

Projekt

z dnia 18 marca 2026 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR XXXIII/171/2026
RADY GMINY BRALIN**

z dnia 25 marca 2026 r.

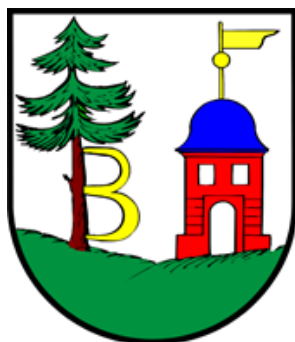
w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2025 poz. 1153 ze zm.) oraz art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz.U. 2024 poz. 278), Rada Gminy Bralin uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Bralin.

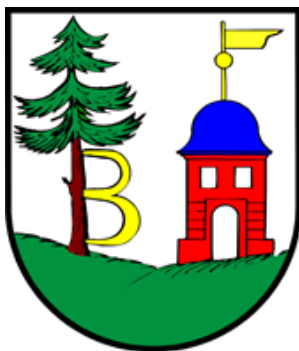
§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030

Bralin, 2025

Zamawiający:

Gmina Bralin
ul. Rynek 3
63-640 Bralin

Wykonawca:

Westmor Consulting Urszula Wódkowska
Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek
Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów:

Kierownik Projektu – Karolina Drzewiecka
Konsultant – Martyna Ciska

Spis treści

Wstęp.....	4
1. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji	26
1.1. Czermin	33
1.2. Nosale.....	43
1.3. Nowa Wieś Książęca	53
1.4. Tabor Wielki.....	63
1.5. Potencjał obszaru rewitalizacji	72
1.6. Synteza szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji	72
2. Sposób realizacji przez gminny program rewitalizacji dokumentów strategicznych gminy	79
3. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji	91
4. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań	93
5. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	97
5.1 Lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	97
5.2 Charakterystyka pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	120
6. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych	121
7. Mechanizm włączania mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji	129
7.1. Proces przygotowania Gminnego Programu Rewitalizacji.....	131
7.2. Sposób włączania interesariuszy w proces zarządzania programem rewitalizacji na obszarze rewitalizacji	134
7.3. Proces wyłaniania, powołania, organizacji i funkcjonowania Komitetu Rewitalizacji	135
8. Szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych.....	137
9. Struktura zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji, koszty i harmonogram realizacji programu	146
10. System monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji.....	152
11. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego	158
12. Określenie niezbędnych zmian w uchwale w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji	158
13. Specjalna Strefa Rewitalizacji	158
14. Sposób realizacji gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego.....	158
15. Załącznik graficzny	160
Spis tabel i rysunków	161

Wstęp

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz.U. 2024 poz. 278) „rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji”.

Przed przystąpieniem do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Bralin na lata 2025-2030 przeprowadzona została diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Bralin. W diagnozie przedstawiono szczegółową analizę problemów poprzez zestawienie wskaźników charakteryzujących poszczególne podobszary osadnicze ze średnią wartością wskaźnika dla Gminy Bralin.

W celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji Gmina Bralin podzielona została na jednostki osadnicze, które przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 1. Wykaz ulic i miejscowości wchodzących w skład jednostek osadniczych

Nazwa jednostki osadniczej	Miejscowości lub ulice wchodzące w skład jednostki osadniczej	Powierzchnia jednostki osadniczej [km ²]	% udziału powierzchni gminy	Liczba ludności jednostki osadniczej [osoba]	% udziału ludności gminy
Bralin Północny	Ulice: Benedykta Jańskiego Boczna Braci Grossków Dworcowa Jana i Józefa Dirbachów Jana Rybarka Jodłowa Józefa Piłsudskiego Kacza Kalinowa Kępińska (nr 1, 3, 5, 7, 9, 11, 12a, 15, 15b, 17, 19, 21, 23, 26, 27a, 29, 31, 37, 38, 43, 45, 57, 59) Kościelna Kościuszki Krótka ks. Jana Čwiejkowskiego Kwiatowa Leśna Łąkowa Miodowa Nowa Ogródowa Okrężna	9,69	11,36%	1 787	29,65%

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030

Nazwa jednostki osadniczej	Miejscowości lub ulice wchodzące w skład jednostki osadniczej	Powierzchnia jednostki osadniczej [km ²]	% udziału powierzchni gminy	Liczba ludności jednostki osadniczej [osoba]	% udziału ludności gminy
	Polna Poprzeczna Powstańców Wielkopolskich Przemysława Rzemieślnicza Słoneczna Spokojna Stefana Wojciechowskiego Strażacka Tomasz Gabriela Wiosenna Wrocławska (nr 1, 2, 3, 6, 7, 8, 9, 10, 10a, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 18a, 19, 19a, 21, 21a, 22, 23, 24, 25, 26, 26a, 27, 27a, 28, 28a, 28b, 30, 31, 32, 34a, 36, 38, 40a, 43, 45, 48, 50, 51, 52, 53, 55, 58, 59, 60, 61, 62, 65, 66, 68, 69, 70, 70a, 71, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 78a, 79, 79c, 82, 82a, 83, 84, 85, 85a, 86, 87, 88, 89, 89a, 90, 91, 91e, 91d, 91a, 91b, 91c, 91ca, 92, 93a, 93, 83B, 93C, 94, 96, 98, 98A, 99, 99A, 99B, 99C, 100)				
Bralin Południowy	Ulice: 3 Maja Błotna Czereśniowa Jabłonkowa Jagodowa	7,90	9,26%	927	15,38%

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030

Nazwa jednostki osadniczej	Miejscowości lub ulice wchodzące w skład jednostki osadniczej	Powierzchnia jednostki osadniczej [km ²]	% udziału powierzchni gminy	Liczba ludności jednostki osadniczej [osoba]	% udziału ludności gminy
	Kępińska (nr 18, 20, 24a, 24, 26a, 30, 32, 34, 36) Kręta Lipowa Malinowa Marii Konopnickiej Namysłowska Południowa Poziomkowa Pólkowska Pszeniczna Rynek Stara Wierzbowa Wiśniowa Wrocławska (nr 4, 5, 7a, 9a, 9b, 10b, 11a, 12c, 12b, 12a, 14a, 15a, 16, 16a, 16b, 20, 20a, 20b, 20c, 23b, 23a, 23c, 23d, 23e, 29, 29a, 33, 34, 35, 37, 39, 41, 42, 44, 46, 47, 49, 54, 56, 57, 64, 67, 67a, 72a, 79a, 79d, 79b, 80, 81a, 81, 86b) Zielona				
Chojęcin-Parcele	Miejscowości: Chojęcin-Parcele Chojęcin-Szum	6,36	7,46%	656	10,88%
Chojęcin	Miejscowości: Chojęcin	1,59	1,86%	118	1,96%

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030

Nazwa jednostki osadniczej	Miejscowości lub ulice wchodzące w skład jednostki osadniczej	Powierzchnia jednostki osadniczej [km ²]	% udziału powierzchni gminy	Liczba ludności jednostki osadniczej [osoba]	% udziału ludności gminy
Czermin	Miejscowości: Czermin	7,42	8,70%	199	3,30%
Działosze	Miejscowości: Działosze	2,10	2,46%	68	1,13%
Gola	Miejscowości: Gola Wygoda Turkowska	4,22	4,95%	212	3,52%
Mnichowice	Miejscowości: Mnichowice	9,30	10,90%	266	4,41%
Nosale	Miejscowości: Nosale	4,30	5,04%	161	2,67%
Nowa Wieś Książęca	Miejscowości: Nowa Wieś Książęca Nowa Wieś Książęca Parcele	16,95	19,87%	680	11,28%
Tabor Mały	Miejscowości: Tabor Mały Tabor Mały-Lipnik Tabor Mały-Utrata	3,87	4,54%	201	3,33%
Tabor Wielki	Miejscowości: Tabor Wielki Tabor Wielki-Chałupki	2,36	2,77%	503	8,35%
Weronikopole	Miejscowości: Weronikopole Mielęcín	9,24	10,83%	249	4,13%

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030

Nazwa jednostki osadniczej	Miejscowości lub ulice wchodzące w skład jednostki osadniczej	Powierzchnia jednostki osadniczej [km ²]	% udziału powierzchni gminy	Liczba ludności jednostki osadniczej [osoba]	% udziału ludności gminy
Łącznie		85,30	100,00%	6 027	100,00% ¹

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Bralin

¹ Wyniki % udziału ludności po zsumowaniu dają 99,99%, co wynika z zaokrągleń do 2 miejsc po przecinku.

Rysunek 1. Podział Gminy Bralin na jednostki osadnicze

Źródło: Opracowanie własne

Dla wydzielonych jednostek osadniczych pozyskano materiał statystyczny dostępny w zasobach Urzędu Gminy Bralin oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bralinie, jak i specjalnie w tym celu wygenerowane przez instytucje zewnętrzne, m.in. Powiatowy Urząd Pracy w Kępnie i Komendę Powiatową Policji w Kępnie.

Analizę występowania negatywnych zjawisk zachodzących na obszarze gminy Bralin przeprowadzono w pięciu sferach, tj.: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Do każdej ze sfer zakwalifikowano następujące wskaźniki wyznaczone z uzyskanych danych.

Tabela 2. Wykaz wskaźników wykorzystanych w analizie

Obszar	Nazwa wskaźnika	Waga
Sfera społeczna		
Zaawansowanie procesu starzenia się ludności	Udział ludności w wieku 60 lat i więcej (kobiety) oraz w wieku 65 lat i więcej (mężczyźni) w ludności ogółem na danym obszarze	3
	Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat)	1
Bezrobocie	Udział bezrobotnych w ludności w wieku od 18 do 59 lat włącznie (kobiety) oraz od 18 do 64 lat włącznie (mężczyźni) na danym obszarze	3
Długotrwałe bezrobocie	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy w ogóle bezrobotnych na danym obszarze	2
Ubóstwo	Udział osób objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa w ludności ogółem na danym obszarze	2
Niepełnosprawność	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w ludności ogółem na danym obszarze	6
Niski poziom kapitału społecznego	Udział bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym bądź niższym w ogólnej liczbie bezrobotnych	2
Bezpieczeństwo funkcjonowania rodzin	Udział liczby Niebieskich Kart na 100 mieszkańców na danym obszarze	1
Zagrożenie przestępczością	Wskaźnik przestępstw popełnionych na danym obszarze na 100 mieszkańców	1
Bezpieczeństwo na drogach	Liczba kolizji i wypadków drogowych na 100 mieszkańców	1
Sfera gospodarcza		
Niski stopień przedsiębiorczości	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	1
Sfera przestrzenno-funkcjonalna		
Stopień podłączenia do sieci wodociągowej budynków mieszkalnych	Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej względem ogółu budynków mieszkalnych danego obszaru	1
Stopień podłączenia do sieci kanalizacyjnej budynków mieszkalnych	Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci kanalizacyjnej lub korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków względem ogółu budynków mieszkalnych danego obszaru	1
Sfera środowiskowa		
Niedostateczny stopień oczyszczania ścieków/zagrożenie skażeniem gleb i wód	Udział liczby budynków korzystających z szamba w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych	1
Obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska	Udział wagi wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia w wadze zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych	1
Zła jakość powietrza	Udział liczby źródeł ciepła wykorzystujących węgiel w ogólnej liczbie źródeł ciepła	1

Obszar	Nazwa wskaźnika	Waga
Sfera techniczna		
Brak dostosowania budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową	Udział gminnych budynków użyteczności publicznej z rozwiązaniami umożliwiającymi korzystanie z budynku osobom z niepełnosprawnościami	1
Degradacja stanu zabytków	Udział liczby zabytków w złym stanie technicznym w liczbie wszystkich zabytków	1

Źródło: Opracowanie własne

Uzyskane dane przeanalizowano pod kątem wskaźników ilościowych, porównując wartości średnie, charakterystyczne dla poszczególnych jednostek osadniczych i zestawiając je z przeciętnymi wartościami dla Gminy Bralin – o występowaniu zjawiska kryzysowego decydowało, czy wartość wskaźnika dla jednostki osadniczej jest gorsza od średniej wartości dla całej Gminy.

Następnie dla każdej jednostki osadniczej określono i zsumowano ze sobą liczbę wskaźników o wartości przypisanej wagi, które wskazywały na występowanie zjawiska kryzysowego.

Wagi zostały przypisane na podstawie siły i trwałości wpływu danego zjawiska na występowanie sytuacji kryzysowej w społecznościach lokalnych. Największe znaczenie nadano tym zjawiskom, które mają charakter strukturalny i głęboko zakorzeniony – jak długotrwałe ograniczenia w funkcjonowaniu społecznym (np. niepełnosprawność) czy trwała niezdolność do samodzielnego utrzymania się (bezrobocie). Są to problemy, które oddziałują wielowymiarowo: wpływają na dostęp do edukacji, usług publicznych, relacje społeczne i kondycję ekonomiczną gospodarstw domowych. Z tego powodu ich obecność w danym obszarze stanowi silną przesłankę do objęcia go działaniami rewitalizacyjnymi.

Nieco niższą wagę otrzymały wskaźniki, które również sygnalizują poważne wyzwania, ale ich wpływ jest bardziej pośredni – jak ubóstwo, długotrwałe bezrobocie czy niski poziom wykształcenia. Nadal są to istotne czynniki degradacji społecznej, jednak często są one skutkiem bardziej złożonych zjawisk i wymagają komplementarnych działań.

Najniższe wagi przypisano wskaźnikom o charakterze pomocniczym – takim, które wskazują na pogorszenie jakości życia, ale nie przesądzają o występowaniu trwałego kryzysu. Należą do nich m.in. kwestie infrastrukturalne, zagrożenia środowiskowe czy bezpieczeństwo drogowe. Ich znaczenie w analizie polega raczej na uzupełnieniu obrazu lokalnej sytuacji niż na samodzielnym definiowaniu obszaru zdegradowanego. Niska waga nie oznacza ich nieistotności, ale raczej wskazuje, że powinny być traktowane jako czynniki wspierające diagnozę, a nie jej trzon.

Takie zróżnicowanie wag pozwala skupić działania rewitalizacyjne na tych obszarach, gdzie problemy mają charakter najbardziej trwały i wielowymiarowy, zapewniając trafność i skuteczność interwencji.

Do obszaru zdegradowanego zaliczono zatem jednostki, których suma wag wskaźników ze sfery społecznej wynosiła co najmniej 14 i wystąpił przynajmniej 1 problem z pozostałych sfer.

W poniższych tabelach przedstawiono zbiorcze zestawienie jednostek i występowania w nich stanu kryzysowego.

Tabela 3. Zbiorcze zestawienie jednostek osadniczych i występowanie w nich stanu kryzysowego w sferze społecznej

Sfera	Społeczna				
Obszar	Zaawansowanie procesu starzenia się ludności		Bezrobocie	Długotrwale bezrobocie	Niepełnosprawność
Wskaźnik	Udział ludności w wieku od 0 do 17 lat włącznie w ludności ogółem na danym obszarze	Udział ludności w wieku 60 lat i więcej (kobiety) oraz w wieku 65 lat i więcej (mężczyźni) w ludności ogółem	Udział bezrobotnych w ludności w wieku od 18 do 59 lat włącznie (kobiety) oraz od 18 do 64 lat włącznie (mężczyźni) na danym obszarze	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy przez ponad 12 miesięcy w ogólne bezrobotnych na danym obszarze	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie mieszkańców
Waga wskaźnika	1	3	3	2	6
Bralin Północny	17,35%	21,10%	0,91%	40,00%	0,73%
Bralin Południowy	20,17%	20,17%	1,27%	14,29%	0,76%
Chojęcin - Parcele	28,66%	10,82%	0,50%	0,00%	0,00%
Chojęcin	16,10%	27,12%	2,99%	50,00%	0,85%
Czermin	26,13%	16,08%	3,48%	75,00%	2,51%
Działosze	23,53%	14,71%	0,00%	0,00%	0,00%
Gola	19,81%	18,40%	1,53%	50,00%	0,00%
Mnichowice	16,17%	25,56%	0,00%	0,00%	0,00%
Nosale	24,84%	18,63%	2,20%	50,00%	1,86%
Nowa Wieś Książęca	20,29%	16,62%	1,40%	83,33%	0,74%
Tabor Mały	21,89%	14,93%	3,15%	0,00%	1,00%
Tabor Wielki	20,48%	20,87%	2,03%	50,00%	0,99%
Weronikopole	21,69%	18,88%	0,68%	0,00%	0,80%

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030

Sfera	Społeczna				
Obszar	Ubóstwo	Niski poziom kapitału społecznego	Bezpieczeństwo funkcjonowania rodzin	Zagrożenie przestępczością	Bezpieczeństwo na drogach
Wskaźnik	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców	Udział bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym bądź niższym w ogólnej liczbie bezrobotnych	Wskaźnik liczby Niebieskich Kart na 100 mieszkańców	Wskaźnik liczby przestępstw na 100 mieszkańców	Liczba kolizji i wypadków drogowych na 100 mieszkańców
Waga wskaźnika	2	2	1	1	1
Bralin Północny	0,90%	10,00%	0,22	1,06	0,39
Bralin Południowy	1,51%	0,00%	0,43	0,76	1,19
Chojęcin - Parcele	0,46%	0,00%	0,30	1,52	1,83
Chojęcin	0,00%	0,00%	0,00	0,00	0,00
Czermin	2,01%	0,00%	0,00	1,51	0,50
Działosze	0,00%	0,00%	0,00	0,00	0,00
Gola	2,36%	50,00%	0,47	1,89	3,77
Mnichowice	0,00%	0,00%	0,38	1,13	1,13
Nosale	3,11%	100,00%	0,62	1,86	0,00
Nowa Wieś Książęca	1,47%	16,67%	0,15	1,62	0,74
Tabor Mały	3,48%	0,00%	0,50	0,50	3,48
Tabor Wielki	0,80%	33,33%	0,40	0,60	0,99
Weronikopole	0,40%	0,00%	0,00	0,40	0,80

Wskaźnik	Suma wag wskaźników ze sfery społecznej, które wskazywały na występowanie zjawiska kryzysowego	Problemy występujące w pozostałych sferach	Czy jednostka osadnicza została zakwalifikowana jako obszar zdegradowany?
Bralin Północny	10	Zła jakość powietrza	NIE
Bralin Południowy	17	Brak dostosowania budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową	TAK
Chojęcin - Parcele	3	Niedostateczny stopień skanalizowania budynków mieszkalnych, Niedostateczny stopień zwodociągowania budynków mieszkalnych, Niedostateczny stopień oczyszczania ścieków/ zagrożenie skażeniem gleb i wód, Brak dostosowania budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową	NIE
Chojęcin	15	Niski stopień przedsiębiorczości, Obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska	TAK
Czermin	14	Niski stopień przedsiębiorczości, Niedostateczny stopień skanalizowania budynków mieszkalnych, Niedostateczny stopień zwodociągowania budynków mieszkalnych,	TAK

Wskaźnik	Suma wag wskaźników ze sfery społecznej, które wskazywały na występowanie zjawiska kryzysowego	Problemy występujące w pozostałych sferach	Czy jednostka osadnicza została zakwalifikowana jako obszar zdegradowany?
		Niedostateczny stopień oczyszczania ścieków/ zagrożenie skażeniem gleb i wód, Brak dostosowania budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową, Degradacja stanu zabytków	
Działosze	0	Niski stopień przedsiębiorczości, Niedostateczny stopień skanalizowania budynków mieszkalnych, Niedostateczny stopień zводociągowania budynków mieszkalnych, Niedostateczny stopień oczyszczania ścieków/ zagrożenie skażeniem gleb i wód, Obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska	NIE
Gola	13	Niski stopień przedsiębiorczości, Niedostateczny stopień skanalizowania budynków mieszkalnych, Niedostateczny stopień zводociągowania budynków mieszkalnych, Niedostateczny stopień oczyszczania ścieków/ zagrożenie skażeniem gleb i wód,	NIE

Wskaźnik	Suma wag wskaźników ze sfery społecznej, które wskazywały na występowanie zjawiska kryzysowego	Problemy występujące w pozostałych sferach	Czy jednostka osadnicza została zakwalifikowana jako obszar zdegradowany?
		Obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, Zła jakość powietrza, Degradacja stanu zabytków	
Mnichowice	7	Niski stopień przedsiębiorczości, Zła jakość powietrza	NIE
Nosale	17	Niski stopień przedsiębiorczości, Niedostateczny stopień skanalizowania budynków mieszkalnych, Niedostateczny stopień oczyszczania ścieków/ zagrożenie skażeniem gleb i wód, Obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska	TAK
Nowa Wieś Książęca	17	Niski stopień przedsiębiorczości, Obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, Degradacja stanu zabytków	TAK
Tabor Mały	13	Niski stopień przedsiębiorczości, Niedostateczny stopień skanalizowania budynków mieszkalnych, Niedostateczny stopień oczyszczania ścieków/ zagrożenie skażeniem gleb i wód,	NIE

Wskaźnik	Suma wag wskaźników ze sfery społecznej, które wskazywały na występowanie zjawiska kryzysowego	Problemy występujące w pozostałych sferach	Czy jednostka osadnicza została zakwalifikowana jako obszar zdegradowany?
		Obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, Zła jakość powietrza, Brak dostosowania budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową	
Tabor Wielki	18	Niski stopień przedsiębiorczości, Niedostateczny stopień skanalizowania budynków mieszkalnych, Niedostateczny stopień zwodociągowania budynków mieszkalnych, Niedostateczny stopień oczyszczania ścieków/ zagrożenie skażeniem gleb i wód, Brak dostosowania budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową	TAK
Weronikopole	6	Niski stopień przedsiębiorczości, Niedostateczny stopień skanalizowania budynków mieszkalnych, Niedostateczny stopień zwodociągowania budynków mieszkalnych, Niedostateczny stopień oczyszczania ścieków/ zagrożenie skażeniem gleb i wód,	NIE

Wskaźnik	Suma wag wskaźników ze sfery społecznej, które wskazywały na występowanie zjawiska kryzysowego	Problemy występujące w pozostałych sferach	Czy jednostka osadnicza została zakwalifikowana jako obszar zdegradowany?
		Obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, Zła jakość powietrza	

Źródło: Opracowanie własne

Na podstawie powyższej analizy obszarami zdegradowanymi w gminie Bralin są jednostki: Bralin Południowy, Chojećcin, Czermin, Nosale, Nowa Wieś Książęca oraz Tabor Wielki. W poniższej tabeli przedstawiono powierzchnię oraz liczbę ludności obszaru zdegradowanego na tle całej gminy Bralin.

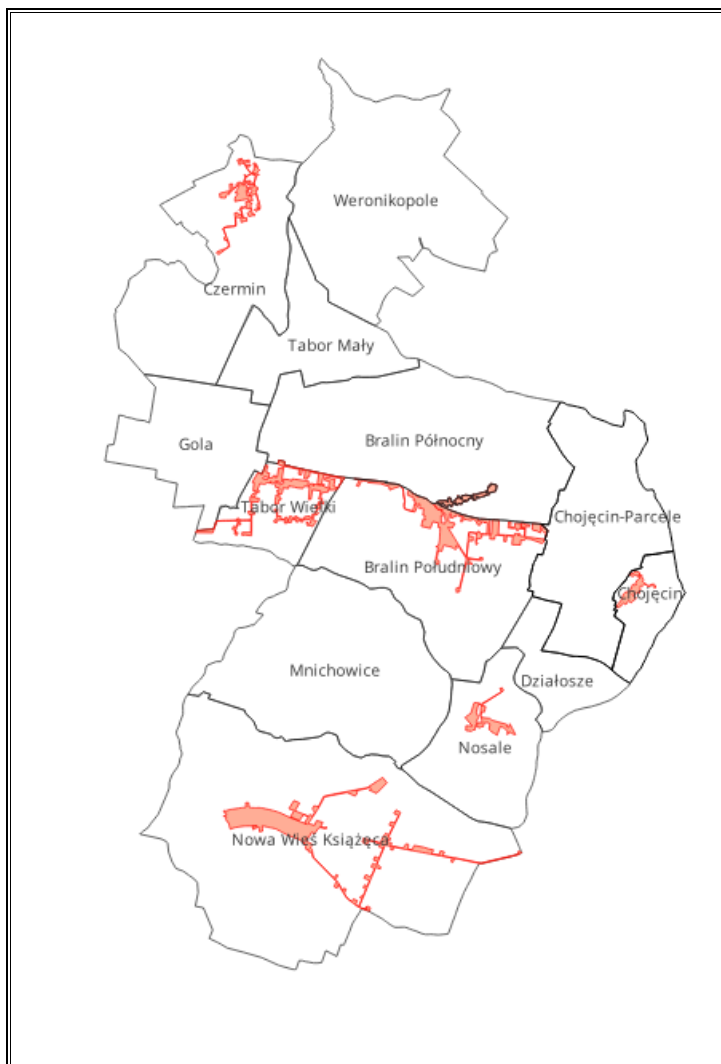
Tabela 4. Powierzchnia oraz liczba ludności obszaru zdegradowanego na tle gminy Bralin

Nazwa jednostki osadniczej	Powierzchnia obszaru zdegradowanego [km ²]	% udziału powierzchni gminy	Liczba ludności jednostki osadniczej [osoba]	% udziału ludności gminy
Bralin Południowy	0,66	0,77%	927	15,38%
Chojećcin	0,09	0,11%	118	1,96%
Czermin	0,18	0,21%	199	3,30%
Nosale	0,15	0,18%	161	2,67%
Nowa Wieś Książęca	0,79	0,93%	680	11,28%
Tabor Wielki	0,42	0,49%	503	8,35%
Razem	2,29	2,69%	2 588	42,94%

Źródło: Opracowanie własne

Udział powierzchni obszaru zdegradowanego w powierzchni gminy Bralin wynosi 2,69%, natomiast udział liczby ludności obszaru zdegradowanego w liczbie ludności gminy wynosi 42,94%.

Rysunek 2. Wyznaczony obszar zdegradowany na terenie gminy Bralin

Źródło: Opracowanie własne

Teren wyznaczony jako obszar rewitalizacji powinien obejmować całość lub część obszaru zdegradowanego. W celu wyznaczenia obszaru rewitalizacji, pod uwagę wzięto najgorsze wartości sumy wag wskaźników występujących w danej jednostce osadniczej we wszystkich sferach na tle obszaru zdegradowanego gminy Bralin. W związku z tym do obszaru rewitalizacji włączono jednostki z obszaru zdegradowanego, których łączna wartość sumy wag wskaźników we wszystkich sferach wynosiła minimum 20.

Tabela 5. Zbiornicze zestawienie podobszarów zdegradowanych i występowanie w nich stanu kryzysowego w sferach: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej

Sfera	Gospodarcza	Środowiskowa			Przestrzenno-funkcjonalna		Techniczna	
Obszar	Niski stopień przedsiębiorczości	Niedostateczny stopień oczyszczania ścieków/zagrożenie skażeniem gleb i wód	Obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska	Zła jakość powietrza	Infrastruktura sanitarno-kanalizacyjna		Brak dostosowania budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową	
Wskaźnik	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	Udział liczby budynków korzystających z szamba w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych	Udział wagi wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia w wadze zinventaryzowanych wyrobów azbestowych	Udział źródeł ciepła wykorzystujących węgiel w ogólnej liczbie źródeł ciepła	Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej względem ogółu budynków mieszkalnych danego obszaru	Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci kanalizacyjnej lub korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków względem ogółu budynków mieszkalnych danego obszaru	Udział gminnych budynków użyteczności publicznej z rozwiązaniami umożliwiającymi korzystanie z budynku osobom z niepełnosprawnościami	Udział liczby zabytków w złym stanie technicznym w liczbie wszystkich zabytków
Waga wskaźnika	1	1	1	1	1	1	1	1
Bralin Południowy	12,08	10,87%	73,45%	66,90%	90,37%	80,75%	60,00%	9,52%
Chojęcin	7,63	1,85%	90,41%	67,50%	94,44%	90,74%	-	-
Czermin	4,52	21,52%	64,33%	66,13%	73,42%	29,11%	0,00%	16,67%
Nosale	8,07	91,67%	84,82%	44,44%	100,00%	8,33%	100,00%	6,25%
Nowa Wieś Książęca	5,00	11,00%	81,99%	63,40%	100,00%	67,00%	100,00%	16,67%
Tabor Wielki	6,36	30,51%	69,09%	68,55%	79,66%	28,81%	0,00%	0,00%

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030

Wskaźnik	Suma wag wskaźników ze sfery społecznej, które wskazywały na występowanie zjawiska kryzysowego	Suma wag wskaźników z pozostałych sfer tj.: gospodarczej, środowiskowej, technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej, które wskazywały na występowanie zjawiska kryzysowego	Suma wag wskaźników we wszystkich strefach	Czy jednostka osadnicza została zakwalifikowana jako obszar rewitalizacji?
Bralin Południowy	17	1	18	NIE
Chojęcin	15	2	17	NIE
Czermin	14	6	20	TAK
Nosale	17	4	21	TAK
Nowa Wieś Książęca	17	3	20	TAK
Tabor Wielki	18	5	23	TAK

Źródło: Opracowanie własne

Do obszaru rewitalizacji włączone zostały jednostki: Czermin, Nosale, Nowa Wieś Książęca oraz Tabor Wielki.

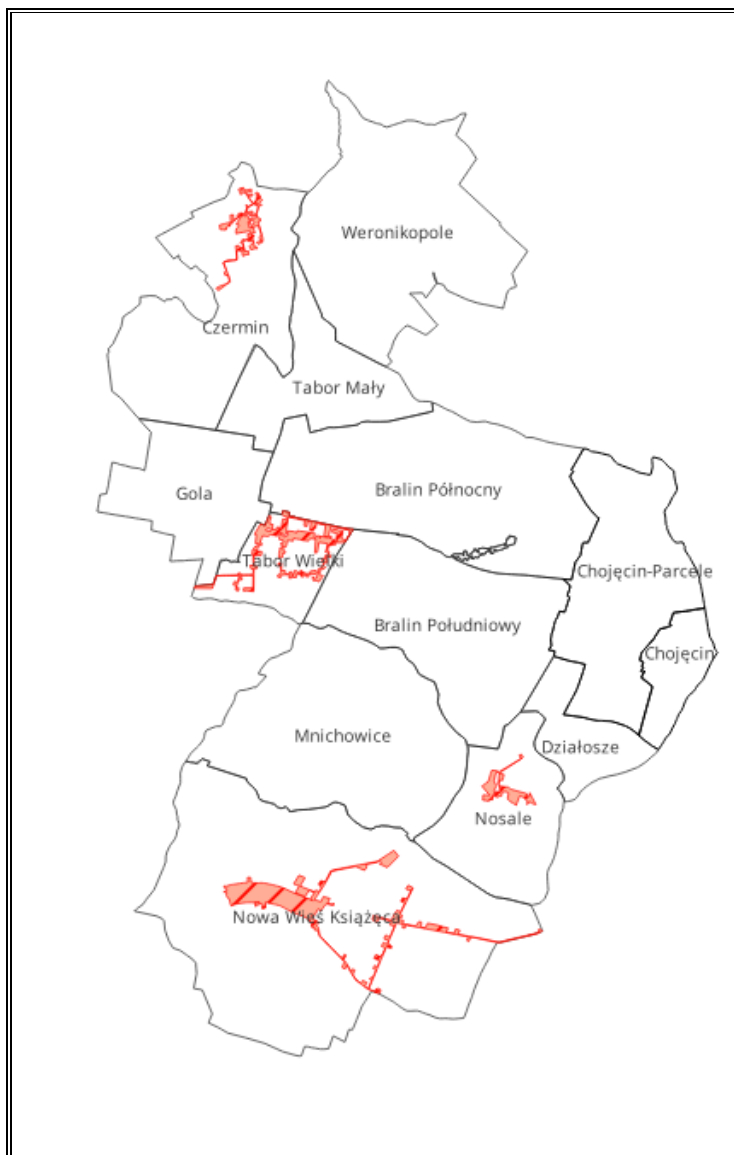
Tabela 6. Powierzchnia oraz liczba ludności obszaru rewitalizacji na tle gminy Bralin

Nazwa jednostki osadniczej	Powierzchnia obszaru zdegradowanego [km ²]	% udziału powierzchni gminy	Liczba ludności jednostki osadniczej [osoba]	% udziału ludności gminy
Czermin	0,18	0,21%	199	3,30%
Nosale	0,15	0,18%	161	2,67%
Nowa Wieś Książęca	0,79	0,93%	680	11,28%
Tabor Wielki	0,42	0,49%	503	8,35%
Razem	1,54	1,81%	1 543	25,60%

Źródło: Opracowanie własne

Udział powierzchni obszaru rewitalizowanego w powierzchni gminy Bralin wynosi 1,81%, natomiast udział liczby ludności obszaru rewitalizowanego w liczbie ludności gminy wynosi 25,60%.

Rysunek 3. Wyznaczony obszar rewitalizacji na terenie gminy Bralin

Źródło: Opracowanie własne

1. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

Gmina Bralin zlokalizowana jest na terenie powiatu kępińskiego znajdującego się w województwie wielkopolskim.

Zagrożenie powodzią

W świetle art. 163 ust. 1 Prawa wodnego, ochrona przed powodzią jest zadaniem Wód Polskich oraz organów administracji rządowej i samorządowej. Z przepisów art. 163 ust. 5 tej ustawy wynika, iż ochronę przed powodzią prowadzi się z uwzględnieniem map zagrożenia powodziowego, map ryzyka powodziowego oraz planów zarządzania ryzykiem powodziowym i realizuje się ją uwzględniając wszystkie elementy zarządzania ryzykiem powodziowym. Jednym z aspektów ochrony przed powodzią jest kształtowanie zagospodarowania

przestrzennego dolin rzecznych lub terenów zalewowych, w szczególności obszarów szczególnego zagrożenia powodzi. Ważne jest, aby na zagrożonym obszarze prowadzić racjonalną politykę w zakresie planowania przestrzennego w odniesieniu do występującej charakterystyki zagrożenia powodziowego. Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne wskazuje na obowiązek uwzględnienia w dokumentach z zakresu planowania przestrzennego obszarów szczególnego zagrożenia powodzią i związanych z tymi obszarami wymagań dotyczących ochrony przeciwpowodziowej, zobowiązując właściwe organy do oceny dopuszczalności aktywności inwestycyjnej na tych obszarach.

Na terenie gminy Bralin nie znajdują się obszary zagrożenia powodzią:

- o prawdopodobieństwie wystąpienia raz na 10 lat ($p=10\%$),
- o prawdopodobieństwie wystąpienia raz na 100 lat ($p=1\%$),
- o prawdopodobieństwie wystąpienia raz na 500 lat ($0,2\%$).

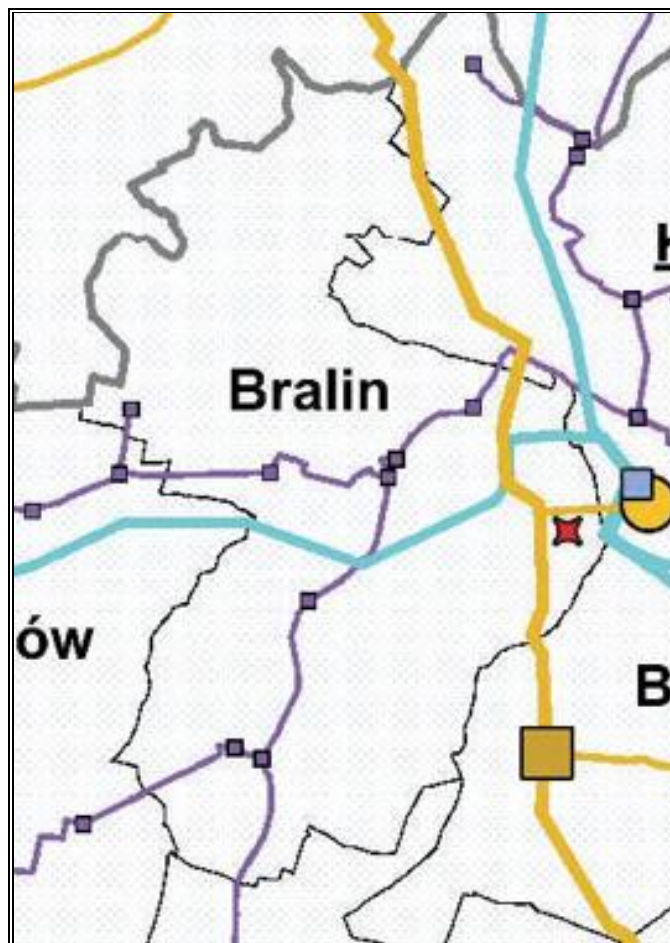
Do obszaru szczególnego zagrożenia powodzią zaliczają się obszary o prawdopodobieństwie wystąpienia powodzi raz na 10 lat oraz raz na 100 lat.

Infrastruktura elektroenergetyczna i gazowa

Przez teren gminy Bralin przebiega linia wysokiego napięcia 110 kV oraz sieć gazowa wysokiego ciśnienia.

Nie są one jednak zlokalizowane na podobszarach rewitalizacji.

Rysunek 4. Infrastruktura techniczna na terenie gminy Bralin

Legenda:

	GAZOCIĄGI WYSOKIEGO CIŚNIENIA (ISTNIEJĄCE I PLANOWANE O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU)
	LINIE ELEKTROENERGETYCZNE 110 KV (ISTNIEJĄCE I PLANOWANE O ORIENTACYJNYM PRZEBIEGU)

Źródło: Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego

Zabytki

Zgodnie z ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, „zabytek to nieruchomość lub rzecz ruchomą, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową.” Przez zabytki należy rozumieć zabytki wpisane do rejestru zabytków, ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz ujęte w gminnej ewidencji zabytków.

Zachowane zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków z obszaru gminy Bralin zaprezentowano poniżej:

Bralin:

- kościół par. pw. św. Anny, 1627, 1840, nr rej.: kl.III-885/21/61 z 27.12.1961;
- kościół odpustowy pw. Narodzenia NMP „Na Półku”, drewn., 1711, nr rej.: 606/A z 31.12.1990;
- kościół ewangelicki, ob. rzym. kat. fil., ul. 3 Maja, 1875, nr rej.:287/Wlkp/A z 14.03.2006;
- pastorówka, ob. dom, ul. 3 Maja 9, 2 poł. XIX, nr rej.: jw.;
- dom starców, ob. dom parafialny ul. Wrocławska 55, poł. XIX, nr rej.: 650/A z 25.06.1969.

Mnichowice:

- kościół fil. pw. św. Katarzyny, 1802, nr rej.: 679/A z 14.07.1969.

Nosale:

- dwór, 1803, nr rej.: 37/A z 17.12.1964.

Nowa Wieś Książęca:

- kościół par. pw. Świętej Trójcy, mur.-drewn., 1804, nr rej.: 680/A z 14.07.1969².

Z powyższego wynika, że na podobszarach rewitalizacji Nosale oraz Nowa Wieś Książęca zlokalizowane są zabytki objęte prawnymi formami ochrony (wpis do rejestru).

Wojewódzki konserwator zabytków prowadzi wojewódzką ewidencję zabytków w formie kart ewidencyjnych zabytków znajdujących się na terenie województwa. W poniższej tabeli przedstawiono zabytki ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków zlokalizowane w obszarze rewitalizacji.

Tabela 7. Zabytki ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków zlokalizowane w obszarze rewitalizacji

Lp.	Miejscowość	Nazwa zabytku	Adres
1.	Czermin	dom (chałupa)	Czermin 6
2.	Czermin	obora	Czermin 6
3.	Czermin	dom (chałupa) nr 7	Czermin 7
4.	Czermin	dom (chałupa) nr 8	Czermin 8
5.	Czermin	dom (chałupa) nr 9	Czermin 9
6.	Czermin	zagroda nr 26	Czermin 26
7.	Czermin	dom (chałupa) nr 40	Czermin 40
8.	Czermin	dom (chałupa) nr 49	Czermin 49

² <https://poznan.wuoz.gov.pl/rejestr-zabytkow> (dostęp: 01.12.2025 r.)

Lp.	Miejscowość	Nazwa zabytku	Adres
9.	Czermin	dom (chałupa) nr 59	Czermin 62
10.	Nosale	dwór	Nosale 21
11.	Nosale	dom dla służby	Nosale 20
12.	Nosale	stajnia	Nosale
13.	Nosale	stodoła, ob. obora z jałownikiem	Nosale
14.	Nosale	stodoła, ob. magazyn	Nosale
15.	Nosale	zespół dworsko-folwarczny	Nosale
16.	Nosale	kuźnia, ob. remiza OSP	Nosale
17.	Nosale	obora	Nosale
18.	Nosale	stodoła	Nosale
19.	Nosale	gorzelnia, ob. magazyn i warsztat	Nosale
20.	Nosale	stodoła, ob. magazyn	Nosale
21.	Nosale	dom (nr 6)	Nosale 18
22.	Nosale	dom (nr 7)	Nosale 19
23.	Nosale	dom (nr 9)	Nosale
24.	Nowa Wieś Książęca	kościół par. pw. Świętej Trójcy	Nowa Wieś Książęca
25.	Nowa Wieś Książęca	plebania	Nowa Wieś Książęca 81
26.	Nowa Wieś Książęca	stajnia, ob. tuczarnia trzody chlewnej	Nowa Wieś Książęca
27.	Nowa Wieś Książęca	obora	Nowa Wieś Książęca
28.	Nowa Wieś Książęca	zespół dworsko-folwarczny	Nowa Wieś Książęca
29.	Nowa Wieś Książęca	dwór	Nowa Wieś Książęca
30.	Nowa Wieś Książęca	spichlerz	Nowa Wieś Książęca
31.	Nowa Wieś Książęca	stodoła	Nowa Wieś Książęca
32.	Nowa Wieś Książęca	zespół folwarczny Karlshof, ob. Roszkowiec	Nowa Wieś Książęca
33.	Tabor Wielki	kościół Braci Czeskich	Tabor Wielki

Źródło: Wojewódzka Ewidencja Zabytków, <https://mapy.zabytek.gov.pl/nid/> (dostęp: 03.02.2026 r.)

Wójt prowadzi gminną ewidencję zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy. W poniższej tabeli przedstawiono zabytki ujęte w gminnej ewidencji zabytków zlokalizowane w obszarze rewitalizacji.

Tabela 8. Zabytki ujęte w gminnej ewidencji zabytków zlokalizowane w obszarze rewitalizacji

Lp.	Miejscowość	Nazwa zabytku	Adres
1.	Czermin	dom	Czermin 6
2.	Czermin	szkoła ob. dom	Czermin 23
3.	Czermin	dom	Czermin 25
4.	Czermin	dom	Czermin 32
5.	Czermin	zbór baptystów-zajazd	Czermin
6.	Czermin	cmentarz baptystów	Czermin
7.	Nosale	stodoła ob. magazyn	Nosale 21
8.	Nosale	brama wjazdowa	Nosale 21
9.	Nosale	dom ob. kaplica pw. Miłosierdzia Bożego	Nosale
10.	Nosale	kapliczka z Matki Bożej	Nosale
11.	Nosale	dom	Nosale 7
12.	Nosale	dom	Nosale 18
13.	Nosale	dom dla służby	Nosale 20
14.	Nosale	dwór	Nosale 21
15.	Nosale	stodoła ob. magazyn	Nosale 21
16.	Nosale	stodoła ob. owczarnia	Nosale 21
17.	Nosale	obora	Nosale 21
18.	Nosale	stajnia ob. garaż	Nosale 21
19.	Nosale	park krajobrazowy	Nosale 21
20.	Nosale	stodoła ob. obora	Nosale 21
21.	Nosale	kuźnia ob. remiza	Nosale 21
22.	Nosale	gorzelnia ob. magazyn	Nosale 21
23.	Nowa Wieś Książęca	dom	Nowa Wieś Książęca 28
24.	Nowa Wieś Książęca	szkoła	Nowa Wieś Książęca 32
25.	Nowa Wieś Książęca	dom	Nowa Wieś Książęca 41
26.	Nowa Wieś Książęca	dom	Nowa Wieś Książęca 42
27.	Nowa Wieś Książęca	dom	Nowa Wieś Książęca 43
28.	Nowa Wieś Książęca	stodoła	Nowa Wieś Książęca 43
29.	Nowa Wieś Książęca	dom	Nowa Wieś Książęca 65
30.	Nowa Wieś Książęca	dom-stodoła-budynek inwentarski	Nowa Wieś Książęca 65

Lp.	Miejscowość	Nazwa zabytku	Adres
31.	Nowa Wieś Książęca	dom	Nowa Wieś Książęca 66
32.	Nowa Wieś Książęca	stodoła	Nowa Wieś Książęca 66
33.	Nowa Wieś Książęca	budynek gospodarczy	Nowa Wieś Książęca 66
34.	Nowa Wieś Książęca	dom-stodoła-budynek inwentarski	Nowa Wieś Książęca 74
35.	Nowa Wieś Książęca	stodoła	Nowa Wieś Książęca 74
36.	Nowa Wieś Książęca	kościół parafialny pw. Św. Trójcy	Nowa Wieś Książęca 81
37.	Nowa Wieś Książęca	plebania	Nowa Wieś Książęca 81
38.	Nowa Wieś Książęca	cmentarz parafialny	Nowa Wieś Książęca 81
39.	Nowa Wieś Książęca	młyn	Nowa Wieś Książęca
40.	Nowa Wieś Książęca	krzyż	Nowa Wieś Książęca
41.	Nowa Wieś Książęca	krzyż drewniany	Nowa Wieś Książęca
42.	Nowa Wieś Książęca	kapliczka grota z Matki Bożej	Nowa Wieś Książęca
43.	Nowa Wieś Książęca	stodoła	Nowa Wieś Książęca
44.	Nowa Wieś Książęca	park krajobrazowy	Nowa Wieś Książęca
45.	Nowa Wieś Książęca	kuźnia	Nowa Wieś Książęca 13
46.	Nowa Wieś Książęca	karczma ob. dom	Nowa Wieś Książęca 33
47.	Nowa Wieś Książęca	stodoła	Nowa Wieś Książęca 33
48.	Tabor Wielki	dom	Tabor Wielki 3
49.	Tabor Wielki	pastorówka ob. dom	Tabor Wielki 24
50.	Tabor Wielki	szkoła ob. dom	Tabor Wielki 26
51.	Tabor Wielki	karczma ob. dom ludowy	Tabor Wielki 4a
52.	Tabor Wielki	kościół Braci Czerskich ob. fil. pw. MB Częstochowskiej	Tabor Wielki
53.	Tabor Wielki	cmentarz husycki	Tabor Wielki
54.	Tabor Wielki	dom	Tabor Wielki 7
55.	Tabor Wielki	dom	Tabor Wielki 12
56.	Tabor Wielki	dom	Tabor Wielki 79

Źródło: Gminna Ewidencja Zabytków Gminy Bralin

W odniesieniu do budynków ujętych w ewidencji zabytków (GEZ, WEZ) obowiązuje zachowanie historycznego wyglądu budynku, w tym bryły, opracowania elewacji, wyglądu stolarki okiennej i rodzaju pokrycia dachowego. Działania te mają służyć zachowaniu pierwotnej koncepcji architektonicznej zabytku, a ewentualne zmiany należy dostosować do charakteru zabudowy historycznej.

Zabytki są integralną częścią historii i kultury regionu. Ich zachowanie pomaga budować tożsamość lokalną i promować dziedzictwo kulturowe, co może stanowić źródło dumy dla mieszkańców i wzmacniać proces rewitalizacji. Występowanie obiektów zabytkowych stanowi również katalizator rozwoju danego obszaru w zakresie rozwoju turystyki historycznej. Ponadto, cenne zespoły zabytkowe pomagają budować tożsamość kulturową, stanowiąc narzędzie do nauki historii, architektury i kultury.

Formy ochrony przyrody

Formami ochrony przyrody w Polsce, w myśl ustawy o ochronie przyrody są: parki narodowe, rezerваты przyrody, parki krajobrazowe, obszary chronionego krajobrazu, Obszary Natura 2000, pomniki przyrody, stanowiska dokumentacyjne, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe, ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

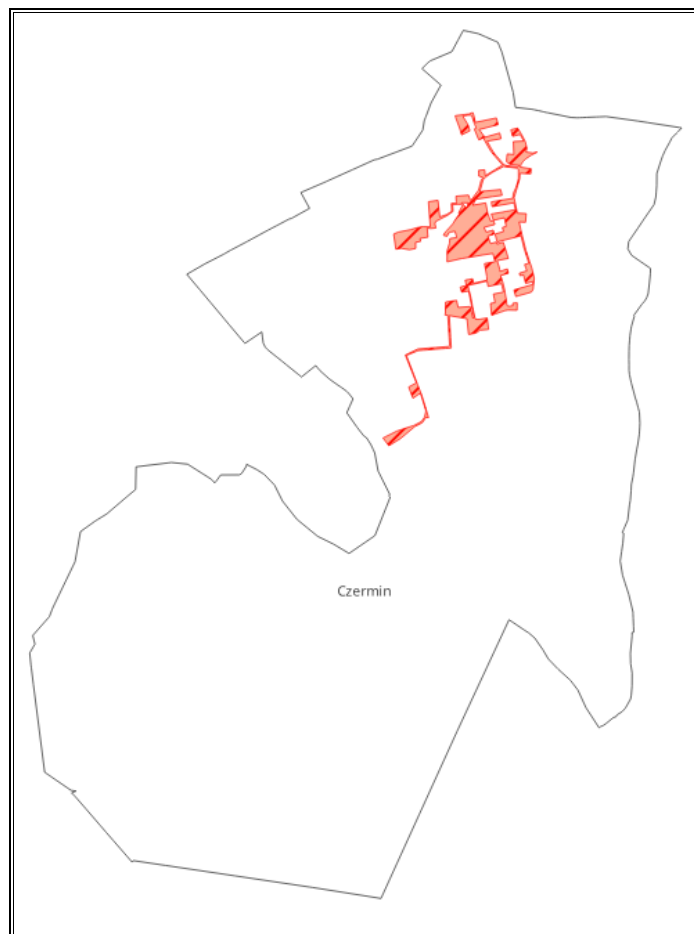
Na terenie gminy Bralin zlokalizowane są pomniki przyrody. Jednak żaden z nich nie leży w podobszarach rewitalizacji.

W dalszej części rozdziału dokonano diagnozy obszaru rewitalizacji i jego podobszarów w sferze społecznej oraz gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

1.1. Czermin

Podobszar rewitalizacji Czermin zajmuje powierzchnię 0,18 km² i jest zamieszkiwany przez 199 osób.

Rysunek 5. Podobszar rewitalizacji Czermin

Źródło: Opracowanie własne

Sfera społeczna

Struktura demograficzna podobszaru wskazuje na korzystniejsze proporcje między grupami wieku w porównaniu z ujęciem ogólnogminnym. Udział osób starszych jest tu relatywnie niższy, natomiast populacja młodsza — wyraźniej zaznaczona. Podobszar charakteryzuje się więc młodszym profilem demograficznym oraz wolniejszym tempem starzenia się mieszkańców.

W obszarze rynku pracy widoczna jest jednak sytuacja mniej korzystna niż średnio w gminie. Skala bezrobocia jest zauważalnie większa, a szczególnie niepokojący jest wysoki udział osób pozostających bez zatrudnienia przez dłuższy czas. Jednocześnie struktura wykształcenia wśród osób zarejestrowanych jako bezrobotne wypada w Czerminie bardziej pozytywnie — nie występują tu osoby o najniższym poziomie wykształcenia.

W zakresie potrzeb socjalnych podobszar wyróżnia się większym udziałem mieszkańców korzystających z pomocy społecznej zarówno z powodu ubóstwa, jak i niepełnosprawności. Może to wskazywać na wyższą skalę wyzwań generujących zapotrzebowanie na wsparcie instytucjonalne.

Jeśli chodzi o kwestie bezpieczeństwa rodzin, sytuacja w podobszarze prezentuje się lepiej niż w skali gminy — nie odnotowano tam przypadków interwencji w ramach procedury Niebieskiej Karty. Z kolei w zakresie bezpieczeństwa publicznego zauważalne jest wyższe natężenie przestępczości w przeliczeniu na liczbę mieszkańców, co może sugerować większą wrażliwość tego obszaru na określone zjawiska kryminogenne.

W ujęciu drogowym podobszar wypada korzystniej. Liczba zdarzeń drogowych jest tam niższa niż średnio w gminie, co można wiązać z mniejszym natężeniem ruchu lub bardziej sprzyjającymi warunkami lokalnymi.

Tabela 9. Wartości wskaźników osiągnięte przez podobszar Czermin oraz całą gminę w sferze społecznej

Sfera społeczna			
Obszar: Zaawansowanie procesu starzenia się ludności Wskaźnik: Udział ludności w wieku 60 lat i więcej (kobiety) oraz w wieku 65 lat i więcej (mężczyźni) w ludności ogółem na danym obszarze			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	18,93%	Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym na terenie gminy	1 141
Wartość osiągnięta dla podobszaru	16,08%	Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym na terenie podobszaru	32
Obszar: Zaawansowanie procesu starzenia się ludności Wskaźnik: Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym (0-18 lat)			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	20,51%	Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym na terenie gminy	1 236
Wartość osiągnięta dla podobszaru	26,13%	Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym na terenie podobszaru	52
Obszar: Bezrobocie Wskaźnik: Udział bezrobotnych w ludności w wieku od 18 do 59 lat włącznie (kobiety) oraz od 18 do 64 lat włącznie (mężczyźni) na danym obszarze			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	1,26%	Liczba bezrobotnych na terenie gminy	46
Wartość osiągnięta dla podobszaru	3,48%	Liczba bezrobotnych na terenie podobszaru	4
Obszar: Długotrwałe bezrobocie Wskaźnik: Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy w ogóle bezrobotnych na danym obszarze			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	41,30%	Liczba długotrwałe bezrobotnych na terenie gminy	19

Sfera społeczna			
Wartość osiągnięta dla podobszaru	75,00%	Liczba długotrwale bezrobotnych na terenie podobszaru	3
Obszar: Ubóstwo Wskaźnik: Udział osób objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa w ludności ogółem na danym obszarze			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	1,14%	Liczba osób, dla których przesłanką pomocy było ubóstwo na terenie gminy	69
Wartość osiągnięta dla podobszaru	2,01%	Liczba osób, dla których przesłanką pomocy było ubóstwo na terenie podobszaru	4
Obszar: Niepełnosprawność Wskaźnik: Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w ludności ogółem na danym obszarze			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	0,71%	Liczba osób, dla których przesłanką pomocy była niepełnosprawność na terenie gminy	43
Wartość osiągnięta dla podobszaru	2,51%	Liczba osób, dla których przesłanką pomocy była niepełnosprawność na terenie podobszaru	5
Obszar: Niski poziom kapitału społecznego Wskaźnik: Udział bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym bądź niższym w ogólnej liczbie bezrobotnych			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	15,22%	Liczba bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym bądź niższym na terenie gminy	7
Wartość osiągnięta dla podobszaru	0,00%	Liczba bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym bądź niższym na terenie podobszaru	0
Obszar: Bezpieczeństwo funkcjonowania rodzin Wskaźnik: Udział liczby Niebieskich Kart na 100 mieszkańców na danym obszarze			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	0,28	Liczba Niebieskich Kart na terenie gminy	17
Wartość osiągnięta dla podobszaru	0,00	Liczba Niebieskich Kart na terenie podobszaru	0
Obszar: Zagrożenie przestępczością Wskaźnik: Wskaźnik przestępstw popełnionych na danym obszarze na 100 mieszkańców			

Sfera społeczna			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	1,08	Liczba przestępstw na terenie gminy	65
Wartość osiągnięta dla podobszaru	1,51	Liczba przestępstw na terenie podobszaru	3
Obszar: Bezpieczeństwo na drogach Wskaźnik: Liczba kolizji i wypadków drogowych na 100 mieszkańców			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	1,01	Liczba kolizji i wypadków drogowych na terenie gminy	61
Wartość osiągnięta dla podobszaru	0,50	Liczba kolizji i wypadków drogowych na terenie podobszaru	1

Źródło: Opracowanie własne

W sferze społecznej podobszar Czermin wykazuje kilka cech istotnych z punktu widzenia procesu rewitalizacji. Relatywnie młodsza struktura demograficzna stanowi pewien potencjał rozwojowy, ponieważ oznacza większą obecność dzieci, młodzieży i rodzin. Jednocześnie tworzy to zapotrzebowanie na działania ukierunkowane na rozwój kompetencji społecznych, edukację oraz aktywność lokalną. Brak nasilonego procesu starzenia się ludności nie eliminuje jednak potrzeby wzmacniania usług społecznych, szczególnie w kontekście gospodarstw domowych o ograniczonych zasobach.

Sytuacja na rynku pracy sygnalizuje wyzwania związane z wykluczeniem zawodowym, zwłaszcza w grupie osób pozostających bez zatrudnienia przez dłuższy czas. W takim układzie działania rewitalizacyjne powinny obejmować wsparcie aktywizacyjne, doradcze i integracyjne, aby zwiększyć szanse mieszkańców na ponowne wejście na rynek pracy. Jednocześnie częstsze korzystanie z pomocy społecznej z powodu ubóstwa czy niepełnosprawności wskazuje na konieczność objęcia części rodzin bardziej intensywnym wsparciem środowiskowym i usługami opiekuńczymi.

W obszarze bezpieczeństwa rodzinnego sytuacja wydaje się stabilniejsza, co sprzyja budowaniu pozytywnego klimatu społecznego. Mimo tego większe natężenie przestępczości w przeliczeniu na liczbę mieszkańców sugeruje, że mieszkańcy mogą doświadczać poczucia zagrożenia. Rewitalizacja powinna więc uwzględniać zarówno działania infrastrukturalne poprawiające jakość przestrzeni, jak i inicjatywy społeczne podnoszące poziom bezpieczeństwa i integracji sąsiedzkiej.

Na tle całej gminy podobszar wyróżnia się mniejszą liczbą zdarzeń drogowych, co tworzy sprzyjające warunki do wdrażania projektów podnoszących komfort przemieszczania się i poprawiających dostępność.

Ogólnie rzecz biorąc, sfera społeczna wymaga ukierunkowania działań rewitalizacyjnych na wzmacnianie kapitału społecznego, przeciwdziałanie wykluczeniu ekonomicznemu oraz wspieranie aktywności mieszkańców. Taki model interwencji może skutecznie przełożyć się na poprawę jakości życia i większą spójność lokalnej społeczności.

Sfera gospodarcza

W ujęciu gospodarczym podobszar Czermin charakteryzuje się wyraźnie niższym poziomem aktywności przedsiębiorczej niż średnio w całej gminie. Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na mieszkańców jest tam zauważalnie mniejsza, co wskazuje na słabszą dynamikę rozwoju lokalnej przedsiębiorczości. Może to świadczyć o ograniczonej skłonności mieszkańców do zakładania firm, mniejszym potencjale rynkowym podobszaru lub niewielkiej różnorodności działalności gospodarczej. W rezultacie lokalna baza ekonomiczna jest skromniejsza, a gospodarka w mniejszym stopniu wpływa na generowanie miejsc pracy czy rozwój usług dostępnych na miejscu.

Tabela 10. Wartości wskaźnika osiągnięte przez podobszar Czermin oraz całą gminę w sferze gospodarczej

Sfera gospodarcza			
Obszar: Niski stopień przedsiębiorczości			
Wskaźnik: Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	8,79	Liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy	530
Wartość osiągnięta dla podobszaru	4,52	Liczba podmiotów gospodarczych na terenie podobszaru	9

Źródło: Opracowanie własne

Niższy poziom przedsiębiorczości w podobszarze oznacza konieczność wzmocnienia lokalnych impulsów rozwojowych. Rewitalizacja powinna koncentrować się na tworzeniu warunków sprzyjających podejmowaniu działalności gospodarczej — zarówno poprzez wsparcie doradcze, szkoleniowe czy inkubacyjne, jak i poprawę jakości przestrzeni oraz infrastruktury towarzyszącej. Istotne jest także rozwijanie działań pobudzających lokalny popyt i zwiększających atrakcyjność podobszaru jako miejsca prowadzenia działalności. W dłuższej perspektywie takie interwencje mogą przyczynić się do wzrostu liczby firm, większej aktywności ekonomicznej mieszkańców i bardziej zrównoważonego rozwoju gospodarczego tej części gminy.

Sfera środowiskowa

Sytuacja w sferze środowiskowej dla podobszaru Czermin wykazuje zróżnicowane tendencje w porównaniu do średnich wartości osiągniętych dla obszaru całej gminy.

W odniesieniu do obszaru zagrożenia niedostatecznym stopniem oczyszczania ścieków i skażeniem gleb oraz wód, na terenie podobszaru Czermin odnotowano wyższy odsetek budynków mieszkalnych korzystających z szamba niż średnia dla całej gminy. Wskazuje to na większe nasilenie tego problemu w podobszarze.

Natomiast w kontekście zagrożenia związanego z obecnością odpadów azbestowych, wskaźnik udziału wagi wyrobów pozostałych do unieszkodliwienia jest w podobszarze Czermin niższy niż średnia ogólnogminna. Oznacza to, że proporcjonalnie więcej odpadów azbestowych zostało już usuniętych z terenu Czermina niż w pozostałej części gminy.

Jeśli chodzi o problem złej jakości powietrza, mierzony udziałem źródeł ciepła wykorzystujących węgiel, w podobszarze Czermin wartość wskaźnika jest nieznacznie niższa niż wartość średnia dla całej gminy. Sugeruje to, że choć problem ten występuje, jego skala jest minimalnie mniejsza niż w ujęciu ogólnogminnym.

Tabela 11. Wartości wskaźnika osiągnięte przez podobszar Czermin oraz całą gminę w sferze środowiskowej

Sfera środowiskowa			
Obszar: Niedostateczny stopień oczyszczania ścieków/zagrożenie skażeniem gleb i wód Wskaźnik: Udział liczby budynków korzystających z szamba w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	15,68%	Liczba budynków mieszkalnych korzystających z szamba na terenie gminy	332
Wartość osiągnięta dla podobszaru	21,52%	Liczba budynków mieszkalnych korzystających z szamba na terenie podobszaru	17
Obszar: Obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska Wskaźnik: Udział wagi wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia w wadze zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	79,23%	Waga wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia w kg na terenie gminy	1 536 080,01
Wartość osiągnięta dla podobszaru	64,33%	Waga wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia w	72 644,00

Sfera środowiskowa			
		kg na terenie podobszaru	
Obszar: Zła jakość powietrza Wskaźnik: Udział liczby źródeł ciepła wykorzystujących węgiel w ogólnej liczbie źródeł ciepła			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	68,67%	Liczba źródeł ciepła wykorzystujących węgiel na terenie gminy	1 254
Wartość osiągnięta dla podobszaru	66,13%	Liczba źródeł ciepła wykorzystujących węgiel na terenie podobszaru	41

Źródło: Opracowanie własne

Analiza sfery środowiskowej dla podobszaru Czermin wskazuje na zróżnicowany charakter problemów wymagających interwencji w ramach Programu Rewitalizacji. Największe nasilenie problemu stwierdza się w obszarze gospodarki ściekowej, gdzie udział budynków korzystających z szamba jest wyraźnie wyższy niż średnia dla gminy, co stanowi bezpośrednie zagrożenie dla czystości wód i gleb. Konieczne jest zatem podjęcie działań inwestycyjnych i edukacyjnych mających na celu poprawę stopnia skanalizowania lub wprowadzenie efektywnych systemów oczyszczania ścieków na tym terenie. Jednocześnie, podobszar Czermin osiągnął wyższy poziom zaawansowania w eliminacji azbestu w porównaniu do ogółu gminy, co sugeruje potrzebę utrzymania i ewentualnego przyspieszenia obecnych działań w celu całkowitego unieszkodliwienia pozostałej wagi wyrobów azbestowych. W zakresie jakości powietrza, choć wskaźnik udziału źródeł ciepła opalanych węglem jest nieznacznie niższy niż średnia, problem ten jest nadal znaczący, co uzasadnia włączenie w program działań wspierających wymianę nieefektywnych i emisyjnych źródeł ciepła na ekologiczne alternatywy.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej podobszar Czermin, w porównaniu ze średnimi osiągniętymi przez całą gminę, charakteryzuje się gorszym stanem infrastruktury technicznej. Stopień podłączenia budynków mieszkalnych do sieci wodociągowej jest w podobszarze Czermin niższy niż na obszarze całej gminy, co wskazuje na potrzebę intensyfikacji prac w zakresie dostępu do podstawowego zaopatrzenia w wodę. Znacznie większe deficyty występują jednak w obszarze gospodarki ściekowej. Udział budynków podłączonych do sieci kanalizacyjnej lub korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków jest w podobszarze Czermin wyraźnie niższy niż średnia ogólnogminna. Ta sytuacja oznacza, że podobszar ten

pozostaje znacząco w tyle za resztą gminy pod względem dostępu do nowoczesnych i bezpiecznych dla środowiska systemów odbioru ścieków.

Tabela 12. Wartości wskaźnika osiągnięte przez podobszar Czermin oraz całą gminę w sferze przestrzenno-funkcjonalnej

Sfera przestrzenno-funkcjonalna			
Obszar: Stopień podłączenia do sieci wodociągowej budynków mieszkalnych Wskaźnik: Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej względem ogółu budynków mieszkalnych danego obszaru			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	82,58%	Liczba budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej na terenie gminy	1 749
Wartość osiągnięta dla podobszaru	73,42%	Liczba budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej na terenie podobszaru	58
Obszar: Stopień podłączenia do sieci kanalizacyjnej budynków mieszkalnych Wskaźnik: Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci kanalizacyjnej lub korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków względem ogółu budynków mieszkalnych danego obszaru			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	57,55%	Liczba budynków mieszkalnych korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy	178
Wartość osiągnięta dla podobszaru	29,11%	Liczba budynków mieszkalnych korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie podobszaru	23

Źródło: Opracowanie własne

Konieczne jest skierowanie kluczowych środków inwestycyjnych na kompleksową poprawę infrastruktury technicznej, z naciskiem na eliminację luki kanalizacyjnej w celu zwiększenia funkcjonalności i standardu życia mieszkańców podobszaru Czermin.

Sfera techniczna

W sferze technicznej podobszar Czermin wyróżnia się znacznymi ograniczeniami w zakresie dostępności infrastruktury publicznej. Na jego terenie nie występują gminne budynki użyteczności publicznej wyposażone w rozwiązania umożliwiające korzystanie z nich osobom z niepełnosprawnością ruchową. W przeciwieństwie do sytuacji obserwowanej w skali całej

gminy, gdzie część obiektów posiada tego typu udogodnienia, podobszar pozostaje całkowicie pozbawiony dostosowanej infrastruktury. Oznacza to poważne bariery funkcjonalne dla mieszkańców ze szczególnymi potrzebami oraz ograniczoną dostępność usług publicznych.

W zakresie stanu technicznego zabytków podobszar charakteryzuje się wyższym udziałem obiektów wymagających remontu niż średnio w gminie. Choć liczba zabytków jest niewielka, większy odsetek tych znajdujących się w złym stanie wskazuje na potrzebę podjęcia działań konserwatorskich. Stan tych budynków może negatywnie wpływać zarówno na estetykę przestrzeni, jak i na zachowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego.

Tabela 13. Wartości wskaźnika osiągnięte przez podobszar Czermin oraz całą gminę w sferze technicznej

Sfera techniczna			
Obszar: Brak dostosowania budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową Wskaźnik: Udział gminnych budynków użyteczności publicznej z rozwiązaniami umożliwiającymi korzystanie z budynku osobom z niepełnosprawnościami			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	61,90%	Liczba gminnych budynków użyteczności publicznej z rozwiązaniami umożliwiającymi korzystanie z budynku osobom z niepełnosprawnością ruchową na terenie gminy	13
Wartość osiągnięta dla podobszaru	0,00%	Liczba gminnych budynków użyteczności publicznej z rozwiązaniami umożliwiającymi korzystanie z budynku osobom z niepełnosprawnością ruchową na terenie podobszaru	0
Obszar: Degradacja stanu zabytków Wskaźnik: Udział liczby zabytków w złym stanie technicznym w liczbie wszystkich zabytków			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	9,76%	Liczba zabytków w złym stanie/ wymagających remontu na terenie gminy	16
Wartość osiągnięta dla podobszaru	16,67%	Liczba zabytków w złym stanie/ wymagających remontu na terenie podobszaru	1

Źródło: Opracowanie własne

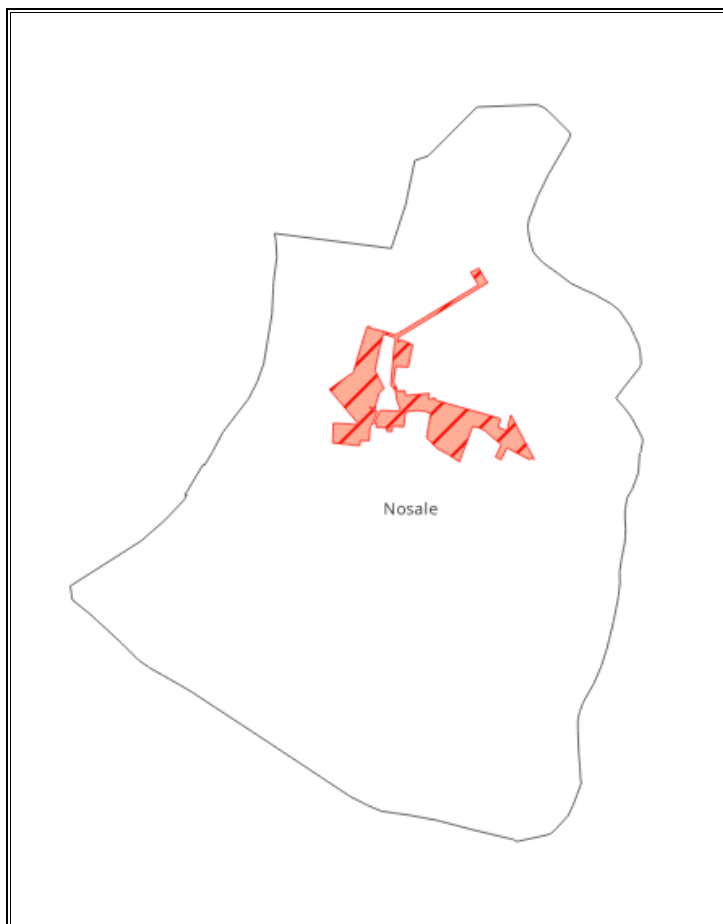
Brak infrastruktury publicznej dostosowanej do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową należy uznać za istotny problem funkcjonalny podobszaru. Rewitalizacja powinna przewidywać eliminowanie barier architektonicznych, modernizację istniejących obiektów oraz projektowanie nowych przestrzeni z myślą o zasadach uniwersalnego projektowania. Działania te nie tylko poprawią jakość życia mieszkańców, lecz także zwiększą dostępność usług publicznych.

W zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego podobszar wymaga interwencji ukierunkowanych na poprawę stanu technicznego istniejących zabytków. Konieczność przeprowadzenia remontów otwiera możliwość powiązania działań konserwatorskich z szerszym programem ożywienia przestrzeni, np. poprzez nadanie zabytkom nowych funkcji społecznych lub kulturalnych. Utrzymanie i odnowa tych obiektów mogą stać się elementem budowania tożsamości lokalnej oraz poprawy atrakcyjności przestrzeni publicznej.

1.2. Nosale

Podobszar rewitalizacji Nosale zajmuje powierzchnię 0,15 km² i jest zamieszkiwany przez 161 osób.

Rysunek 6. Podobszar rewitalizacji Nosale

Źródło: Opracowanie własne

Sfera społeczna

Struktura demograficzna podobszaru Nosale jest zbliżona do średnich wartości gminnych, choć z zauważalną przewagą osób młodych, co świadczy o korzystniejszej proporcji między grupami wieku. Udział populacji w wieku poprodukcyjnym utrzymuje się na poziomie zbliżonym do gminnego, natomiast liczebność grupy przedprodukcyjnej jest wyraźniej zaznaczona. Oznacza to, że obszar ten nie doświadcza tak nasilonego procesu starzenia się ludności, co sprzyja stabilności demograficznej i potencjałowi rozwojowemu.

Sytuacja na rynku pracy wskazuje na umiarkowane wyzwania — poziom bezrobocia jest wyższy niż średnio w gminie, a wśród osób bez pracy dominują osoby o najniższym poziomie wykształcenia. Jednocześnie część z nich pozostaje poza rynkiem pracy przez dłuższy czas, choć skala zjawiska nie jest wysoka w liczbach bezwzględnych. Struktura wykształcenia wśród bezrobotnych może świadczyć o ograniczonych kompetencjach zawodowych, co utrudnia powrót na rynek pracy.

W zakresie pomocy społecznej Nosale wyróżniają się podwyższonym udziałem rodzin korzystających ze wsparcia z powodu ubóstwa oraz niepełnosprawności. Może to oznaczać większą podatność części gospodarstw domowych na wykluczenie społeczne. Jednocześnie odnotowano przypadki interwencji w ramach procedury Niebieskiej Karty, co wskazuje na występowanie problemów w funkcjonowaniu rodzin.

W obszarze bezpieczeństwa publicznego podobszar doświadcza większej liczby przestępstw w relacji do liczby mieszkańców niż przeciętnie w gminie. Może to wpływać na obniżenie poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców. Z drugiej strony, na terenie podobszaru nie odnotowano zdarzeń drogowych, co świadczy o spokojnym charakterze lokalnego układu komunikacyjnego.

Tabela 14. Wartości wskaźników osiągnięte przez podobszar Nosale oraz całą gminę w sferze społecznej

Sfera społeczna			
Obszar: Zaawansowanie procesu starzenia się ludności Wskaźnik: Udział ludności w wieku 60 lat i więcej (kobiety) oraz w wieku 65 lat i więcej (mężczyźni) w ludności ogółem na danym obszarze			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	18,93%	Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym na terenie gminy	1 141
Wartość osiągnięta dla podobszaru	18,63%	Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym na terenie podobszaru	30
Obszar: Zaawansowanie procesu starzenia się ludności Wskaźnik: Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym (0-18 lat)			

Sfera społeczna			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	20,51%	Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym na terenie gminy	1 236
Wartość osiągnięta dla podobszaru	24,84%	Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym na terenie podobszaru	40
Obszar: Bezrobocie Wskaźnik: Udział bezrobotnych w ludności w wieku od 18 do 59 lat włącznie (kobiety) oraz od 18 do 64 lat włącznie (mężczyźni) na danym obszarze			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	1,26%	Liczba bezrobotnych na terenie gminy	46
Wartość osiągnięta dla podobszaru	2,20%	Liczba bezrobotnych na terenie podobszaru	2
Obszar: Długotrwale bezrobocie Wskaźnik: Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy w ogóle bezrobotnych na danym obszarze			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	41,30%	Liczba długotrwale bezrobotnych na terenie gminy	19
Wartość osiągnięta dla podobszaru	50,00%	Liczba długotrwale bezrobotnych na terenie podobszaru	1
Obszar: Ubóstwo Wskaźnik: Udział osób objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa w ludności ogółem na danym obszarze			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	1,14%	Liczba osób, dla których przesłanką pomocy było ubóstwo na terenie gminy	69
Wartość osiągnięta dla podobszaru	3,11%	Liczba osób, dla których przesłanką pomocy było ubóstwo na terenie podobszaru	5
Obszar: Niepełnosprawność Wskaźnik: Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w ludności ogółem na danym obszarze			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	0,71%	Liczba osób, dla których przesłanką pomocy była niepełnosprawność na terenie gminy	43
Wartość osiągnięta dla podobszaru	1,86%	Liczba osób, dla których przesłanką pomocy była niepełnosprawność na terenie podobszaru	3
Obszar: Niski poziom kapitału społecznego Wskaźnik: Udział bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym bądź niższym w ogólnej liczbie bezrobotnych			

Sfera społeczna			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	15,22%	Liczba bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym bądź niższym na terenie gminy	7
Wartość osiągnięta dla podobszaru	100,00%	Liczba bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym bądź niższym na terenie podobszaru	2
Obszar: Bezpieczeństwo funkcjonowania rodzin Wskaźnik: Udział liczby Niebieskich Kart na 100 mieszkańców na danym obszarze			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	0,28	Liczba Niebieskich Kart na terenie gminy	17
Wartość osiągnięta dla podobszaru	0,62	Liczba Niebieskich Kart na terenie podobszaru	1
Obszar: Zagrożenie przestępczością Wskaźnik: Wskaźnik przestępstw popełnionych na danym obszarze na 100 mieszkańców			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	1,08	Liczba przestępstw na terenie gminy	65
Wartość osiągnięta dla podobszaru	1,86	Liczba przestępstw na terenie podobszaru	3
Obszar: Bezpieczeństwo na drogach Wskaźnik: Liczba kolizji i wypadków drogowych na 100 mieszkańców			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	1,01	Liczba kolizji i wypadków drogowych na terenie gminy	61
Wartość osiągnięta dla podobszaru	0,00	Liczba kolizji i wypadków drogowych na terenie podobszaru	0

Źródło: Opracowanie własne

Podobszar Nosale łączy w sobie zarówno elementy potencjału, jak i wyzwania wymagające wsparcia w ramach procesu rewitalizacji. Młodszy profil demograficzny sprzyja budowaniu oferty rozwojowej dla dzieci i młodzieży oraz wzmacnianiu lokalnego kapitału ludzkiego. Jednocześnie wyraźne problemy na rynku pracy — szczególnie obecność bezrobotnych o najniższym poziomie wykształcenia — wskazują na konieczność ukierunkowanej aktywizacji zawodowej, rozwoju kompetencji i wsparcia w zakresie edukacji dorosłych.

Podwyższone korzystanie z pomocy społecznej oraz sygnały związane z problemami funkcjonowania rodzin sugerują potrzebę intensyfikacji działań środowiskowych, opiekuńczych i integrujących, aby przeciwdziałać pogłębianiu się trudności społecznych. Wyższe natężenie przestępczości powinno skłonić do podejmowania działań poprawiających bezpieczeństwo publiczne, zarówno poprzez inicjatywy społeczne, jak i poprawę jakości przestrzeni.

Brak zdarzeń drogowych działa na korzyść obszaru — stanowi dobrą bazę do dalszego kształtowania bezpiecznej i przyjaznej infrastruktury lokalnej. Ogółem sfera społeczna w Nosalach wymaga podejścia opartego na łączeniu działań aktywizacyjnych, integracyjnych i prewencyjnych, tak aby wzmocnić odporność społeczną i poprawić jakość życia mieszkańców.

Sfera gospodarcza

W ujęciu gospodarczym podobszar Nosale charakteryzuje się poziomem przedsiębiorczości zbliżonym do średniej wartości notowanej w całej gminie. Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na mieszkańców tylko nieznacznie odbiega od poziomu gminnego, co oznacza, że aktywność ekonomiczna mieszkańców pozostaje na relatywnie stabilnym poziomie. Taka sytuacja świadczy o umiarkowanym potencjale gospodarczym obszaru — nie jest to miejsce szczególnie silnie rozwinięte pod względem działalności biznesowej, ale jednocześnie nie wykazuje istotnych deficytów, które mogłyby wskazywać na stagnację.

Struktura gospodarcza ma raczej lokalny charakter, opierając się na niewielkich podmiotach, które w naturalny sposób wpisują się w profil miejscowości o rozproszonej zabudowie i funkcjach mieszkaniowo-rolniczych. Nie obserwuje się tu znaczącego zaplecza usługowego czy inwestycyjnego, jednak obecny poziom przedsiębiorczości sugeruje, że obszar posiada podstawowe warunki do prowadzenia działalności gospodarczej.

Tabela 15. Wartości wskaźnika osiągnięte przez podobszar Nosale oraz całą gminę w sferze gospodarczej

Sfera gospodarcza			
Obszar: Niski stopień przedsiębiorczości Wskaźnik: Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	8,79	Liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy	530
Wartość osiągnięta dla podobszaru	8,07	Liczba podmiotów gospodarczych na terenie podobszaru	13

Źródło: Opracowanie własne

Podobszar Nosale nie wymaga interwencji ukierunkowanych na przeciwdziałanie głębokiemu deficytowi przedsiębiorczości, ponieważ jej poziom jest zbliżony do średniej gminnej. Rewitalizacja powinna więc koncentrować się raczej na wzmacnianiu istniejącego potencjału niż na działaniach naprawczych. Działania mogą obejmować tworzenie warunków sprzyjających rozwojowi małych firm, wspieranie inicjatyw lokalnych oraz poprawę dostępności usług, które zwiększą komfort życia mieszkańców.

Wspieranie przedsiębiorczości w podobszarze Nosale może polegać na rozwijaniu lokalnych mikroprzedsiębiorstw, promowaniu usług rzemieślniczych i sąsiedzkich, a także na podnoszeniu kompetencji biznesowych mieszkańców. Choć obszar nie wykazuje silnych oznak kryzysu gospodarczego, wzmacnianie lokalnej aktywności ekonomicznej może stać się istotnym elementem spójnego programu rewitalizacji, sprzyjając zarówno wzrostowi atrakcyjności podobszaru, jak i jego trwałemu rozwojowi gospodarczemu.

Sfera środowiskowa

Podobszar Nosale wyróżnia się bardzo wysokim udziałem budynków korzystających z szamba, co znacząco odbiega od średniej wartości gminnej. Oznacza to, że gospodarstwa domowe na tym obszarze w zdecydowanej większości nie są podłączone do systemu kanalizacji sanitarnej. Taka sytuacja wiąże się ze zwiększonym ryzykiem zanieczyszczenia gleb i wód powierzchniowych oraz podziemnych, szczególnie przy nieszczelnych instalacjach lub niewłaściwym gospodarowaniu nieczystościami ciekłymi. Jest to jeden z kluczowych problemów środowiskowych podobszaru.

W zakresie zagrożenia związanego z obecnością wyrobów azbestowych poziom obciążenia środowiskowego w podobszarze Nosale jest nieco wyższy niż w całej gminie. Mimo że masa odpadów azbestowych nie jest duża w ujęciu liczbowym, udział materiałów nadal wymagających unieszkodliwienia jest większy. Wskazuje to na potrzebę przyspieszenia działań usuwania azbestu, aby ograniczyć ryzyko zdrowotne oraz poprawić jakość środowiska lokalnego.

Jeżeli chodzi o jakość powietrza, sytuacja w podobszarze Nosale prezentuje się korzystniej niż w skali gminnej. Udział źródeł ciepła opalanych węglem jest tam wyraźnie mniejszy, co świadczy o mniejszym obciążeniu emisjami pyłów i zanieczyszczeń. Może to wynikać z zastosowania bardziej ekologicznych źródeł ciepła, mniejszego zagęszczenia zabudowy lub wcześniejszych wymian kotłów.

Tabela 16. Wartości wskaźnika osiągnięte przez podobszar Nosale oraz całą gminę w sferze środowiskowej

Sfera środowiskowa			
Obszar: Niedostateczny stopień oczyszczania ścieków/zagrożenie skażeniem gleb i wód Wskaźnik: Udział liczby budynków korzystających z szamba w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	15,68%	Liczba budynków mieszkalnych korzystających z szamba na terenie gminy	332
Wartość osiągnięta dla podobszaru	91,67%	Liczba budynków mieszkalnych	22

Sfera środowiskowa			
		korzystających z szamba na terenie podobszaru	
Obszar: Obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska Wskaźnik: Udział wagi wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia w wadze zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	79,23%	Waga wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia w kg na terenie gminy	1 536 080,01
Wartość osiągnięta dla podobszaru	84,82%	Waga wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia w kg na terenie podobszaru	34 698,00
Obszar: Zła jakość powietrza Wskaźnik: Udział liczby źródeł ciepła wykorzystujących węgiel w ogólnej liczbie źródeł ciepła			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	68,67%	Liczba źródeł ciepła wykorzystujących węgiel na terenie gminy	1 254
Wartość osiągnięta dla podobszaru	44,44%	Liczba źródeł ciepła wykorzystujących węgiel na terenie podobszaru	24

Źródło: Opracowanie własne

Najpoważniejszym wyzwaniem środowiskowym podobszaru Nosale jest brak odpowiedniego systemu odprowadzania ścieków. Jednak należy mieć na uwadze, iż obecnie Gmina kończy realizację inwestycji dotyczącej rozbudowy sieci kanalizacyjnej, która w istotny sposób przyczyni się do ograniczenia presji na środowisko, w szczególności na wody powierzchniowe i podziemne. Zakończenie przedsięwzięcia pozwoli na poprawę warunków sanitarnych, zmniejszenie ryzyka zanieczyszczenia gleb oraz podniesienie jakości życia mieszkańców, a w dłuższej perspektywie wpłynie korzystnie na zrównoważony rozwój podobszaru.

Konieczność usunięcia wyrobów azbestowych również powinna stać się elementem programu interwencji. Wyższy niż gminny udział materiałów nieunieszkodliwionych wskazuje na potrzebę intensyfikacji działań edukacyjnych, organizacyjnych i finansowych związanych z ich usuwaniem.

Pozytywne jest natomiast mniejsze obciążenie emisjami z sektora komunalno-bytowego. Ta przewaga środowiskowa może stanowić fundament dla dalszych działań proekologicznych, takich jak promowanie odnawialnych źródeł energii, modernizacje energetyczne budynków czy kampanie edukacyjne dotyczące czystego powietrza.

Ogólnie rzecz biorąc, sfera środowiskowa w podobszarze Nosale wymaga ukierunkowanych działań infrastrukturalnych i organizacyjnych, które zmniejszą ryzyka ekologiczne i poprawią stan środowiska przy jednoczesnym wykorzystaniu istniejących atutów podobszaru.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

W zakresie zaopatrzenia w wodę podobszar Nosale wyróżnia się bardzo korzystną sytuacją — wszystkie budynki mieszkalne są podłączone do sieci wodociągowej. Tak pełne uzbrojenie w infrastrukturę wodną plasuje obszar powyżej średniego poziomu obserwowanego w całej gminie i świadczy o dobrze rozwiniętej oraz kompletnie dostępnej sieci wodociągowej.

Znacznie mniej korzystnie przedstawia się natomiast stopień wyposażenia budynków w systemy odprowadzania ścieków. Tylko niewielka część budynków posiada dostęp do kanalizacji lub przydomowej oczyszczalni ścieków, co oznacza bardzo niskie skomunikowanie z infrastrukturą sanitarną w porównaniu z poziomem gminnym. Zdecydowana większość gospodarstw na tym terenie pozostaje poza nowoczesnymi systemami gospodarki ściekowej, co potwierdza wcześniejsze obserwacje z zakresu sfery środowiskowej dotyczące powszechnego korzystania z szamb.

Tabela 17. Wartości wskaźnika osiągnięte przez podobszar Nosale oraz całą gminę w sferze przestrzenno-funkcjonalnej

Sfera przestrzenno-funkcjonalna			
Obszar: Stopień podłączenia do sieci wodociągowej budynków mieszkalnych Wskaźnik: Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej względem ogółu budynków mieszkalnych danego obszaru			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	82,58%	Liczba budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej na terenie gminy	1 749
Wartość osiągnięta dla podobszaru	100,00%	Liczba budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej na terenie podobszaru	24
Obszar: Stopień podłączenia do sieci kanalizacyjnej budynków mieszkalnych Wskaźnik: Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci kanalizacyjnej lub korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków względem ogółu budynków mieszkalnych danego obszaru			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	57,55%	Liczba budynków mieszkalnych korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy	178

Sfera przestrzenno-funkcjonalna			
Wartość osiągnięta dla podobszaru	8,33%	Liczba budynków mieszkalnych korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie podobszaru	2

Źródło: Opracowanie własne

Sfera przestrzenno-funkcjonalna wskazuje na wyraźną dysproporcję między rozwinięciem sieci wodociągowej, a stanem infrastruktury kanalizacyjnej. Całkowite podłączenie budynków do sieci wodociągowej jest niewątpliwym atutem, który podnosi jakość życia mieszkańców i zwiększa potencjał rozwoju podobszaru.

Rewitalizacja powinna koncentrować się przede wszystkim na poprawie stanu infrastruktury sanitarnej. Niezbędne jest zwiększenie dostępności kanalizacji lub rozwój alternatywnych rozwiązań, takich jak przydomowe oczyszczalnie ścieków. Takie działania nie tylko poprawią komfort mieszkańców, lecz także przyczynią się do ograniczenia zagrożeń środowiskowych.

Zintegrowane podejście obejmujące rozbudowę infrastruktury technicznej, zwłaszcza w zakresie gospodarki ściekowej, pozwoli na bardziej harmonijne i niezawodne funkcjonowanie podobszaru. Jednocześnie istniejący pełny dostęp do wody może stać się fundamentem dalszych inwestycji infrastrukturalnych wspierających rozwój lokalny.

Sfera techniczna

W sferze technicznej podobszar Nosale charakteryzuje się bardzo dobrym poziomem dostępności infrastruktury publicznej dla osób z niepełnosprawnościami. Wszystkie znajdujące się tu gminne budynki użyteczności publicznej są dostosowane do potrzeb osób z ograniczoną mobilnością, co wyróżnia ten obszar na tle całej gminy. Oznacza to pełne wyeliminowanie barier architektonicznych w obiektach publicznych i świadczy o wysokim poziomie standardów technicznych.

W zakresie stanu zabytków sytuacja również prezentuje się korzystniej niż średnio w gminie. Udział obiektów zabytkowych wymagających remontu jest niższy, co oznacza, że większość z nich znajduje się w stanie dobrym. Choć skala zasobu zabytkowego jest niewielka, jego stan techniczny nie generuje istotnych zagrożeń ani potrzeb remontowych w porównaniu z innymi częściami gminy.

Tabela 18. Wartości wskaźnika osiągnięte przez podobszar Nosale oraz całą gminę w sferze technicznej

Sfera techniczna			
Obszar: Brak dostosowania budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową Wskaźnik: Udział gminnych budynków użyteczności publicznej z rozwiązaniami umożliwiającymi korzystanie z budynku osobom z niepełnosprawnościami			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	61,90%	Liczba gminnych budynków użyteczności publicznej z rozwiązaniami umożliwiającymi korzystanie z budynku osobom z niepełnosprawnością ruchową na terenie gminy	13
Wartość osiągnięta dla podobszaru	100,00%	Liczba gminnych budynków użyteczności publicznej z rozwiązaniami umożliwiającymi korzystanie z budynku osobom z niepełnosprawnością ruchową na terenie podobszaru	1
Obszar: Degradacja stanu zabytków Wskaźnik: Udział liczby zabytków w złym stanie technicznym w liczbie wszystkich zabytków			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	9,76%	Liczba zabytków w złym stanie/ wymagających remontu na terenie gminy	16
Wartość osiągnięta dla podobszaru	6,25%	Liczba zabytków w złym stanie/ wymagających remontu na terenie podobszaru	1

Źródło: Opracowanie własne

Sfera techniczna w podobszarze Nosale nie wykazuje poważnych deficytów, które wymagałyby interwencji naprawczych w ramach działań rewitalizacyjnych. Pełna dostępność budynków użyteczności publicznej dla osób z niepełnosprawnościami świadczy o wysokiej jakości infrastruktury i braku barier architektonicznych. Jest to silny atut podobszaru, który można wykorzystać w działaniach społecznych i integracyjnych.

Stan zabytków również nie wymaga pilnej reakcji. Ponieważ większość obiektów dziedzictwa materialnego zachowana jest w dobrym stanie, działania rewitalizacyjne mogą koncentrować

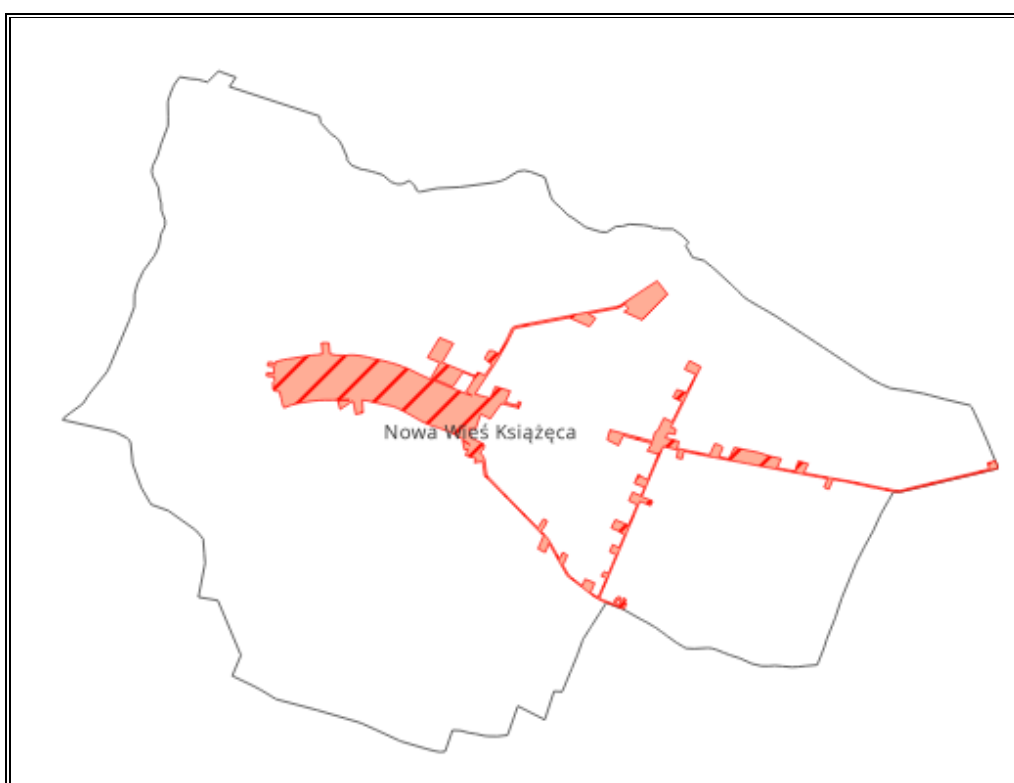
się raczej na nadawaniu im nowych funkcji lub wzmacnianiu ich roli w życiu społeczności, niż na kosztownych pracach technicznych.

W rezultacie podobszar Nosale w sferze technicznej wymaga przede wszystkim działań wzmacniających, nakierowanych na wykorzystanie istniejącego potencjału infrastrukturalnego, a nie na usuwanie poważnych zaniedbań.

1.3. Nowa Wieś Książęca

Podobszar rewitalizacji Nowa Wieś Książęca zajmuje powierzchnię 0,79 km² i jest zamieszkiwany przez 680 osób.

Rysunek 7. Podobszar rewitalizacji Nowa Wieś Książęca

Źródło: Opracowanie własne

Sfera społeczna

Struktura demograficzna podobszaru Nowa Wieś Książęca cechuje się udziałem osób starszych zbliżonym do średnich wartości obserwowanych w całej gminie. Jednocześnie populacja osób młodych pozostaje na poziomie niemal identycznym jak w ujęciu gminnym, co oznacza stabilny i wyrównany rozkład grup wiekowych. Taka struktura demograficzna nie wskazuje ani na silne starzenie się ludności, ani na przewagę jednego z biegunów wiekowych.

W obszarze rynku pracy widoczna jest nieznacznie większa skala bezrobocia niż przeciętnie w gminie, ale szczególną uwagę zwraca udział osób bezrobotnych od dłuższego czasu, który jest w podobszarze zdecydowanie wyższy. Oznacza to, że choć bezrobocie nie występuje tu

masowo, to problem dotyczy grupy osób trwale pozostających poza rynkiem pracy. Jednocześnie odsetek osób bez wykształcenia wykraczającego poza poziom gimnazjalny jest wśród bezrobotnych zbliżony do poziomu gminnego, co sugeruje umiarkowane bariery edukacyjne.

W zakresie pomocy społecznej Nowa Wieś Książęca nie odbiega znacząco od średnich gminnych, choć część mieszkańców doświadcza trudności wynikających z ubóstwa. Udział osób korzystających ze wsparcia z powodu niepełnosprawności pozostaje również na zbliżonym poziomie do gminnego, co wskazuje na przeciętną skalę potrzeb opiekuńczych.

W obszarze funkcjonowania rodzin sytuacja jest relatywnie stabilna — występują wprawdzie pojedyncze przypadki wymagające założenia Niebieskiej Karty, lecz ich liczba pozostaje niższa niż średnio w gminie. W odniesieniu do bezpieczeństwa publicznego podobszar charakteryzuje się wyższą liczbą przestępstw w relacji do liczby mieszkańców, co może świadczyć o nieco większym narażeniu społeczności na zdarzenia kryminalne.

Na tle gminy korzystniej przedstawia się natomiast bezpieczeństwo drogowe. Liczba zdarzeń drogowych jest tu niższa, co może wskazywać na bezpieczniejszy układ komunikacyjny, mniejsze natężenie ruchu lub bardziej sprzyjające warunki lokalne.

Tabela 19. Wartości wskaźników osiągnięte przez podobszar Nowa Wieś Książęca oraz całą gminę w sferze społecznej

Sfera społeczna			
Obszar: Zaawansowanie procesu starzenia się ludności Wskaźnik: Udział ludności w wieku 60 lat i więcej (kobiety) oraz w wieku 65 lat i więcej (mężczyźni) w ludności ogółem na danym obszarze			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	18,93%	Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym na terenie gminy	1 141
Wartość osiągnięta dla podobszaru	16,62%	Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym na terenie podobszaru	113
Obszar: Zaawansowanie procesu starzenia się ludności Wskaźnik: Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym (0-18 lat)			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	20,51%	Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym na terenie gminy	1 236
Wartość osiągnięta dla podobszaru	20,29%	Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym na terenie podobszaru	138
Obszar: Bezrobocie Wskaźnik: Udział bezrobotnych w ludności w wieku od 18 do 59 lat włącznie (kobiety) oraz od 18 do 64 lat włącznie (mężczyźni) na danym obszarze			

Sfera społeczna			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	1,26%	Liczba bezrobotnych na terenie gminy	46
Wartość osiągnięta dla podobszaru	1,40%	Liczba bezrobotnych na terenie podobszaru	6
Obszar: Długotrwale bezrobocie Wskaźnik: Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy w ogóle bezrobotnych na danym obszarze			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	41,30%	Liczba długotrwale bezrobotnych na terenie gminy	19
Wartość osiągnięta dla podobszaru	83,33%	Liczba długotrwale bezrobotnych na terenie podobszaru	5
Obszar: Ubóstwo Wskaźnik: Udział osób objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa w ludności ogółem na danym obszarze			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	1,14%	Liczba osób, dla których przesłanką pomocy było ubóstwo na terenie gminy	69
Wartość osiągnięta dla podobszaru	1,47%	Liczba osób, dla których przesłanką pomocy było ubóstwo na terenie podobszaru	10
Obszar: Niepełnosprawność Wskaźnik: Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w ludności ogółem na danym obszarze			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	0,71%	Liczba osób, dla których przesłanką pomocy była niepełnosprawność na terenie gminy	43
Wartość osiągnięta dla podobszaru	0,74%	Liczba osób, dla których przesłanką pomocy była niepełnosprawność na terenie podobszaru	5
Obszar: Niski poziom kapitału społecznego Wskaźnik: Udział bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym bądź niższym w ogólnej liczbie bezrobotnych			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	15,22%	Liczba bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym bądź niższym na terenie gminy	7
Wartość osiągnięta dla podobszaru	16,67%	Liczba bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym bądź niższym na terenie podobszaru	1

Sfera społeczna			
Obszar: Bezpieczeństwo funkcjonowania rodzin			
Wskaźnik: Udział liczby Niebieskich Kart na 100 mieszkańców na danym obszarze			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	0,28	Liczba Niebieskich Kart na terenie gminy	17
Wartość osiągnięta dla podobszaru	0,15	Liczba Niebieskich Kart na terenie podobszaru	1
Obszar: Zagrożenie przestępczością			
Wskaźnik: Wskaźnik przestępstw popełnionych na danym obszarze na 100 mieszkańców			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	1,08	Liczba przestępstw na terenie gminy	65
Wartość osiągnięta dla podobszaru	1,62	Liczba przestępstw na terenie podobszaru	11
Obszar: Bezpieczeństwo na drogach			
Wskaźnik: Liczba kolizji i wypadków drogowych na 100 mieszkańców			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	1,01	Liczba kolizji i wypadków drogowych na terenie gminy	61
Wartość osiągnięta dla podobszaru	0,74	Liczba kolizji i wypadków drogowych na terenie podobszaru	5

Źródło: Opracowanie własne

Podobszar Nowa Wieś Książęca nie wykazuje wyraźnych napięć demograficznych, jednak problemem pozostaje obecność grupy osób pozostających poza rynkiem pracy przez dłuższy czas. W działaniach rewitalizacyjnych warto zatem przewidzieć interwencje ukierunkowane na wsparcie aktywizacyjne i zawodowe, zwłaszcza wobec osób o niższych kwalifikacjach lub doświadczających trudności w powrocie do zatrudnienia.

Umiarkowany poziom korzystania z pomocy społecznej oraz pojedyncze przypadki interwencji w rodzinach sugerują potrzebę wzmocnienia systemu wsparcia środowiskowego, ale nie wskazują na występowanie kryzysów o dużej skali. Działania rewitalizacyjne mogą więc skupiać się na wczesnej profilaktyce, integracji społecznej oraz budowaniu lokalnych sieci wsparcia.

Wyższy poziom przestępczości niż w skali ogólnogminnej wymaga uwzględnienia działań poprawiających bezpieczeństwo — zarówno poprzez inicjatywy społeczne, jak i odpowiednie zagospodarowanie przestrzeni. Jednocześnie dobre wyniki w zakresie bezpieczeństwa drogowego stanowią punkt wyjścia do rozwijania infrastruktury pieszo-rowerowej i działań sprzyjających mobilności lokalnej.

Ogólnie rzecz biorąc, sfera społeczna w Nowej Wsi Książęcej wymaga działań ukierunkowanych głównie na aktywizację zawodową, poprawę bezpieczeństwa publicznego

i wzmacnianie kapitału społecznego, przy jednoczesnym wykorzystaniu stabilnej struktury demograficznej jako czynnika wspierającego rozwój.

Sfera gospodarcza

W sferze gospodarczej podobszar Nowa Wieś Książęca charakteryzuje się niższym poziomem przedsiębiorczości niż średnio w całej gminie. Liczba podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na mieszkańców jest wyraźnie mniejsza, co wskazuje na ograniczoną aktywność ekonomiczną lokalnej społeczności. Struktura gospodarcza ma prawdopodobnie charakter tradycyjny, oparty głównie na działalnościach o niewielkiej skali, prowadzonych w sposób indywidualny lub rodzinny. Niższy poziom przedsiębiorczości może wynikać z mniejszej atrakcyjności inwestycyjnej, ograniczonego lokalnego rynku zbytu czy słabszej dynamiki usługowej.

Podobszar nie wykazuje oznak całkowitego braku aktywności gospodarczej, jednak potencjał rozwojowy sektora przedsiębiorstw jest wyraźnie mniejszy niż w skali gminnej. Sugeruje to potrzebę dodatkowych impulsów rozwojowych, które mogłyby pobudzić lokalną gospodarkę.

Tabela 20. Wartości wskaźnika osiągnięte przez podobszar Nowa Wieś Książęca oraz całą gminę w sferze gospodarczej

Sfera gospodarcza			
Obszar: Niski stopień przedsiębiorczości Wskaźnik: Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	8,79	Liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy	530
Wartość osiągnięta dla podobszaru	5,00	Liczba podmiotów gospodarczych na terenie podobszaru	34

Źródło: Opracowanie własne

Niższy poziom przedsiębiorczości w podobszarze Nowa Wieś Książęca wskazuje na potrzebę ukierunkowanych działań wzmacniających lokalny potencjał ekonomiczny. W ramach rewitalizacji szczególnie istotne może być tworzenie warunków sprzyjających powstawaniu nowych firm, na przykład poprzez wspieranie usług doradczych, promowanie lokalnych produktów i inicjatyw gospodarczych czy rozwijanie kompetencji mieszkańców związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Warto również rozważyć działania służące uatrakcyjnieniu przestrzeni publicznej oraz poprawie dostępności infrastrukturalnej, co może zwiększyć atrakcyjność obszaru dla przedsiębiorców i inwestorów. Rewitalizacja powinna opierać się na wzmacnianiu istniejących

działalności oraz tworzeniu przyjaznych warunków do rozwoju mikro- i małych przedsiębiorstw, które stanowią główny potencjał gospodarczy podobszaru.

Obszar nie jest w krytycznej sytuacji gospodarczej, jednak jego rozwój wymaga aktywnych działań wspierających, aby zapobiec dalszym dysproporcjom i zwiększyć lokalną aktywność ekonomiczną.

Sfera środowiskowa

W obszarze gospodarki ściekowej podobszar Nowa Wieś Książęca wypada korzystniej niż średnia gminna. Udział budynków korzystających z szamb jest tam niższy, co sugeruje lepsze wyposażenie w systemy odprowadzania ścieków lub większą dostępność alternatywnych rozwiązań, takich jak kanalizacja czy przydomowe oczyszczalnie. W efekcie ryzyko zanieczyszczenia gleb i wód jest w tym podobszarze mniejsze niż przeciętnie w gminie, co pozytywnie wpływa na lokalny stan środowiska.

W zakresie odpadów niebezpiecznych, zwłaszcza wyrobów zawierających azbest, sytuacja jest zbliżona do tej, jaka występuje w skali całej gminy. Udział materiałów wymagających jeszcze unieszkodliwienia pozostaje wysoki, co oznacza, że problem nadal jest istotny i wymaga kontynuacji działań eliminacyjnych. Duża masa pozostałego do usunięcia azbestu wskazuje na konieczność dalszych inwestycji i działań organizacyjnych w tym obszarze.

Jeżeli chodzi o jakość powietrza, podobszar osiąga wyniki nieco lepsze niż średnie gminne, choć nadal dominuje korzystanie z paliw stałych. Znaczny udział źródeł ciepła opalanych węglem świadczy o dużym potencjale do poprawy jakości powietrza poprzez działania modernizacyjne i wymianę przestarzałych systemów grzewczych. Mimo delikatnie korzystniejszej sytuacji w porównaniu z gminą, emisje z indywidualnych systemów ogrzewania pozostają ważnym elementem oddziałującym na stan środowiska.

Tabela 21. Wartości wskaźnika osiągnięte przez podobszar Nowa Wieś Książęca oraz całą gminę w sferze środowiskowej

Sfera środowiskowa			
Obszar: Niedostateczny stopień oczyszczania ścieków/zagrożenie skażeniem gleb i wód Wskaźnik: Udział liczby budynków korzystających z szamba w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	15,68%	Liczba budynków mieszkalnych korzystających z szamba na terenie gminy	332
Wartość osiągnięta dla podobszaru	11,00%	Liczba budynków mieszkalnych korzystających z	22

Sfera środowiskowa			
		szamba na terenie podobszaru	
Obszar: Obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska Wskaźnik: Udział wagi wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia w wadze zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	79,23%	Waga wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia w kg na terenie gminy	1 536 080,01
Wartość osiągnięta dla podobszaru	81,99%	Waga wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia w kg na terenie podobszaru	184 292,00
Obszar: Zła jakość powietrza Wskaźnik: Udział liczby źródeł ciepła wykorzystujących węgiel w ogólnej liczbie źródeł ciepła			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	68,67%	Liczba źródeł ciepła wykorzystujących węgiel na terenie gminy	1 254
Wartość osiągnięta dla podobszaru	63,40%	Liczba źródeł ciepła wykorzystujących węgiel na terenie podobszaru	123

Źródło: Opracowanie własne

W sferze środowiskowej Nowa Wieś Książęca wykazuje kilka pozytywnych tendencji, ale również obszary, które wymagają dalszych działań. Niższy niż w skali gminnej udział budynków korzystających z szamb wskazuje na mniejsze zagrożenie dla jakości wód i gleb, co oznacza, że inwestycje w gospodarkę ściekową mogą koncentrować się na działaniach uzupełniających i wspierających, a nie na pełnej modernizacji systemu.

Jednocześnie problem zalegającego azbestu pozostaje wyraźny, a jego skala wymaga kontynuacji lub intensyfikacji działań w zakresie usuwania wyrobów niebezpiecznych. Rewitalizacja może tu stanowić narzędzie przyspieszenia procesu eliminacji zagrożeń środowiskowych poprzez wsparcie organizacyjne, edukacyjne i finansowe.

W obszarze jakości powietrza konieczne jest dalsze dążenie do ograniczenia emisji z indywidualnych źródeł ciepła. Choć sytuacja jest nieco lepsza niż średnio w gminie, wymiana przestarzałych pieców, promowanie odnawialnych źródeł energii oraz działania informacyjne mogą znacząco poprawić stan powietrza i komfort życia mieszkańców.

Całościowo środowisko w Nowej Wsi Książęcej wymaga działań nastawionych na redukcję długoterminowych zagrożeń oraz promowanie ekologicznych standardów funkcjonowania,

przy jednoczesnym wykorzystaniu istniejących mocnych stron w zakresie gospodarki ściekowej.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

W zakresie zaopatrzenia w wodę podobszar Nowa Wieś Książęca charakteryzuje się pełnym podłączeniem wszystkich budynków mieszkalnych do sieci wodociągowej. Oznacza to, że dostęp do wody jest powszechny i całkowicie zabezpieczony, co sytuuje obszar powyżej średniego poziomu obserwowanego w całej gminie. Rozwinięta infrastruktura wodociągowa przekłada się na wysoki komfort życia mieszkańców i ogranicza ryzyko problemów związanych z dostępnością zasobów wodnych.

Korzystnie przedstawia się również stopień podłączenia do systemów odprowadzania ścieków. Udział budynków korzystających z kanalizacji lub przydomowych oczyszczalni jest wyższy niż w skali gminnej, co wskazuje na lepsze wyposażenie obszaru w infrastrukturę sanitarną. Pomimo że część gospodarstw nadal korzysta z innych form odprowadzania ścieków, sytuacja jest wyraźnie bardziej zaawansowana niż średnia dla całej gminy.

Podobszar wyróżnia się więc zarówno rozwiniętą siecią wodociągową, jak i stosunkowo dobrze rozwiniętą infrastrukturą kanalizacyjną, co sprzyja komfortowi życia oraz ogranicza ryzyka środowiskowe.

Tabela 22. Wartości wskaźnika osiągnięte przez podobszar Nowa Wieś Książęca oraz całą gminę w sferze przestrzenno-funkcjonalnej

Sfera przestrzenno-funkcjonalna			
Obszar: Stopień podłączenia do sieci wodociągowej budynków mieszkalnych			
Wskaźnik: Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej względem ogółu budynków mieszkalnych danego obszaru			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	82,58%	Liczba budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej na terenie gminy	1 749
Wartość osiągnięta dla podobszaru	100,00%	Liczba budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej na terenie podobszaru	200
Obszar: Stopień podłączenia do sieci kanalizacyjnej budynków mieszkalnych			
Wskaźnik: Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci kanalizacyjnej lub korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków względem ogółu budynków mieszkalnych danego obszaru			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	57,55%	Liczba budynków mieszkalnych korzystających z przydomowych oczyszczalni	178

Sfera przestrzenno-funkcjonalna			
		ścieków na terenie gminy	
Wartość osiągnięta dla podobszaru	67,00%	Liczba budynków mieszkalnych korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie podobszaru	5

Źródło: Opracowanie własne

Sfera przestrzenno-funkcjonalna w Nowej Wsi Książęcej nie wymaga działań naprawczych o charakterze interwencyjnym. Pełne podłączenie budynków do sieci wodociągowej stanowi jeden z najmocniejszych atutów obszaru, a rozwinięta gospodarka ściekowa dodatkowo wzmacnia jego funkcjonalność. Działania rewitalizacyjne mogą więc koncentrować się nie na likwidowaniu deficytów, lecz na dalszym podnoszeniu jakości infrastruktury oraz jej efektywnego wykorzystywania.

Możliwe jest w szczególności wzmacnianie działań edukacyjnych i informacyjnych dotyczących prawidłowej eksploatacji przydomowych oczyszczalni oraz promowanie rozwiązań, które dodatkowo ograniczają presję na środowisko. Ponadto istniejąca wysokiej jakości infrastruktura stanowi solidną bazę do wprowadzania nowych inwestycji podnoszących standard życia, takich jak rozwój małej infrastruktury rekreacyjnej, układów pieszo-rowerowych czy obiektów usługowych.

Podsumowując, podobszar jest dobrze przygotowany pod względem infrastrukturalnym, a działania rewitalizacyjne mogą skupiać się przede wszystkim na inwestycjach poprawiających funkcjonalność i atrakcyjność przestrzeni.

Sfera techniczna

W sferze technicznej podobszar Nowa Wieś Książęca prezentuje się korzystnie w zakresie dostępności infrastruktury publicznej. Wszystkie gminne budynki użyteczności publicznej znajdujące się na jego terenie są wyposażone w rozwiązania umożliwiające korzystanie z nich osobom z niepełnosprawnością ruchową. Oznacza to pełne wyeliminowanie barier architektonicznych w tych obiektach i świadczy o odpowiednim standardzie technicznym oraz dbałości o dostępność usług publicznych.

W zakresie stanu technicznego obiektów zabytkowych sytuacja jest mniej korzystna. Udział zabytków wymagających remontu jest wyższy niż średnio w gminie, co świadczy o większej potrzebie interwencji konserwatorskich. Choć liczba obiektów zabytkowych w podobszarze nie jest duża, większy udział obiektów w złym stanie wskazuje na konieczność podjęcia działań naprawczych, aby zapobiec dalszej degradacji lokalnego dziedzictwa kulturowego.

Tabela 23. Wartości wskaźnika osiągnięte przez podobszar Nowa Wieś Książęca oraz całą gminę w sferze technicznej

Sfera techniczna			
Obszar: Brak dostosowania budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową Wskaźnik: Udział gminnych budynków użyteczności publicznej z rozwiązaniami umożliwiającymi korzystanie z budynku osobom z niepełnosprawnościami			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	61,90%	Liczba gminnych budynków użyteczności publicznej z rozwiązaniami umożliwiającymi korzystanie z budynku osobom z niepełnosprawnością ruchową na terenie gminy	13
Wartość osiągnięta dla podobszaru	100,00%	Liczba gminnych budynków użyteczności publicznej z rozwiązaniami umożliwiającymi korzystanie z budynku osobom z niepełnosprawnością ruchową na terenie podobszaru	2
Obszar: Degradacja stanu zabytków Wskaźnik: Udział liczby zabytków w złym stanie technicznym w liczbie wszystkich zabytków			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	9,76%	Liczba zabytków w złym stanie/ wymagających remontu na terenie gminy	16
Wartość osiągnięta dla podobszaru	16,67%	Liczba zabytków w złym stanie/ wymagających remontu na terenie podobszaru	4

Źródło: Opracowanie własne

Pełna dostępność budynków użyteczności publicznej stanowi wyraźną mocną stronę podobszaru i może być traktowana jako fundament dla działań społecznych oraz integracyjnych. Brak barier architektonicznych sprzyja włączeniu osób o ograniczonej sprawności ruchowej w życie lokalnej społeczności, co jest szczególnie istotne w procesach rewitalizacyjnych.

Z kolei stan zabytków wymaga większej uwagi i nakładów inwestycyjnych. W ramach rewitalizacji warto rozważyć programy ukierunkowane na ich odnowę, a także działania mające na celu nadanie im nowych funkcji społecznych, kulturalnych lub edukacyjnych. Poprawa

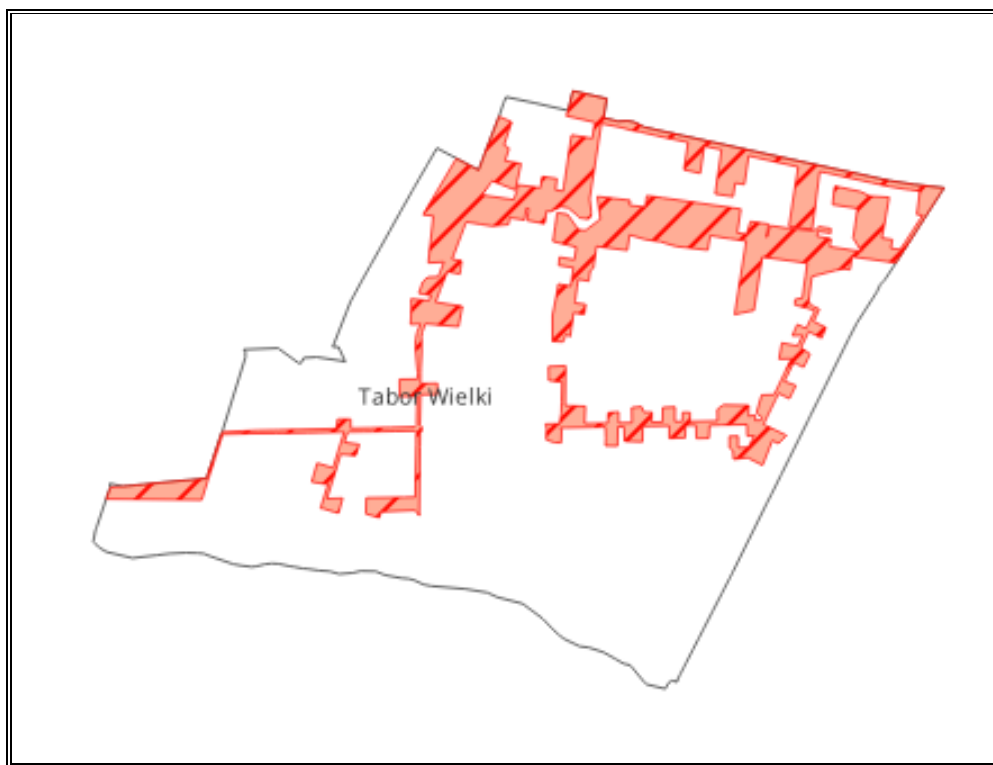
kondycji zabytkowych obiektów może nie tylko zapobiec ich dalszej degradacji, lecz także przyczynić się do podniesienia atrakcyjności przestrzeni publicznych i wzmocnienia lokalnej tożsamości.

Całościowo sfera techniczna wskazuje na potrzebę kontynuacji dobrych praktyk w zakresie dostępności przy jednoczesnym ukierunkowaniu wysiłków na ochronę i regenerację zasobu zabytkowego.

1.4. Tabor Wielki

Podobszar rewitalizacji Tabor Wielki zajmuje powierzchnię 0,42 km² i jest zamieszkiwany przez 503 osoby.

Rysunek 8. Podobszar rewitalizacji Tabor Wielki

Źródło: Opracowanie własne

Sfera społeczna

Struktura demograficzna podobszaru Tabor Wielki charakteryzuje się nieco wyższym udziałem osób starszych w porównaniu z poziomem gminnym, co wskazuje na bardziej zaawansowany proces starzenia się populacji. Jednocześnie udział mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym jest zbliżony do średniej gminnej, co świadczy o stosunkowo stabilnym układzie generacyjnym, choć z delikatnym przechyleniem w kierunku starszej grupy wiekowej.

Sytuacja na rynku pracy cechuje się wyższym poziomem bezrobocia niż w ujęciu ogólnogminnym, a wśród osób pozostających bez pracy widoczny jest wysoki udział tych,

k którzy doświadczają bezrobocia długotrwałego. Struktura kwalifikacji bezrobotnych jest dodatkowo mniej korzystna — większa część tej grupy posiada najniższe wykształcenie, co może ograniczać ich zdolność powrotu na rynek pracy i zwiększać ryzyko długotrwałej marginalizacji zawodowej.

W zakresie pomocy społecznej liczba osób objętych wsparciem z powodu ubóstwa jest niższa niż średnio w gminie, co sugeruje stosunkowo stabilną sytuację materialną większości gospodarstw. Jednocześnie nieco większy niż przeciętnie udział osób korzystających z pomocy z powodu niepełnosprawności wskazuje na obecność potrzeb opiekuńczych wymagających systemowego wsparcia.

W obszarze bezpieczeństwa rodzin odnotowano większą liczbę interwencji w ramach procedury Niebieskiej Karty niż w skali gminnej, co może świadczyć o występowaniu problemów w funkcjonowaniu części rodzin. Jednocześnie podobszar wyróżnia się niższym niż przeciętnie poziomem przestępczości, a więc lokalnie skala zagrożeń kryminalnych jest mniejsza.

W zakresie bezpieczeństwa drogowego sytuacja jest zbliżona do średniej gminnej — liczba zdarzeń drogowych nie odbiega istotnie od wartości obserwowanych w pozostałych częściach gminy.

Tabela 24. Wartości wskaźników osiągnięte przez podobszar Tabor Wielki oraz całą gminę w sferze społecznej

Sfera społeczna			
Obszar: Zaawansowanie procesu starzenia się ludności Wskaźnik: Udział ludności w wieku 60 lat i więcej (kobiety) oraz w wieku 65 lat i więcej (mężczyźni) w ludności ogółem na danym obszarze			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	18,93%	Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym na terenie gminy	1 141
Wartość osiągnięta dla podobszaru	20,87%	Liczba mieszkańców w wieku poprodukcyjnym na terenie podobszaru	105
Obszar: Zaawansowanie procesu starzenia się ludności Wskaźnik: Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym (0-18 lat)			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	20,51%	Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym na terenie gminy	1 236
Wartość osiągnięta dla podobszaru	20,48%	Liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym na terenie podobszaru	103
Obszar: Bezrobocie			

Sfera społeczna			
Wskaźnik: Udział bezrobotnych w ludności w wieku od 18 do 59 lat włącznie (kobiety) oraz od 18 do 64 lat włącznie (mężczyźni) na danym obszarze			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	1,26%	Liczba bezrobotnych na terenie gminy	46
Wartość osiągnięta dla podobszaru	2,03%	Liczba bezrobotnych na terenie podobszaru	6
Obszar: Długotrwale bezrobocie			
Wskaźnik: Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy w ogóle bezrobotnych na danym obszarze			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	41,30%	Liczba długotrwale bezrobotnych na terenie gminy	19
Wartość osiągnięta dla podobszaru	50,00%	Liczba długotrwale bezrobotnych na terenie podobszaru	3
Obszar: Ubóstwo			
Wskaźnik: Udział osób objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa w ludności ogółem na danym obszarze			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	1,14%	Liczba osób, dla których przesłanką pomocy było ubóstwo na terenie gminy	69
Wartość osiągnięta dla podobszaru	0,80%	Liczba osób, dla których przesłanką pomocy było ubóstwo na terenie podobszaru	4
Obszar: Niepełnosprawność			
Wskaźnik: Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w ludności ogółem na danym obszarze			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	0,71%	Liczba osób, dla których przesłanką pomocy była niepełnosprawność na terenie gminy	43
Wartość osiągnięta dla podobszaru	0,99%	Liczba osób, dla których przesłanką pomocy była niepełnosprawność na terenie podobszaru	5
Obszar: Niski poziom kapitału społecznego			
Wskaźnik: Udział bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym bądź niższym w ogólnej liczbie bezrobotnych			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	15,22%	Liczba bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym bądź niższym na terenie gminy	7
Wartość osiągnięta dla podobszaru	33,33%	Liczba bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym bądź	2

Sfera społeczna			
		niższym na terenie podobszaru	
Obszar: Bezpieczeństwo funkcjonowania rodzin Wskaźnik: Udział liczby Niebieskich Kart na 100 mieszkańców na danym obszarze			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	0,28	Liczba Niebieskich Kart na terenie gminy	17
Wartość osiągnięta dla podobszaru	0,40	Liczba Niebieskich Kart na terenie podobszaru	2
Obszar: Zagrożenie przestępczością Wskaźnik: Wskaźnik przestępstw popełnionych na danym obszarze na 100 mieszkańców			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	1,08	Liczba przestępstw na terenie gminy	65
Wartość osiągnięta dla podobszaru	0,60	Liczba przestępstw na terenie podobszaru	3
Obszar: Bezpieczeństwo na drogach Wskaźnik: Liczba kolizji i wypadków drogowych na 100 mieszkańców			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	1,01	Liczba kolizji i wypadków drogowych na terenie gminy	61
Wartość osiągnięta dla podobszaru	0,99	Liczba kolizji i wypadków drogowych na terenie podobszaru	5

Źródło: Opracowanie własne

Sfera społeczna w podobszarze Tabor Wielki wymaga ukierunkowanych działań ułatwiających aktywizację zawodową mieszkańców, szczególnie tych o niskich kwalifikacjach i długim okresie pozostawania bez pracy. Wysoki udział osób starszych w populacji sugeruje również konieczność rozwijania usług społecznych i opiekuńczych dostosowanych do potrzeb tej grupy.

Sytuacja materialna mieszkańców jest ogólnie stabilna, jednak obecność przypadków przemocy w rodzinie sygnalizuje potrzebę wzmocnienia działań profilaktycznych i interwencyjnych. Programy wspierające rodziny, inicjatywy środowiskowe oraz rozwijanie lokalnych sieci wsparcia mogłyby przyczynić się do poprawy funkcjonowania społecznego.

Niski poziom przestępczości stanowi atut podobszaru, który warto wykorzystać w działaniach integrujących i budujących poczucie bezpieczeństwa. Utrzymanie lub dalsze wzmacnianie lokalnych inicjatyw społecznych może sprzyjać umacnianiu więzi sąsiedzkich i kapitału społecznego.

Całościowo sfera społeczna w podobszarze Tabor Wielki wymaga podejścia równoważącego działania skierowane na wsparcie grup zagrożonych wykluczeniem z wykorzystaniem

lokalnych zasobów i mocnych stron — szczególnie stabilności materialnej mieszkańców oraz stosunkowo bezpiecznego otoczenia.

Sfera gospodarcza

W podobszarze Tabor Wielki poziom przedsiębiorczości jest niższy niż średnio w całej gminie, co wskazuje na ograniczoną aktywność gospodarczą mieszkańców. Liczba firm w przeliczeniu na liczbę mieszkańców jest mniejsza, co może świadczyć o słabszym potencjale rozwojowym lokalnego rynku, niewielkiej różnorodności usług oraz mniejszej skłonności mieszkańców do podejmowania działalności gospodarczej.

Struktura gospodarcza obszaru ma prawdopodobnie charakter typowy dla miejscowości o rozproszonej zabudowie wiejskiej — dominują niewielkie firmy, często prowadzone indywidualnie, bez większej skali działalności. Mniejsza liczba przedsiębiorstw wpływa również na ograniczoną dostępność usług na miejscu oraz niższą liczbę lokalnych miejsc pracy.

Tabela 25. Wartości wskaźnika osiągnięte przez podobszar Tabor Wielki oraz całą gminę w sferze gospodarczej

Sfera gospodarcza			
Obszar: Niski stopień przedsiębiorczości Wskaźnik: Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	8,79	Liczba podmiotów gospodarczych na terenie gminy	530
Wartość osiągnięta dla podobszaru	6,36	Liczba podmiotów gospodarczych na terenie podobszaru	32

Źródło: Opracowanie własne

Niższy poziom przedsiębiorczości sygnalizuje potrzebę wzmocnienia lokalnego potencjału gospodarczego poprzez działania wspierające rozwój mikro- i małych przedsiębiorstw. Rewitalizacja powinna przewidywać inicjatywy zachęcające mieszkańców do zakładania działalności gospodarczych, takie jak dostęp do poradnictwa biznesowego, szkolenia podnoszące kompetencje przedsiębiorcze czy promocja lokalnych produktów i usług.

Warto również wspierać już istniejące podmioty gospodarcze, aby zwiększyć ich trwałość i zdolność do rozwoju. Poprawa przestrzeni publicznych, infrastruktury drogowej czy dostępności usług może dodatkowo sprzyjać inwestycjom i zwiększać atrakcyjność obszaru dla przedsiębiorców.

Całościowo sfera gospodarcza w Taborze Wielkim wymaga działań ukierunkowanych na pobudzanie lokalnej aktywności ekonomicznej oraz tworzenie warunków sprzyjających

rozwojowi przedsiębiorczości, co może stać się jednym z kluczowych elementów procesu rewitalizacji.

Sfera środowiskowa

W zakresie gospodarki ściekowej podobszar Tabor Wielki wypada mniej korzystnie niż średnia dla całej gminy. Udział budynków korzystających z szamba jest wyraźnie większy, co oznacza znacznie niższy stopień wyposażenia w systemy odprowadzania ścieków. Taka sytuacja zwiększa ryzyko zanieczyszczenia wód i gleb, szczególnie w przypadku nieszczelnych zbiorników lub niewłaściwego gospodarowania nieczystościami. Wskazuje to na jeden z istotniejszych problemów środowiskowych obszaru.

W odniesieniu do odpadów niebezpiecznych, zwłaszcza wyrobów zawierających azbest, sytuacja w podobszarze przedstawia się korzystniej niż w skali gminnej. Udział wyrobów azbestowych wymagających unieszkodliwienia jest niższy niż średnio, co sugeruje, że część prac związanych z ich usuwaniem została już wykonana. Problem wciąż jednak pozostaje zauważalny, biorąc pod uwagę dużą masę pozostałych wyrobów azbestowych.

Jeżeli chodzi o jakość powietrza, podobszar Tabor Wielki nie odbiega od średniej sytuacji gminnej — wciąż dominuje wykorzystywanie paliw stałych. Oznacza to, że ryzyko emisji pyłów i zanieczyszczeń pozostaje na poziomie porównywalnym z ogółem gminy, a jakość powietrza nadal wymaga działań modernizacyjnych w obszarze indywidualnego ogrzewania.

Tabela 26. Wartości wskaźnika osiągnięte przez podobszar Tabor Wielki oraz całą gminę w sferze środowiskowej

Sfera środowiskowa			
Obszar: Niedostateczny stopień oczyszczania ścieków/zagrożenie skażeniem gleb i wód Wskaźnik: Udział liczby budynków korzystających z szamba w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	15,68%	Liczba budynków mieszkalnych korzystających z szamba na terenie gminy	332
Wartość osiągnięta dla podobszaru	30,51%	Liczba budynków mieszkalnych korzystających z szamba na terenie podobszaru	54
Obszar: Obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska Wskaźnik: Udział wagi wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia w wadze zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	79,23%	Waga wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia w kg na terenie gminy	1 536 080,01

Sfera środowiskowa			
Wartość osiągnięta dla podobszaru	69,09%	Waga wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia w kg na terenie podobszaru	146 925,00
Obszar: Zła jakość powietrza Wskaźnik: Udział liczby źródeł ciepła wykorzystujących węgiel w ogólnej liczbie źródeł ciepła			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	68,67%	Liczba źródeł ciepła wykorzystujących węgiel na terenie gminy	1 254
Wartość osiągnięta dla podobszaru	68,55%	Liczba źródeł ciepła wykorzystujących węgiel na terenie podobszaru	109

Źródło: Opracowanie własne

Sfera środowiskowa w podobszarze Tabor Wielki wskazuje na potrzebę podjęcia działań przede wszystkim w zakresie gospodarki ściekowej. Wysoki udział budynków korzystających z szamb stanowi zagrożenie dla środowiska i komfortu życia mieszkańców, dlatego rewitalizacja powinna kłaść nacisk na rozwój infrastruktury kanalizacyjnej oraz wspieranie alternatywnych rozwiązań, takich jak przydomowe oczyszczalnie ścieków.

Choć obciążenie azbestem jest mniejsze niż w skali gminnej, nadal istnieje potrzeba konsekwentnej realizacji programu usuwania wyrobów niebezpiecznych. Działania te mogą obejmować wsparcie mieszkańców, organizację odbioru odpadów czy działania informacyjne.

W obszarze jakości powietrza istotne jest utrzymanie i rozwijanie działań ograniczających emisje, m.in. poprzez konsekwentną wymianę przestarzałych pieców, zachęcanie do stosowania niskoemisyjnych źródeł ciepła oraz edukację mieszkańców. Działania te są szczególnie ważne, ponieważ obecny poziom wykorzystania paliw stałych pozostaje wysoki.

Podsumowując, środowisko w podobszarze Tabor Wielki wymaga interwencji skoncentrowanych zwłaszcza na gospodarce ściekowej, przy jednoczesnym kontynuowaniu działań związanych z usuwaniem azbestu i poprawą jakości powietrza.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

W podobszarze Tabor Wielki stopień podłączenia budynków mieszkalnych do sieci wodociągowej jest niższy niż średnio w całej gminie. Oznacza to, że część gospodarstw domowych nadal korzysta z alternatywnych form zaopatrzenia w wodę, co może wpływać na komfort życia mieszkańców oraz na stabilność dostaw w sytuacjach awaryjnych. Pomimo stosunkowo wysokiego poziomu podłączeń, obszar pozostaje poniżej standardów gminnych w tym zakresie.

Znacznie większe różnice ujawniają się w odniesieniu do systemów odprowadzania ścieków. Udział budynków korzystających z kanalizacji lub przydomowych oczyszczalni jest

w podobszarze Tabor Wielki wyraźnie niższy niż w skali całej gminy. Oznacza to dużo słabsze wyposażenie obszaru w infrastrukturę sanitarną oraz większe uzależnienie mieszkańców od szamb, co pokrywa się z obserwacjami z sfery środowiskowej. Sytuacja ta ma znaczący wpływ zarówno na jakość życia, jak i na bezpieczeństwo ekologiczne.

Tabela 27. Wartości wskaźnika osiągnięte przez podobszar Tabor Wielki oraz całą gminę w sferze przestrzenno-funkcjonalnej

Sfera przestrzenno-funkcjonalna			
Obszar: Stopień podłączenia do sieci wodociągowej budynków mieszkalnych			
Wskaźnik: Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej względem ogółu budynków mieszkalnych danego obszaru			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	82,58%	Liczba budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej na terenie gminy	1 749
Wartość osiągnięta dla podobszaru	79,66%	Liczba budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej na terenie podobszaru	141
Obszar: Stopień podłączenia do sieci kanalizacyjnej budynków mieszkalnych			
Wskaźnik: Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci kanalizacyjnej lub korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków względem ogółu budynków mieszkalnych danego obszaru			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	57,55%	Liczba budynków mieszkalnych korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy	178
Wartość osiągnięta dla podobszaru	28,81%	Liczba budynków mieszkalnych korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie podobszaru	51

Źródło: Opracowanie własne

Sfera przestrzenno-funkcjonalna w podobszarze Tabor Wielki wymaga działań ukierunkowanych przede wszystkim na poprawę wyposażenia infrastrukturalnego. Niewystarczający poziom podłączenia do sieci wodociągowej i zwłaszcza do systemów kanalizacyjnych stanowi jeden z kluczowych obszarów wymagających interwencji. Rewitalizacja powinna przewidywać rozbudowę lub modernizację istniejącej infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, w szczególności w celu ograniczenia korzystania z szamb i związanych z nimi zagrożeń środowiskowych.

Istotne może być również wsparcie mieszkańców w zakresie budowy i eksploatacji przydomowych oczyszczalni ścieków tam, gdzie budowa kanalizacji jest technicznie lub finansowo trudna. Zwiększenie dostępności infrastruktury sanitarnej przyczyni się nie tylko do poprawy jakości życia, lecz także do redukcji ryzyka skażenia środowiska.

Podobszar wymaga kompleksowych działań usprawniających gospodarkę wodno-ściekową, co stanowi ważny element zrównoważonego rozwoju i fundament dla skutecznych procesów rewitalizacyjnych.

Sfera techniczna

W sferze technicznej podobszar Tabor Wielki wyróżnia się brakiem budynków użyteczności publicznej dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową. Oznacza to, że mieszkańcy z ograniczoną mobilnością mogą napotykać trudności w dostępie do usług publicznych, a lokalna infrastruktura nie spełnia standardów dostępności wymaganych dla obiektów publicznych. Jest to istotny deficyt, szczególnie w kontekście starzejącej się populacji oraz konieczności zapewnienia równych szans korzystania z usług.

Z drugiej strony w podobszarze nie występują zabytki w złym stanie technicznym, co można uznać za pozytywny element lokalnych zasobów. Brak obiektów wymagających pilnych prac konserwatorskich oznacza, że dziedzictwo kulturowe nie generuje presji inwestycyjnej ani ryzyka dalszej degradacji. W sferze ochrony zabytków podobszar znajduje się więc w stabilnej sytuacji.

Tabela 28. Wartości wskaźnika osiągnięte przez podobszar Tabor Wielki oraz całą gminę w sferze technicznej

Sfera techniczna			
Obszar: Brak dostosowania budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową Wskaźnik: Udział gminnych budynków użyteczności publicznej z rozwiązaniami umożliwiającymi korzystanie z budynku osobom z niepełnosprawnościami			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	61,90%	Liczba gminnych budynków użyteczności publicznej z rozwiązaniami umożliwiającymi korzystanie z budynku osobom z niepełnosprawnością ruchową na terenie gminy	13
Wartość osiągnięta dla podobszaru	0,00%	Liczba gminnych budynków użyteczności publicznej z rozwiązaniami umożliwiającymi	0

Sfera techniczna			
		korzystanie z budynku osobom z niepełnosprawnością ruchową na terenie podobszaru	
Obszar: Degradacja stanu zabytków Wskaźnik: Udział liczby zabytków w złym stanie technicznym w liczbie wszystkich zabytków			
Wartość średnia osiągnięta dla obszaru całej gminy	9,76%	Liczba zabytków w złym stanie/ wymagających remontu na terenie gminy	16
Wartość osiągnięta dla podobszaru	0,00%	Liczba zabytków w złym stanie/ wymagających remontu na terenie podobszaru	0

Źródło: Opracowanie własne

Najważniejszym wyzwaniem technicznym w podobszarze Tabor Wielki jest całkowity brak infrastruktury publicznej dostosowanej do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową. W procesie rewitalizacji niezbędne jest zaplanowanie działań poprawiających dostępność istniejących obiektów — montaż podjazdów, wind, dostosowanie wejść, toalet czy ciągów komunikacyjnych. Brak takich rozwiązań ogranicza pełne uczestnictwo części mieszkańców w życiu społecznym i może pogłębiać ich wykluczenie.

Pozytywne jest natomiast to, że zasób zabytkowy znajduje się w dobrym stanie, co pozwala skupić środki i działania rewitalizacyjne na innych priorytetach. Jeśli podobszar posiada obiekty o znaczeniu kulturowym, można rozważyć działania wzmacniające ich funkcję społeczną lub edukacyjną, zamiast konieczności realizacji kosztownych remontów.

Sfera techniczna w podobszarze Tabor Wielki wymaga przede wszystkim interwencji w zakresie dostępności obiektów publicznych, natomiast stan zabytków nie stanowi obszaru kryzysowego i nie wymaga pilnych działań naprawczych.

1.5. Potencjał obszaru rewitalizacji

Oświata

Jednym z istotnych potencjałów obszaru rewitalizacji jest dobrze rozwinięta i dostępna infrastruktura oświatowa. Na terenie podobszaru rewitalizacji funkcjonuje placówka edukacyjna Zespół Szkół im. Ks. Michała Przywary i Rodziny Salomonów w Nowej Wsi Książęcej.

Szkoła pełni funkcję nie tylko miejsca kształcenia, lecz również przestrzeni integracji mieszkańców, organizacji wydarzeń środowiskowych oraz rozwijania aktywności

pozalekcyjnych. Dzięki temu stanowi naturalne centrum lokalnej wspólnoty, sprzyjające budowaniu więzi, wspieraniu inicjatyw oddolnych oraz wzmacnianiu kapitału społecznego.

Placówka stwarza możliwość rozwijania kompetencji dzieci i młodzieży, ale także stanowi potencjał do realizacji działań edukacyjnych skierowanych do dorosłych mieszkańców – warsztatów, spotkań tematycznych czy programów podnoszących kompetencje cyfrowe i społeczne. Dzięki odpowiedniemu zapleczu lokalowemu szkoła może stać się ważnym partnerem w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych o charakterze społecznym i kulturalnym.

Bezpieczeństwo

Kolejnym potencjałem jest dobrze rozwinięty system bezpieczeństwa lokalnego, oparty na aktywności Ochotniczych Straży Pożarnych oraz Policji. Na terenie podobszarów działają jednostki OSP: OSP w Czerminie, OSP w Nowej Wsi Książęcej i OSP w Taborze Wielkim.

Jednostki OSP realizują szeroki zakres działań na rzecz lokalnej społeczności – od udziału w akcjach ratowniczych i usuwaniu skutków zagrożeń, przez alarmowanie ludności, udzielanie kwalifikowanej pierwszej pomocy i współpracę z innymi służbami, po działalność edukacyjną, szkoleniową i integracyjną. Ich obecność wzmacnia odporność obszaru na zagrożenia, podnosi poziom bezpieczeństwa mieszkańców oraz stanowi ważne wsparcie dla samorządu w sytuacjach kryzysowych.

Jednocześnie na terenie obszaru funkcjonują dzielnicowi właściwi dla poszczególnych miejscowości Gminy Bralin, którzy pełnią istotną rolę w monitorowaniu zagrożeń, współpracy z mieszkańcami i reagowaniu na incydenty związane z bezpieczeństwem publicznym.

Połączenie aktywnych jednostek OSP oraz obecność policji przekłada się na wysoki poziom gotowości operacyjnej, skuteczne reagowanie na zagrożenia oraz zdolność do realizacji działań profilaktycznych i edukacyjnych. System bezpieczeństwa funkcjonujący na terenie obszaru rewitalizacji jest więc ważnym potencjałem wspierającym stabilność, jakość życia i spójność lokalnej społeczności.

Kultura i rekreacja

Na obszarze objętym rewitalizacją funkcjonują **Domy Ludowe** zlokalizowane w Nowej Wsi Książęcej, Taborze Wielkim, Czerminie oraz Nosalach. Stanowią one ważny element infrastruktury społeczno-kulturalnej, pełniąc rolę lokalnych centrów aktywności mieszkańców. Obiekty te służą realizacji celów statutowych gminy, w szczególności w zakresie działalności kulturalnej, społecznej i rekreacyjnej. Tworzą przestrzeń dla spotkań, inicjatyw oddolnych, wydarzeń środowiskowych oraz działań sprzyjających budowaniu więzi sąsiedzkich.

Domy Ludowe umożliwiają rozwój zainteresowań i kreatywności mieszkańców, stanowią miejsce integracji międzypokoleniowej, a także sprzyjają wzmocnieniu lokalnej tożsamości. Mogą pełnić funkcję ośrodków animacji społecznej, wspierać działalność organizacji pozarządowych, grup nieformalnych czy kół gospodyń wiejskich. Dzięki dostępności przestrzeni do prowadzenia zajęć, warsztatów czy spotkań konsultacyjnych są wartościowym zapleczem do realizacji działań rewitalizacyjnych, zwłaszcza tych ukierunkowanych na włączanie mieszkańców i rozwój kapitału społecznego.

W kontekście rewitalizacji Domy Ludowe stanowią istotny potencjał – mogą być nie tylko miejscem realizacji projektów kulturalnych i społecznych, lecz także przestrzenią wzmacniającą aktywność lokalną, pobudzającą współpracę i angażującą mieszkańców w proces przemian zachodzących na obszarze gminy.

W miejscowości Czermin ważnym zasobem przestrzennym i społecznym jest **Sportowa Osada na Wzgórzu** – ogólnodostępny kompleks rekreacyjny, który pełni funkcję lokalnego centrum aktywności mieszkańców. Teren obejmuje boisko do siatkówki plażowej, boisko do piłki nożnej, altanę wypoczynkową, plac zabaw oraz wyznaczone miejsce na ognisko. Zróżnicowana infrastruktura pozwala na korzystanie z obiektu zarówno dzieciom, młodzieży, jak i dorosłym, sprzyjając integracji międzypokoleniowej i tworzeniu przestrzeni dla wspólnego spędzania czasu.

Sportowa Osada stanowi istotny potencjał w kontekście rewitalizacji. Jest miejscem, które może pełnić funkcję centrum animacji lokalnej – organizacji wydarzeń plenerowych, turniejów sportowych, spotkań społeczności czy inicjatyw kierowanych do rodzin. Umożliwia rozwijanie aktywności fizycznej mieszkańców, co przekłada się na poprawę jakości życia oraz budowanie zdrowych nawyków. Obiekt tworzy również dogodne warunki do realizacji projektów społecznych i edukacyjnych, takich jak warsztaty, pikniki sąsiedzkie, zajęcia sportowe czy działania integracyjne.

W procesie rewitalizacji przestrzeń ta może zostać dodatkowo wzmocniona poprzez rozbudowę oferty zajęć, poprawę standardu infrastruktury lub jej lepsze dostosowanie do potrzeb różnych grup mieszkańców. Sportowa Osada na Wzgórzu może stać się kluczowym punktem ożywienia społecznego w Czerminie, sprzyjając aktywizacji mieszkańców i zwiększaniu ich zaangażowania w życie lokalnej wspólnoty.

Pomoc społeczna

Choć Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bralinie nie znajduje się bezpośrednio na terenie podobszarów rewitalizacji, pełni kluczową rolę we wspieraniu ich mieszkańców. Jako główna jednostka realizująca zadania z zakresu pomocy społecznej, GOPS udziela wsparcia

rodzinom oraz osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, zarówno materialnej, jak i opiekuńczej czy zdrowotnej.

Ośrodek odpowiada za diagnozę potrzeb społecznych, prowadzenie pracy socjalnej, świadczenie pomocy finansowej i usługowej, a także aktywizację społeczną i zawodową mieszkańców. Dzięki współpracy z innymi instytucjami, organizacjami pozarządowymi oraz służbami realizuje działania wspierające funkcjonowanie rodzin, przeciwdziałając wykluczeniu społecznemu oraz wspomaga osoby starsze, samotne i z niepełnosprawnościami.

Mimo lokalizacji poza obszarem rewitalizacji, GOPS jest istotnym elementem systemu wsparcia, który wpływa na poprawę sytuacji społecznej w podobszarach oraz wzmacnia ich potencjał do przezwyciężania barier rozwojowych. Dzięki jego działalności mieszkańcy mają dostęp do niezbędnych form pomocy, co stanowi ważne uzupełnienie działań rewitalizacyjnych.

Dziedzictwo kulturowe

Na terenie podobszarów rewitalizacji zlokalizowane są zabytki. Przez zabytki należy rozumieć zabytki wpisane do rejestru zabytków, ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków oraz ujęte w gminnej ewidencji zabytków.

Zabytki są integralną częścią historii i kultury regionu. Ich zachowanie pomaga budować tożsamość lokalną i promować dziedzictwo kulturowe, co może stanowić źródło dumy dla mieszkańców i wzmacniać proces rewitalizacji. Występowanie obiektów zabytkowych stanowi również katalizator rozwoju danego obszaru w zakresie rozwoju turystyki historycznej. Ponadto, cenne zespoły zabytkowe pomagają budować tożsamość kulturową, stanowiąc narzędzie do nauki historii, architektury i kultury.

1.6. Synteza szczegółowej diagnozy obszaru rewitalizacji

Poniżej przedstawiono poszczególne sfery wraz z badanymi wskaźnikami ze wskazaniem jednostek, na obszarze których odnotowano kryzysową sytuację.

Sfera społeczna:

— Obszar: Zaawansowanie procesu starzenia się społeczeństwa:

- Wskaźnik: Udział ludności w wieku od 0 do 18 lat włącznie w ludności ogółem na danym obszarze:
 - Nowa Wieś Książęca;
 - Tabor Wielki.
- Wskaźnik: Udział ludności w wieku 60 lat i więcej (kobiety) oraz w wieku 65 lat i więcej (mężczyźni) w ludności ogółem:

- Tabor Wielki.

— Obszar: Bezrobocie:

- Wskaźnik: Udział bezrobotnych w ludności w wieku od 18 do 59 lat włącznie (kobiety) oraz od 18 do 64 lat włącznie (mężczyźni) na danym obszarze:

- Czermin;
- Nosale;
- Nowa Wieś Książęca;
- Tabor Wielki.

— Obszar: Długotrwałe bezrobocie:

- Wskaźnik: Udział bezrobotnych pozostających bez pracy przez ponad 12 miesięcy w ogólne bezrobotnych na danym obszarze:

- Czermin;
- Nosale;
- Nowa Wieś Książęca;
- Tabor Wielki.

— Obszar: Niepełnosprawność:

- Wskaźnik: Udział osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie mieszkańców:

- Czermin;
- Nosale;
- Nowa Wieś Książęca;
- Tabor Wielki.

— Obszar: Ubóstwo:

- Wskaźnik: Udział osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców:

- Czermin;
- Nosale;
- Nowa Wieś Książęca.

— Obszar: Niski poziom kapitału społecznego:

- Wskaźnik: Udział bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym bądź niższym w ogólnej liczbie bezrobotnych:

- Nosale;
- Nowa Wieś Książęca;
- Tabor Wielki.

— Obszar: Bezpieczeństwo funkcjonowania rodzin:

– Wskaźnik: Wskaźnik liczby Niebieskich Kart na 100 mieszkańców:

- Nosale;
- Tabor Wielki.

— Obszar: Zagrożenie przestępczością:

– Wskaźnik: Wskaźnik liczby przestępstw na 100 mieszkańców:

- Czermin;
- Nosale;
- Nowa Wieś Książęca.

Sfera gospodarcza:

— Obszar: Niski stopień przedsiębiorczości:

– Wskaźnik: Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców:

- Czermin;
- Nosale;
- Nowa Wieś Książęca;
- Tabor Wielki.

Sfera środowiskowa:

— Obszar: Niedostateczny stopień oczyszczania ścieków/zagrożenie skażeniem gleb i wód:

– Wskaźnik: Udział liczby budynków korzystających z szamba w ogólnej liczbie budynków mieszkalnych:

- Czermin;
- Nosale;
- Tabor Wielki.

— Obszar: Obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska:

– Wskaźnik: Udział wagi wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia w wadze zinwentaryzowanych wyrobów azbestowych:

- Nosale;
- Nowa Wieś Książęca.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna:

— Obszar: Infrastruktura sanitarno-kanalizacyjna:

- Wskaźnik: Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej względem ogółu budynków mieszkalnych danego obszaru:
 - Czermin;
 - Tabor Wielki.
- Wskaźnik: Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci kanalizacyjnej lub korzystających z przydomowych oczyszczalni ścieków względem ogółu budynków mieszkalnych danego obszaru:
 - Czermin;
 - Nosale;
 - Tabor Wielki.

Sfera techniczna:

— Obszar: Brak dostosowania budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową:

- Wskaźnik: Udział gminnych budynków użyteczności publicznej z rozwiązaniami umożliwiającymi korzystanie z budynku osobom z niepełnosprawnościami:
 - Czermin;
 - Tabor Wielki.

— Obszar: Degradacja stanu zabytków:

- Wskaźnik: Udział liczby zabytków w złym stanie technicznym w liczbie wszystkich zabytków:
 - Czermin;
 - Nowa Wieś Książęca.

Wszystkie zidentyfikowane problemy w sferach społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej tworzą na analizowanych podobszarach system naczyń połączonych, w którym trudności jednej kategorii wzmacniają wyzwania w pozostałych.

Słabsza sytuacja społeczna – obejmująca bezrobocie, w tym jego długotrwały charakter, większy udział osób o niskim poziomie wykształcenia oraz wyższe ryzyko wykluczenia rodzin – ogranicza aktywność zawodową i społeczną mieszkańców, a w konsekwencji osłabia lokalny

potencjał gospodarczy. Mniej dynamiczna przedsiębiorczość zmniejsza liczbę dostępnych miejsc pracy i powoduje mniejsze zaangażowanie mieszkańców w rozwój ekonomiczny, co ponownie pogłębia problemy na rynku pracy. W efekcie tworzy się mechanizm błędnego koła, w którym wykluczenie ekonomiczne i edukacyjne zwiększa prawdopodobieństwo trwałej marginalizacji.

Brak odpowiednio rozwiniętej infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz powszechne korzystanie z szamb w niektórych podobszarach potęgują wyzwania środowiskowe i wpływają negatywnie na komfort życia mieszkańców. Niewystarczający standard infrastruktury technicznej – w tym brak dostosowania budynków publicznych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – może dodatkowo pogłębiać bariery uczestnictwa społecznego i utrudniać korzystanie z usług publicznych, co szczególnie dotyczy osoby starsze i osoby o ograniczonej mobilności. W ten sposób problemy techniczne i przestrzenne przekładają się bezpośrednio na wzrost podatności społecznej.

Z kolei kwestie środowiskowe, takie jak obecność azbestu czy niski poziom oczyszczania ścieków, wpływają na postrzeganie obszarów jako mniej atrakcyjnych do zamieszkania, co może ograniczać napływ nowych mieszkańców lub inwestycji. To z kolei utrudnia rozwój lokalnego rynku pracy i odbudowę kapitału społecznego.

W niektórych podobszarach obserwowane są również problemy związane z bezpieczeństwem – wyższa skala przestępczości lub dysfunkcji rodzin. Czynniki te mogą mieć bezpośredni wpływ na obniżone poczucie stabilności i jakości życia, a dalej – na spadek aktywności społecznej oraz trudności w budowaniu zaufania i lokalnych więzi.

W rezultacie w wielu miejscach widoczne jest wzajemne wzmacnianie się problemów: słabsza kondycja gospodarcza ogranicza możliwości inwestycyjne, a niedostatki infrastrukturalne wpływają na pogłębienie wykluczenia społecznego i trudności środowiskowych. Tworzy to sytuację, w której problemy nie działają w izolacji, lecz nakładają się na siebie, powodując wielowymiarową koncentrację negatywnych zjawisk – charakterystyczną dla obszarów wymagających kompleksowej rewitalizacji.

2. Sposób realizacji przez gminny program rewitalizacji dokumentów strategicznych

W niniejszym rozdziale przedstawiono powiązania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030 ze Strategią Rozwoju Gminy Bralin na lata 2024-2029, Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bralin na lata 2024-2030, Planem zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wraz z Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania oraz Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku.

Dokumenty gminne:

Strategia Rozwoju Gminy Bralin na lata 2024-2029

Strategia została przyjęta uchwałą nr X/50/2024 Rady Gminy Bralin z dnia 29 października 2024 r.

Wizja Gminy Bralin brzmi następująco:

Gmina Bralin w 2029 roku miejscem przyjaznym mieszkańcom i inwestorom dzięki zmodernizowanej infrastrukturze technicznej wraz z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.

Poniższa tabela prezentuje cele strategiczne wraz z odpowiadającymi im celami szczegółowymi (operacyjnymi). Realizacja założonych celów będzie kluczowym elementem dla osiągnięcia zakładanych rezultatów rozwoju Gminy Bralin.

Rysunek 9. Cele strategiczne i cele operacyjne określone w Strategii Rozwoju Gminy Bralin na lata 2024-2029

PRZESTRZEŃ	GOSPODARKA	SPOŁECZNOŚĆ
CELE STRATEGICZNE		
I. Gmina Bralin – nowoczesna, zmodernizowana, bezpieczna i dostępna przestrzeń.	II. Gmina Bralin – rozwinięta gospodarczo, z wypromowanymi lokalnymi produktami i bogatą ofertą turystyczno-rekreacyjną.	III. Gmina Bralin – zapewniająca bogatą ofertę społeczną, kulturalną i edukacyjną dla aktywnych mieszkańców w każdym wieku.
CELE OPERACYJNE		
I.I. Przestrzeń bezpieczna I.II. Infrastruktura techniczna – zmodernizowana i rozbudowana I.III. Przestrzeń dostępna i racjonalnie zagospodarowana I.IV. Przestrzeń przyjazna środowisku	II.I. Gospodarka w Gminie Bralin – dynamicznie się rozwijająca, nowoczesna, oparta o lokalne potencjały II.II. Bogata oferta rekreacyjna dla mieszkańców, oferta turystyczna dla przyjezdnych i skuteczna promocja Gminy na zewnątrz	III.I. Usługi społeczne, zdrowotne i administracyjne odpowiadające potrzebom mieszkańca III.II. Wysoki poziom edukacji i możliwości rozwoju dla mieszkańców III.III. Bogata oferta kulturalna i sportowa aktywizująca mieszkańców

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Bralin na lata 2024-2029

Program Rewitalizacji Gminy Bralin jest bezpośrednio powiązany ze Strategią Rozwoju, ponieważ odpowiada na te same wyzwania przestrzenne, społeczne i gospodarcze, jednocześnie koncentrując interwencję na obszarach zdegradowanych. Rewitalizacja pełni

funkcję wdrożeniową wobec celów strategicznych i operacyjnych Strategii, przekładając je na konkretne działania inwestycyjne oraz społeczne.

Program Rewitalizacji Gminy Bralin jest przede wszystkim spójny z obszarem „Społeczność” wskazanym w Strategii Rozwoju. To właśnie komponent społeczny – aktywizacja mieszkańców, poprawa jakości życia oraz wzmacnianie więzi lokalnych – stanowi główny kierunek interwencji w obszarach zdegradowanych.

Najsilniejsze powiązanie widoczne jest z celem strategicznym dotyczącym zapewnienia bogatej oferty społecznej, kulturalnej i edukacyjnej dla mieszkańców w każdym wieku. Rewitalizacja koncentruje się na rozwiązywaniu problemów społecznych, takich jak niska aktywność, ograniczony dostęp do usług, słaba integracja czy niewystarczająca oferta czasu wolnego. Działania przewidziane w Programie – m.in. projekty animacyjne, inicjatywy integracyjne, rozwój usług społecznych, edukacyjnych i kulturalnych – odpowiadają wprost na potrzeby uwzględnione w tym obszarze Strategii.

Spójność z celem operacyjnym obejmującym rozwój usług społecznych, zdrowotnych i administracyjnych wynika z tego, że rewitalizacja wzmacnia dostęp do tych usług lub je uzupełnia na obszarach najbardziej zagrożonych wykluczeniem. Podobnie działania wspierające edukację i rozwój mieszkańców – np. tworzenie przestrzeni do nauki, aktywizacji zawodowej czy rozwoju kompetencji – odzwierciedlają kierunki wyznaczone w celu dotyczącym podnoszenia poziomu edukacji. Jednocześnie rewitalizacja umożliwia rozbudowę lub ożywienie oferty kulturalnej i sportowej, co sprzyja aktywizacji społeczności lokalnej i odpowiada kolejnemu celowi operacyjnemu Strategii.

Choć Program Rewitalizacji pozostaje również zgodny z obszarami „Przestrzeń” i „Gospodarka”, to jednak jego najbardziej wyrazista i dominująca część dotyczy elementów społecznych. Przeciwdziałanie problemom społecznym, tworzenie warunków do aktywności oraz poprawa jakości życia w obszarach kryzysowych stanowią fundament rewitalizacji – i są jednocześnie kluczowymi kierunkami rozwoju gminy określonymi w obszarze „Społeczność”.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Bralin na lata 2024-2030

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych została przyjęta uchwałą nr LXXXIII/427/2023 Rady Gminy Bralin z dnia 28 grudnia 2023 r.

Misją samorządu gminy Bralin w realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2024-2030 jest:

skuteczne przywracanie rodzinom zdolności do wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych, aktywizowanie i integrowanie grup zagrożonych marginalizacją

i wykluczeniem społecznym oraz stwarzanie mieszkańcom dobrych warunków do życia i rozwoju

Wypełnienie tak sformułowanej misji wymaga wdrożenia wyznaczonych celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań:

1. Poprawa kondycji rodzin oraz zapewnienie dzieciom i młodzieży warunków do rozwoju:
 - 1.1. Pomoc rodzinom w wypełnianiu ich funkcji.
 - 1.2. Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiedniego dostępu do kształcenia i umożliwienie im wszechstronnego rozwoju.
2. Poprawa skuteczności wsparcia w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej, zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia oraz utrzymanie poziomu bezpieczeństwa publicznego w gminie:
 - 2.1. Udzielanie pomocy osobom i rodzinom z problemami uzależnień i przemocy domowej oraz prowadzenie działalności profilaktycznej w tym zakresie.
 - 2.2. Prowadzenie działań prozdrowotnych oraz zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej, głównie specjalistycznej.
 - 2.3. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
3. Wspieranie i integrowanie osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym:
 - 3.1. Zwiększanie udziału osób starszych i osób z niepełnosprawnością w życiu społeczności lokalnej.
 - 3.2. Wspieranie osób wymagających aktywizacji, w tym pozostających bez pracy i znajdujących się w trudnej sytuacji bytowej.
4. Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego:
 - 4.1. Profesjonalizacja i poszerzenie sektora pomocy społecznej w gminie.
 - 4.2. Rozwijanie i wspieranie sektora ekonomii społecznej i solidarnej oraz rozszerzanie współpracy z należącymi do niego podmiotami.

Program Rewitalizacji Gminy Bralin pozostaje w pełnej spójności ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2024–2030, ponieważ obydwa dokumenty koncentrują się na wzmacnianiu kapitału społecznego, integracji mieszkańców oraz poprawie jakości życia rodzin i osób zagrożonych wykluczeniem. Rewitalizacja, jako narzędzie skoncentrowane na obszarach znajdujących się w kryzysie, wdraża w praktyce cele i kierunki działań wskazane w Strategii Społecznej, zwłaszcza w zakresie wsparcia rodzin, przeciwdziałania problemom społecznym i budowania aktywnej wspólnoty lokalnej.

Program Rewitalizacji wspiera działania na rzecz rodzin poprzez tworzenie przyjaznych przestrzeni publicznych, które sprzyjają integracji i aktywności (np. place zabaw, świetlice,

centra aktywności). Ułatwia także rozwój dzieci i młodzieży dzięki poprawie dostępu do infrastruktury edukacyjnej i rekreacyjnej oraz prowadzeniu zajęć i programów aktywizujących.

Działania rewitalizacyjne – poprzez bezpośrednią pracę środowiskową, projekty profilaktyczne oraz organizację przestrzeni sprzyjającej bezpiecznym zachowaniom – wzmacniają kierunki interwencji wskazane w Strategii. Poprawa jakości przestrzeni publicznych zwiększa poczucie bezpieczeństwa, a działania społeczne w ramach rewitalizacji ułatwiają identyfikację problemów oraz wsparcie rodzin dotkniętych kryzysami.

Program Rewitalizacji szczególnie silnie koresponduje z obszarem Integracja i wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, ponieważ koncentruje się na grupach wymagających wsparcia: seniorach, osobach z niepełnosprawnością, osobach bez pracy i mieszkańcach o niskiej aktywności społecznej.

Dokumenty wojewódzkie:

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego wraz Planem zagospodarowania przestrzennego miejskiego obszaru funkcjonalnego Poznania

Plan został przyjęty uchwałą nr V/70/19 przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego 25 marca 2019 r.

Na podstawie przeprowadzonej delimitacji w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego. Wielkopolska 2020+ wyznaczono podstawowe typy obszarów funkcjonalnych, obejmujących łącznie wszystkie gminy położone w granicach województwa wielkopolskiego:

- 1) Miejski obszar funkcjonalny ośrodka wojewódzkiego – Poznański Obszar Metropolitalny,
- 2) Miejski obszar funkcjonalny ośrodka regionalnego – Aglomeracja Kalisko-Ostrowska,
- 3) Miejskie obszary funkcjonalne ośrodków subregionalnych – Gniezno, Konin, Leszno, Piła,
- 4) Wiejski obszar funkcjonalny.

Ponadto, ze względu na występowanie specyficznych problemów z zakresu gospodarki przestrzennej, wskazuje się obszary funkcjonalne szczególnego zjawiska w skali regionalnej:

- 1) Południowo-Zachodni Obszar Funkcjonalny,
- 2) Północno-Zachodni Obszar Funkcjonalny,
- 3) Wschodni Obszar Funkcjonalny.

Bralin zlokalizowany jest na terenie **wiejskiego obszaru funkcjonalnego**.

Kluczowym celem rozwoju przestrzennego wiejskiego obszaru funkcjonalnego jest kształtowanie struktury funkcjonalno-przestrzennej ukierunkowane na podnoszenie jakości

życia mieszkańców, poprawę dostępności do usług oraz osiągnięcie wysokiego poziomu konkurencyjności i dostępności obszaru.

Dla realizacji celu kluczowego zdefiniowano następujące cele polityki przestrzennej:

- Cel 1. Poprawa jakości przestrzeni osadniczej miast i wsi;
- Cel 2. Ochrona rolniczej przestrzeni produkcyjnej;
- Cel 3. Ochrona dziedzictwa kulturowego;
- Cel 4. Wzmacnianie potencjału społeczno-gospodarczego;
- Cel 5. Poprawa dostępności komunikacyjnej;
- Cel 6. Rozbudowa systemów infrastruktury technicznej.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bralin jest spójny z zasadami zagospodarowania określonymi dla wiejskiego obszaru funkcjonalnego w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa wielkopolskiego, ponieważ koncentruje interwencję w granicach istniejących jednostek osadniczych, wzmacniając ich zwarty charakter i przeciwdziałając rozpraszaniu zabudowy. Program zakłada poprawę jakości przestrzeni publicznych, modernizację infrastruktury technicznej (w szczególności w zakresie gospodarki ściekowej i dostępności usług), ochronę i odnowę obiektów zabytkowych oraz wykorzystanie dziedzictwa kulturowego jako elementu rozwoju lokalnego, co odpowiada regionalnym zasadom zachowania krajobrazu wiejskiego i historycznych układów ruralistycznych. Jednocześnie działania rewitalizacyjne nie ingerują w najlepsze jakościowo gleby ani zwarte kompleksy rolnicze, wspierają racjonalne gospodarowanie przestrzenią oraz poprawę bilansu środowiskowego, a poprzez aktywizację społeczną i gospodarczą mieszkańców wpisują się w kierunek wzmacniania potencjału społeczno-gospodarczego obszarów wiejskich określony w dokumencie regionalnym.

Ponadto Gmina Bralin została zaliczona do obszaru interwencji: **Obszary wiejskiego wymagające wsparcia procesów rozwojowych.**

Obszary wiejskie wymagające wsparcia procesów rozwojowych na terenie Wielkopolski obejmują wszystkie jednostki gminne wiejskie i miejsko-wiejskie, które nie są pod bezpośrednim wpływem najważniejszych ośrodków gospodarczych regionu. To obszary, w których potencjał endogeniczny wymaga wsparcia o czynniki aktywizujące i zasilające w nowe cechy i wartości.

Obszary wiejskie wymagające wsparcia procesów rozwojowych są niezwykle istotne z punktu widzenia działań na rzecz zwiększenia spójności regionu. Powyższe obszary wiejskie są znacznie oddalone od najważniejszych ośrodków rozwoju w województwie, a co za tym idzie, nie są pod wpływem bezpośredniego oddziaływania potencjału rozwojowego tychże biegunów wzrostu. Ponadto ograniczony dostęp do głównych ośrodków miejskich, a tym samym

mniejsze możliwości rozwojowe, powodują emigrację mieszkańców na tereny bardziej atrakcyjne pod względem gospodarczym i społecznym, powodując depopulację terenów wiejskich.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 za istotną barierę rozwoju tych obszarów wskazuje: niską dostępność do usług publicznych, zdekapitalizowanie tkanki osadniczej i zagrożenie walorów przyrodniczych, co wiąże się między innymi ze słabą jakością infrastruktury technicznej. Wsparcie obszarów wiejskich pomoże eliminować dysproporcje w poziomie rozwoju regionu, poprawi jego spójność, a tym samym zwiększy atrakcyjność województwa wielkopolskiego.

Zgodnie z ustaleniami Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020 ośrodki lokalne zostały określone jako obszary realizacji celu operacyjnego 5.2. Rozwój obszarów wiejskich. Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim przez następujące kierunki działań:

- wzmocnienie kapitału ludzkiego i rozwój edukacji,
- wsparcie sektorów pozarolniczych oraz wzmocnienie endogenicznej bazy ekonomicznej,
- rozwój turystyki, w tym turystyki wiejskiej i agroturystyki,
- przeciwdziałanie procesom migracyjnym,
- zwiększenie możliwości zatrudnienia przez zwiększenie mobilności zawodowej,
- budowa infrastruktury związanej z odnawialnymi źródłami energii,
- budowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej,
- zapewnienie efektywnej infrastruktury transportowej i poprawa transportu zbiorowego,
- tworzenie instytucjonalnych warunków do zwiększenia inwestycji pozarolniczych.
- stymulowanie rozwoju lokalnego oraz inicjatyw lokalnych,
- propagowanie i wdrażanie idei odnowy wsi,
- promocja i ochrona dziedzictwa kulturowego wsi,
- rozwój organizacji pozarządowych działających na wsi.

Analiza przeprowadzona na potrzeby Gminnego Programu Rewitalizacji wskazuje, że na terenie gminy występują obszary wymagające szczególnego wsparcia, w których kumulują się problemy społeczne, gospodarcze i infrastrukturalne.

Kolejnym obszarem interwencji, do którego należy Gmina Bralin jest obszar o nazwie:
Obszary o najniższej dostępności do usług warunkujących możliwości rozwojowe.

Delimitacja obszarów o najniższej dostępności do usług warunkujących możliwości rozwojowe, a w konsekwencji poprawa dostępności do podstawowych usług, stanowi niezwykle istotny element w działaniach na rzecz spójności regionu. Brak dostępu

mieszkańców do edukacji, zdrowia, usług komunalnych i kultury wpływa na poziom wykluczenia społecznego mieszkańców z danych terenów.

Za obszary o najniższej dostępności do usług warunkujących możliwości rozwojowe wskazano gminy charakteryzujące się najniższymi wskaźnikami dostępności do kanalizacji, opieki przedszkolnej, usług zdrowotnych, usług kultury oraz najwyższym czasem dojazdu do miast subregionalnych (tj. Gniezno, Kalisz, Konin, Leszno, Piła) i do miasta wojewódzkiego (Poznań).

Wyznaczony obszar obejmuje gminy, których poziom dostępu do usług wymaga szczególnej interwencji. Konsekwencją obecnej sytuacji są liczne problemy społeczne związane między innymi z emigracją ludności oraz wolniejszym niż w pozostałych częściach województwa rozwojem społeczno-gospodarczym. Zjawiska te mają bezpośredni wpływ na atrakcyjność inwestycyjną wskazanych gmin.

Zgodnie z ustaleniami Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020 ośrodki lokalne zostały określone jako obszary realizacji celu operacyjnego 5.5. Zwiększenie dostępności do podstawowych usług publicznych. Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim przez następujące kierunki działań:

- poprawa dostępności komunikacyjnej do usług,
- wsparcie systemowych rozwiązań (prawnych, formalnych, organizacyjnych) zwiększających popyt i podaż usług publicznych,
- wspieranie zaangażowania podmiotów gospodarki społecznej w realizację usług publicznych,
- poprawa podaży usług, w tym e-usług.

Uwarunkowania te znajdują odzwierciedlenie w diagnozie przeprowadzonej na potrzeby Gminnego Programu Rewitalizacji. Analiza wskazuje, że w części miejscowości występują deficyty infrastrukturalne, w szczególności w zakresie gospodarki ściekowej oraz dostępu do nowoczesnych systemów kanalizacyjnych. Przykładowo w niektórych podobszarach rewitalizacji znaczna część budynków korzysta z indywidualnych zbiorników bezodpływowych, co wskazuje na ograniczony dostęp do infrastruktury komunalnej i może negatywnie wpływać na jakość środowiska oraz komfort życia mieszkańców.

Gmina Bralin należy również do **obszarów o najniższej dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich**.

Do najczęściej stosowanych wskaźników komunikacyjnych, przy określaniu zasięgu powiązań miast wojewódzkich z otaczającym je obszarem, zalicza się kryteria dostępności czasowej

wybranych jednostek osadniczych oraz wskaźniki, świadczące pośrednio o sile powiązań pomiędzy ośrodkami, w postaci liczby połączeń komunikacyjnych w ciągu doby.

Sprawność i szybkość pokonywania przestrzeni, mierzona czasem dojazdu różnymi środkami transportu, jest obecnie jednym z najistotniejszych czynników rozwoju i warunkiem osiągnięcia efektywności układu komunikacyjnego.

Obszary o bardzo słabej dostępności czasowej (90 minut) i słabej dostępności (60 minut) w relacjach komunikacyjnych ze stolicą regionu są bardziej ograniczone w zakresie dostępu do usług podstawowych, usług wyższego rzędu, które koncentrują się w większych ośrodkach osadniczych, w tym przede wszystkim w miastach.

Transport indywidualny w skali województwa jest najbardziej konkurencyjnym czasowo rodzajem transportu. Atrakcyjność transportu kolejowego jest porównywalna lub nieco gorsza – w zależności do stanu technicznego linii. Transport autobusowy nie jest konkurencyjny czasowo w stosunku do samochodu osobowego i kolei na długich dystansach.

Układ granic województwa wielkopolskiego oraz rozciągłość obszaru w kierunku północnym, południowym i wschodnim, skazują położone tam tereny na pogorszenie dostępności do miasta wojewódzkiego z uwagi na czas dojazdu.

Wyznaczenie obszarów charakteryzujących się najniższą dostępnością transportową do ośrodka wojewódzkiego, stanowiących peryferyjne obszary regionu, ma na celu określenie obszarów interwencji koniecznych dla zapewnienia spójności terytorialnej województwa przez rozwój sieci komunikacyjnej (drogowej i kolejowej).

Zgodnie z ustaleniami Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2020 roku. Wielkopolska 2020 ośrodki lokalne zostały określone jako obszary realizacji celu operacyjnego 1.1. Zwiększenie spójności sieci drogowej. Cel ten realizowany powinien być przede wszystkim przez następujące kierunki działań:

- modernizacja podstawowej sieci drogowej, budowa nowych odcinków tworzących i organizujących system oraz scalających i wiążących go z systemami zewnętrznymi,
- wzmocnienie lokalnej sieci dróg, szczególnie na obszarach o najniższej dostępności transportowej do ośrodka wojewódzkiego,
- modernizacja i rozwój systemów drogowych wraz z budową obwodnic, w tym obwodnic śródmiejskich,
- poprawa bezpieczeństwa na drogach poprzez przebudowę miejsc niebezpiecznych oraz wsparcie podmiotów działających w strefie ratownictwa drogowego,
- budowa spójnego systemu dróg rowerowych i infrastruktury im towarzyszącej,
- upowszechnianie zasady inwestowania w drogi przed zabudową terenu,

- podejmowanie inicjatyw, działań lobbingowych na rzecz dostosowania krajowej polityki transportowej, w zakresie transportu drogowego, i wynikających z niej inwestycji do potrzeb Wielkopolski.

Włączenie Gminy Bralin do obszaru o najniższej dostępności transportowej do ośrodka wojewódzkiego uzasadnia potrzebę podejmowania działań zmierzających do poprawy spójności komunikacyjnej regionu. W szczególności istotne jest wzmacnianie lokalnej sieci drogowej oraz modernizacja istniejącej infrastruktury transportowej, co może przyczynić się do skrócenia czasu dojazdu do większych ośrodków miejskich i zwiększenia dostępności usług publicznych oraz rynku pracy.

Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku

Strategia została przyjęta uchwałą nr XVI/287/20 przez Sejmik Województwa Wielkopolskiego 27 stycznia 2020 r.

Wizja:

Wielkopolska w 2030 roku to region przodujący w kraju, liczący się w Europie i szanujący jej uniwersalne wartości, świadomy swojego dziedzictwa przyrodniczego i cywilizacyjnego, spójny, zrównoważony i dostępny terytorialnie, otwarty na nowe idee i ludzi, silny nowoczesną gospodarką, aspiracjami i wiedzą swoich mieszkańców, zapewniający im bardzo dobre warunki życia, pracy i wypoczynku na całym obszarze województwa.

Misja:

Samorząd Województwa umacnia krajową i europejską pozycję Wielkopolski, rozwija jej potencjał społeczny i gospodarczy, podnosi poziom życia mieszkańców oraz dba o środowisko przyrodnicze i dziedzictwo kulturowe regionu dla dobra jego obecnych i przyszłych pokoleń w myśl zasad zrównoważonego rozwoju.

Strategia Wielkopolska 2030 stanowi punkt odniesienia dla wszystkich działań rozwojowych na terenie Wielkopolski, w tym dla polityki przestrzennej województwa. Rozstrzygnięcia i zapisy Strategii Wielkopolska 2030 oraz PZPWW pozostają spójne. Integralną częścią Strategii Wielkopolska 2030 jest regionalna strategia polityki społecznej. W Strategii Wielkopolska 2030 wyróżnione są zasady horyzontalne i cele strategiczne uwypuklające kwestie społeczne, w szczególności rozwój innowacyjny, rozwój inkluzywny oraz rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu. Cele te stanowią punkty odniesienia do opracowania/aktualizacji regionalnej strategii polityki społecznej lub polityk publicznych w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i marginalizacji oraz rozwoju kapitału społecznego itp.

Poniżej przedstawiono drzewo celów – wyodrębniono cele strategiczne oraz przypisane im odpowiednio cele operacyjne i kluczowe kierunki interwencji. Drzewo celów nie wskazuje hierarchii ważności, ani kolejności wsparcia i przyznawania środków finansowych.

Tabela 29. Cele strategiczne, operacyjne i kluczowe kierunki interwencji określone w Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku

1. WZROST GOSPODARCTWA WIELKOPOLSKIEGO BAZUJĄCY NA WIEDZY SWOICH MIESZKAŃCÓW	
CELE OPERACYJNE	KLUCZOWE KIERUNKI INTERWENCJI
1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu	- Rozwój inicjatyw opartych o współpracę nauki i biznesu - Rozwój sieci i kooperacji w gospodarce regionu, profesjonalizacja usług IOB - Reindustrializacja regionalnej gospodarki - Rozwój sektora rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego - Zwiększanie innowacyjności i umiędzynarodowienia MŚP
1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia	- Tworzenie miejsc pracy wysokiej jakości - Aktywizacja niewykorzystanych zasobów pracy
1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy	- Poprawa jakości edukacji i kształcenia, w tym dopasowanie do potrzeb rynku pracy - Wzrost kompetencji osób dorosłych i ich udziału w kształceniu ustawicznym - Nowoczesna infrastruktura dla edukacji, w tym TIK
2. ROZWÓJ SPOŁECZNY WIELKOPOLSKI OPARTY NA ZASOBACH MATERIALNYCH I NIEMATERIALNYCH REGIONU	
2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie	- Wzmacnianie potencjału demograficznego i funkcji rodziny - Rozwój srebrnej gospodarki - Wzrost atrakcyjności osiedleńczej regionu - Promocja zdrowego stylu życia, rozwój opieki i infrastruktury zdrowotnej
2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom	- Poprawa dostępu i standardów usług oraz funkcjonowania infrastruktury społecznej - Wyrównywanie szans edukacyjnych - Rozwijanie sektora ekonomii społecznej i solidarnej
2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu	- Kształtowanie i wzmacnianie postaw prospołecznych, równościowych, innowacyjnych, w tym rozwój innowacji społecznych - Wzmacnianie potencjału kulturowego i infrastruktury kultury - Rozwój przemysłu czasu wolnego
3. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY Z POSZANOWANIEM ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO WIELKOPOLSKI	
3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa	- Rozwój transportu drogowego i ekomobilności - Rozwój zintegrowanego transportu zbiorowego, w tym kolejowego - Rozwój regionalnego Portu Lotniczego Poznań-Ławica - Rozwój działalności logistycznej - Zagospodarowanie dróg wodnych dla celów turystycznych
3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski	- Zwiększanie i ochrona zasobów wód oraz poprawa ich jakości - Poprawa jakości powietrza - Poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami - Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu, w tym zasobów leśnych oraz zapewnienie trwałości i ciągłości systemu przyrodniczego - Poprawa przyrodniczych warunków dla rolnictwa - Kształtowanie świadomości i postaw ekologicznych społeczeństwa, wzmacnianie bezpieczeństwa ekologicznego i środowiskowego
3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej	- Zwiększenie wykorzystania alternatywnych źródeł energii, w tym OZE i wodoru - Optymalizacja gospodarowania energią - Zapewnienie stabilnych dostaw paliw i energii
4. WZROST SKUTECZNOŚCI WIELKOPOLSKICH INSTYTUCJI I SPRAWNOŚCI ZARZĄDZANIA REGIONEM	
4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług	- Wzrost wykorzystania nowoczesnych technologii w usługach - Wzrost kompetencji kadr instytucji publicznych - Rozwój współzarządzania, z wykorzystaniem metod partycypacji społecznej
4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju	- Wzmacnianie instrumentów programowych i doskonalenie systemów wdrażania - Rozwój instrumentów terytorialnych - Budowanie pozytywnego wizerunku oraz umacnianie rangi i rozwijanie współpracy regionu na arenie międzynarodowej

Źródło: Strategia rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku

Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bralin jest zgodna z celami i kierunkami działań określonymi w Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku. Planowane działania rewitalizacyjne wpisują się zarówno w cele strategiczne i operacyjne, jak i w kluczowe kierunki interwencji wskazane w strategii regionalnej.

Cel strategiczny 1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców

Działania przewidziane w GPR, w szczególności te dotyczące aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców, wspierania lokalnej przedsiębiorczości oraz wzmacniania kompetencji mieszkańców obszarów rewitalizacji, wpisują się w **cel operacyjny 1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia** oraz **cel operacyjny 1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy**.

Jednocześnie działania te są spójne z kluczowymi kierunkami interwencji wskazanymi w strategii, takimi jak:

- tworzenie miejsc pracy wysokiej jakości,
- aktywizacja niewykorzystanych zasobów pracy,
- poprawa jakości edukacji i kształcenia oraz dostosowanie go do potrzeb rynku pracy,
- wzrost kompetencji osób dorosłych i ich udziału w kształceniu ustawicznym.

Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przyczynia się tym samym do zwiększenia aktywności zawodowej mieszkańców oraz poprawy ich sytuacji na rynku pracy.

Cel strategiczny 2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu

Działania przewidziane w GPR, ukierunkowane na integrację społeczną, rozwój usług społecznych, wzmacnianie aktywności mieszkańców oraz rozwój przestrzeni publicznych i infrastruktury społecznej, wpisują się w **cel operacyjny 2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniom** oraz **cel operacyjny 2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu**.

Jednocześnie realizują one kluczowe kierunki interwencji określone w strategii, w szczególności:

- poprawę dostępu i standardów usług oraz funkcjonowania infrastruktury społecznej,
- wyrównywanie szans edukacyjnych,
- rozwijanie sektora ekonomii społecznej i solidarnej,
- kształtowanie i wzmacnianie postaw prospołecznych i innowacyjnych,
- wzmacnianie potencjału kulturowego i infrastruktury kultury.

Dzięki temu działania rewitalizacyjne przyczyniają się do poprawy jakości życia mieszkańców oraz wzmacniania kapitału społecznego w gminie.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bralin pozostaje spójny ze Strategią rozwoju województwa wielkopolskiego 2030, ponieważ poprzez koncentrację działań na aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców, poprawie jakości usług publicznych, rozwoju kapitału ludzkiego oraz wzmacnianiu lokalnej przedsiębiorczości realizuje kierunki związane ze wzrostem aktywności zawodowej, przeciwdziałaniem marginalizacji oraz rozwojem gospodarki opartej na wiedzy. Program przyczynia się również do poprawy stanu środowiska poprzez działania w zakresie gospodarki ściekowej, ograniczania emisji zanieczyszczeń i poprawy efektywności energetycznej, co odpowiada celom dotyczącym ochrony zasobów przyrodniczych i zwiększania bezpieczeństwa energetycznego regionu. Jednocześnie rewitalizacja przestrzeni publicznych, ochrona i wykorzystanie dziedzictwa kulturowego oraz wzmacnianie lokalnych mechanizmów partycypacji wpisują się w strategiczne kierunki rozwoju kapitału społecznego, kulturowego oraz podnoszenia sprawności instytucjonalnej i jakości zarządzania w regionie.

3. Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Wizja zawiera opis stanu docelowego w wyniku przeprowadzenia rewitalizacji w wyznaczonym obszarze rewitalizacji w aspekcie społecznym, gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym oraz technicznym. Wizja stanowi podstawę określenia celów i kierunków działań, w ramach których realizowane będą przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

Wizja obszaru rewitalizacji po realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji brzmi:

Obszar rewitalizacji Gminy Bralin stał się miejscem zintegrowanej, przyjaznej i bezpiecznej przestrzeni życia mieszkańców, w której aktywność społeczna, rozwój lokalny i dbałość o wspólne otoczenie są fundamentem codziennego funkcjonowania społeczności. Podobszary Czermin, Nosale, Nowa Wieś Książęca oraz Tabor Wielki – dotychczas borykające się z problemami społecznymi, ograniczonym dostępem do infrastruktury oraz niedostateczną funkcjonalnością obiektów publicznych – przeszły znaczącą przemianę, stając się obszarami o wysokiej jakości życia, sprzyjającymi integracji, edukacji i aktywności mieszkańców.

Dzięki kompleksowym działaniom społecznym mieszkańcy, w tym osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, seniorzy, osoby z niepełnosprawnościami oraz rodziny znajdujące się w trudniejszej sytuacji, zyskali realne możliwości uczestniczenia w życiu lokalnej wspólnoty. Programy aktywizacyjne, edukacyjne i integracyjne przyczyniły się do wzmocnienia więzi sąsiedzkich, budowania poczucia wspólnoty oraz rozwijania kompetencji społecznych i zawodowych. Obszary rewitalizowane stały

się miejscem, w którym mieszkańcy chętnie angażują się w działania lokalne, korzystają z oferty warsztatów, wydarzeń i szkoleń, a wsparcie instytucjonalne przeciwdziała zjawisku wykluczenia i bezradności.

Podjęte działania zwiększające świadomość w zakresie przestępczości i przemocy domowej sprawiły, że lokalna społeczność jest bardziej świadoma, uważna i przygotowana do reagowania na zagrożenia. Kampanie edukacyjne w szkołach, przestrzeniach publicznych i online przyczyniły się do poprawy bezpieczeństwa społecznego oraz większej solidarności mieszkańców wobec osób doświadczających trudności.

Inwestycje infrastrukturalne znacząco poprawiły funkcjonalność, estetykę i bezpieczeństwo przestrzeni publicznych. Zmodernizowane Domy Ludowe w Czerminie, Nowej Wsi Książęcej i Taborze Wielkim stały się nowoczesnymi, wielofunkcyjnymi centrami aktywności lokalnej – miejscami spotkań, warsztatów, wydarzeń i działań integracyjnych. Dzięki dostosowaniu budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnościami stały się one dostępne dla wszystkich mieszkańców, niezależnie od ich możliwości. Również budowa nowego łącznika w Zespole Szkół w Nowej Wsi Książęcej podniosła komfort i bezpieczeństwo uczniów oraz stworzyła warunki do bardziej efektywnej organizacji zajęć.

Modernizacja i rozbudowa infrastruktury sportowej, w tym budowa kompleksu typu „Orlik”, modernizacja placów zabaw oraz ulepszenie boisk w Nosalach i Czerminie, stworzyły atrakcyjne i bezpieczne przestrzenie do rekreacji, treningów i wydarzeń sportowych. W efekcie mieszkańcy wszystkich grup wiekowych chętnie spędzają czas na świeżym powietrzu, rozwijają formy aktywności fizycznej, a dzieci i młodzież zyskały przyjazne miejsca do zabawy i integracji.

Wzmocnienie infrastruktury społecznej zostało uzupełnione inwestycjami w bezpieczeństwo publiczne poprzez budowę nowoczesnej remizy OSP w Czerminie. Zapewniła ona zwiększoną gotowość ratowniczą, poprawę warunków pracy strażaków oraz stworzyła przestrzeń do działań edukacyjnych i integracyjnych, wzmacniając odporność społeczności na sytuacje kryzysowe.

Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych doprowadziła do poprawy ładu przestrzennego, estetyki oraz dostępności infrastruktury, co wpłynęło na atrakcyjność obszaru jako miejsca zamieszkania i aktywności społecznej. Mieszkańcy korzystają z nowoczesnych, energooszczędnych i funkcjonalnych obiektów, a przestrzeń publiczna została uporządkowana i przystosowana do potrzeb różnych grup użytkowników.

Dzięki synergii działań społecznych, infrastrukturalnych i edukacyjnych obszar rewitalizacji Gminy Bralin odzyskał swój potencjał rozwojowy. Jest dziś przestrzenią otwartą, bezpieczną i przyjazną, w której mieszkańcy żyją w poczuciu wspólnoty, mogą rozwijać swoje umiejętności, realizować pasje i uczestniczyć w lokalnym życiu społecznym. Rewitalizacja przyniosła trwałą poprawę jakości życia, wzmocniła kapitał społeczny i stworzyła solidne podstawy dla dalszego, zrównoważonego rozwoju gminy.

4. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań

Sformułowana w rozdziale powyżej wizja stanu obszaru rewitalizacji będzie możliwa do osiągnięcia dzięki realizacji celów oraz odpowiadających im kierunków działań. Głównym zamierzeniem rewitalizacji jest ograniczenie zdiagnozowanych problemów przy jednoczesnym wykorzystaniu potencjału obszaru rewitalizacji, co wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

W ramach celów rewitalizacyjnych określono kierunki działań, jakie należy podjąć, aby wyprowadzić obszar rewitalizacji ze stanu kryzysowego. Każdemu z celów przypisano zjawiska problemowe, którym odpowiada dany cel oraz jednostki osadnicze w ramach obszaru rewitalizacji, dla których cel ma priorytetowe znaczenie. Ponadto określono mierniki osiągnięcia celu, które powinny być mierzone podczas okresowej oceny realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bralin oraz po zakończeniu wdrażania Programu.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne będą realizowane w ramach 3 celów rewitalizacji:

Cel rewitalizacji nr 1: Aktywni społecznie i świadomi mieszkańcy, w tym osoby zagrożone wykluczeniem społecznym

Celem rewitalizacji jest stworzenie warunków sprzyjających aktywnemu uczestnictwu mieszkańców w życiu społecznym oraz wzmocnienie ich kompetencji społecznych, obywatelskich i edukacyjnych. Działania podejmowane w ramach tego celu obejmują organizację warsztatów, spotkań integracyjnych, zajęć międzypokoleniowych oraz inicjatyw wspierających osoby zagrożone wykluczeniem – seniorów, osoby z niepełnosprawnościami, rodziny korzystające z pomocy społecznej czy osoby doświadczające problemów społecznych. Celem jest nie tylko zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w oferowanych działaniach, lecz także budowanie lokalnych więzi, przeciwdziałanie izolacji społecznej i wzmacnianie poczucia przynależności do wspólnoty. Podnoszona jest również świadomość społeczna w zakresie bezpieczeństwa i przeciwdziałania przemocy. Dzięki temu mieszkańcy stają się bardziej samodzielni, zaangażowani oraz świadomi przysługujących im praw i dostępnych form wsparcia.

Cel rewitalizacji nr 2: Wsparta przedsiębiorczość, edukacja i integracja zawodowa mieszkańców, w tym osób zagrożonych wykluczeniem społecznym

Celem jest zwiększenie aktywności zawodowej mieszkańców oraz rozwój lokalnej przedsiębiorczości poprzez działania edukacyjne, szkoleniowe i doradcze. Rewitalizacja wspiera osoby bezrobotne, długotrwale bezrobotne oraz o niskich kwalifikacjach, umożliwiając im podnoszenie kompetencji oraz zdobywanie nowych umiejętności potrzebnych na rynku pracy. W ramach działań realizowane są warsztaty zawodowe, szkolenia specjalistyczne, spotkania z doradcami i psychologami, a także kursy umożliwiające nabycie kwalifikacji praktycznych – takich jak obsługa kas fiskalnych, kurs komputerowy czy szkolenia branżowe. Celem jest wzmocnienie lokalnego potencjału gospodarczego, pobudzenie przedsiębiorczości oraz stworzenie warunków sprzyjających samodzielnemu zakładaniu działalności gospodarczej. Dzięki temu mieszkańcy obszaru rewitalizacji zyskują większą stabilność ekonomiczną, a lokalny rynek pracy staje się bardziej aktywny i odporny na zjawiska kryzysowe.

Cel rewitalizacji nr 3: Efektywnie zagospodarowana i funkcjonalna przestrzeń publiczna

Celem jest poprawa jakości, estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych poprzez modernizację obiektów infrastruktury społecznej, edukacyjnej i rekreacyjnej. Działania rewitalizacyjne prowadzą do stworzenia dostępnych, nowoczesnych i bezpiecznych miejsc, które są wykorzystywane przez mieszkańców w różnych celach – edukacyjnych, kulturalnych, integracyjnych i sportowych. Modernizacja Domów Ludowych, budowa łącznika w Zespole Szkół czy inwestycje w infrastrukturę sportową, takie jak boiska i place zabaw, przekładają się na poprawę komfortu użytkowania i zwiększenie atrakcyjności gminy. Priorytetem jest również dostępność – obiekty są dostosowywane do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, co zwiększa ich użyteczność dla wszystkich grup mieszkańców. Dzięki tym inwestycjom przestrzeń publiczna staje się uporządkowana, estetyczna i sprzyjająca aktywności, integracji i bezpieczeństwu.

Tabela 30. Cele rewitalizacji

Cel	Kierunek działania	Zdiagnozowany problem, któremu odpowiada cel	Jednostka osadnicza w obszarze rewitalizacji, dla której cel ma priorytetowe znaczenie	Mierniki osiągnięcia
Aktywni społecznie i świadomi mieszkańcy, w tym osoby zagrożone wykluczeniem społecznym	Stworzenie otoczenia społecznego sprzyjającego integracji i aktywizacji ludności	Zaawansowanie procesu starzenia się ludności; Ubóstwo; Niepełnosprawność; Niski poziom kapitału społecznego	Czermin; Nosale; Nowa Wieś Książęca; Tabor Wielki	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym biorącej udział w przedsięwzięciach rewitalizacyjnych; Liczba osób z niepełnosprawnością biorących udział w przedsięwzięciach rewitalizacyjnych; Udział osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców; Udział bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym bądź niższym w ogólnej liczbie bezrobotnych
	Zwiększenie świadomości mieszkańców na temat przestępczości oraz przemocy domowej	Bezpieczeństwo funkcjonowania rodzin; Zagrożenie przestępczością	Czermin; Nosale; Nowa Wieś Książęca; Tabor Wielki	Wskaźnik liczby Niebieskich Kart na 100 mieszkańców; Wskaźnik liczby przestępstw na 100 mieszkańców
Wsparta przedsiębiorczość, edukacja i integracja zawodowa mieszkańców, w tym osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Zawodowa aktywizacja mieszkańców	Bezrobocie; Długotrwale bezrobocie; Ubóstwo; Niski poziom kapitału społecznego; Niski stopień przedsiębiorczości	Czermin; Nosale; Nowa Wieś Książęca; Tabor Wielki	Udział bezrobotnych w ludności w wieku od 18 do 59 lat włącznie (kobiety) oraz od 18 do 64 lat włącznie (mężczyźni) na danym obszarze; Udział bezrobotnych pozostających bez pracy przez ponad 12 miesięcy w ogólnej liczbie bezrobotnych na danym obszarze; Udział osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030

Cel	Kierunek działania	Zdiagnozowany problem, któremu odpowiada cel	Jednostka osadnicza w obszarze rewitalizacji, dla której cel ma priorytetowe znaczenie	Mierniki osiągnięcia
				ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców; Udział bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym bądź niższym w ogólnej liczbie bezrobotnych; Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców
Efektywnie zagospodarowania i funkcjonalna przestrzeń publiczna	Poprawa dostępności obiektów publicznych oraz społecznych	Zaawansowanie procesu starzenia się ludności; Ubóstwo; Niepełnosprawność; Niski poziom kapitału społecznego; Brak dostosowania budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową	Czermin; Nosale; Nowa Wieś Książęca; Tabor Wielki	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym biorącej udział w przedsięwzięciach rewitalizacyjnych; Liczba osób z niepełnosprawnością biorących udział w przedsięwzięciach rewitalizacyjnych; Udział osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców; Udział bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym bądź niższym w ogólnej liczbie bezrobotnych; Udział gminnych budynków użyteczności publicznej z rozwiązaniami umożliwiającymi korzystanie z budynku osobom z niepełnosprawnościami

Źródło: Opracowanie własne

5. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne podejmowane będą bezpośrednio w celu eliminacji lub ograniczenia niepożądanych zjawisk zdiagnozowanych w obszarze rewitalizacji. Działania mogą być realizowane przez Gminę Bralin, ale także przez innych interesariuszy procesu rewitalizacji, niezależnie lub w porozumieniu z Gminą Bralin.

W ramach planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych uwzględniono działania, które będą realizowane głównie przez Gminę Bralin lub jej jednostki organizacyjne.

5.1 Lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030 są odpowiedzią na zdiagnozowane problemy i określone cele rewitalizacji. Bez ich realizacji nie będzie możliwe osiągnięcie zakładanych celów i poprawa sytuacji w obszarze rewitalizacji. Część przedsięwzięć jest dedykowana wybranym jednostkom osadniczym, które stanowią obszar rewitalizacji, a część realizowana będzie z uwzględnieniem całego obszaru rewitalizacji i skierowana jest do wszystkich jego mieszkańców.

Szczegółowe powiązania i komplementarność pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami omówiono w rozdziale 6. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Tabela 31. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Nazwa	Podmiot realizujący	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość [zł]	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Termin realizacji	Ewentualne zagrożenia spowodowane realizacją przedsięwzięcia dla procesu rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Cel rewitalizacji: Aktywni społecznie i świadomi mieszkańcy, w tym osoby zagrożone wykluczeniem społecznym								
Kierunek działania: Stworzenie otoczenia społecznego sprzyjającego integracji i aktywizacji ludności								
1. Działania aktywizujące i integrujące osoby zagrożone wykluczeniem społecznym	Gmina Bralin	Celem tego zadania jest organizowanie różnych wydarzeń dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób starszych i osób ze specjalnymi potrzebami. Wydarzenia te obejmują warsztaty, zajęcia edukacyjne, sportowe, integracyjne międzypokoleniowe oraz rekreacyjno-kulturowe. Wszystko to będzie realizowane przy współpracy animatora i innych instytucji. Animator aktywności lokalnej zostanie przeszkolony w ramach tego działania. Jego głównym zadaniem będzie organizowanie czasu lokalnej społeczności i jej animacja w ramach prowadzonych działań. Planowane są również programy takie jak „Opieka wytchnieniowa” i „Asystent osoby niepełnosprawnej”.	Podobszary rewitalizacji: Czermin Nosale Nowa Wieś Książęca Tabor Wielki	500 000,00 zł	Rezultaty: Zwiększenie poziomu aktywności i integracji mieszkańców obszaru rewitalizacji; Ożywienie społeczne mieszkańców; Wzrost kompetencji mieszkańców; Poprawa stanu zdrowia seniorów; Zwiększenie samodzielności osób starszych i ze szczególnymi potrzebami; Zmniejszenie problemu bezrobocia. Wskaźniki: Liczba przeszkolonych osób na stanowisku animatora aktywności lokalnej - 1 osoba; Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji uczestnicząca w działaniach aktywizujących	Działanie w swoim zamierzeniu skierowane jest do osób ze szczególnymi potrzebami; Przygotowanie materiałów edukacyjnych na warsztaty i zajęcia dla uczestników z uwzględnieniem ich indywidualnych potrzeb; Organizacja warsztatów i zajęć w obiektach dostosowanych do osób ze szczególnymi potrzebami;	2025-2030	Konflikty i napięcia między różnymi grupami lub mieszkańcami; Zrezygnowanie przeszkolonej osoby z funkcji animatora aktywności lokalnej; Brak możliwości pozyskania środków finansowych, w tym z UE

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030

Nazwa	Podmiot realizujący	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość [zł]	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Termin realizacji	Ewentualne zagrożenia spowodowane realizacją przedsięwzięcia dla procesu rewitalizacji
		Realizacja tego zadania pomoże zmniejszyć problemy społeczne, poprzez zwiększenie aktywizacji osób społecznie wykluczonych, w tym osób starszych, bezrobotnych, o specjalnych potrzebach i ubogich. Dodatkowo, przyczyni się do zwiększenia bezpieczeństwa rodzin. Zadanie jest również skierowane do osób z rodzin korzystających z pomocy społecznej oraz dzieci i młodzieży. Grupą docelową są mieszkańcy obszaru rewitalizacji: Czermin, Nosale, Nowa Wieś Książęca oraz Tabor Wielki: osoby społecznie wykluczone, w tym: osoby korzystające z pomocy społecznej, osoby starsze, osoby z niepełnosprawnością, dzieci i młodzież.			i integrujących – 50 osób Liczba wydarzeń aktywizujących i integrujących osoby zagrożone wykluczeniem społecznym – 6 szt. Sposób oceny: Listy obecności; Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji			
Kierunek interwencji: Zwiększenie świadomości mieszkańców na temat przestępczości oraz przemocy domowej								
2. Prowadzenie programów pobudzających świadomość w zakresie przestępczości oraz przemocy domowej	Gmina Bralin	Organizowanie kampanii edukacyjnych i szkoleń, które kierowane są zarówno do społeczności, jak i do instytucji, takich jak szkoły i przedsiębiorstwa. Szkolenie na temat rozpoznawania oznak	Podobszary rewitalizacji: Czermin Nosale Nowa Wieś Książęca Tabor Wielki	50 000,00 zł	Rezultaty: Zwiększenie świadomości mieszkańców na temat przestępczości oraz przemocy domowej. Wskaźniki:	Stworzenie materiałów edukacyjnych dostosowanych do różnych rodzajów niepełnosprawności, takie jak wersje tekstu, audiodeskrypcje dla osób niewidomych	2025-2030	Brak zainteresowania ze strony mieszkańców, Brak możliwości pozyskania środków

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030

Nazwa	Podmiot realizujący	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość [zł]	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Termin realizacji	Ewentualne zagrożenia spowodowane realizacją przedsięwzięcia dla procesu rewitalizacji
		przemocy domowej i przestępczości oraz sposobów zgłaszania incydentów. Tworzenie kampanii medialnych, plakatów, ulotek i materiałów video, które zwiększają świadomość na temat problemu przestępczości i przemocy domowej. Wykorzystywanie mediów społecznościowych, aby dotrzeć do szerokiej publiczności. Organizowanie warsztatów i debat społecznych, które pozwalają na wymianę doświadczeń i pomysłów. Grupą docelową są mieszkańcy obszaru rewitalizacji: Czermin, Nosale, Nowa Wieś Książęca oraz Tabor Wielki, tj. obszarów gdzie występuje problem przestępczości oraz przemocy domowej.			Liczba mieszkańców biorących udział w programach – 20 osób Sposób oceny: Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji; Listy obecności	i niedowidzących, napisy dla osób niesłyszących oraz materiały w formie drukowanej z dużą i czytelną czcionką. Wybór miejsc spotkań i szkoleń, które są dostępne dla osób z niepełnosprawnościami ruchowymi.		finansowych, w tym z UE
Cel rewitalizacji: Wsparcie przedsiębiorczość, edukacja i integracja zawodowa mieszkańców, w tym osób zagrożonych wykluczeniem społecznym								
Kierunek interwencji: Zawodowa aktywizacja mieszkańców								
3. Działania aktywizujące osoby zagrożone bezrobociem	Gmina Bralin	Działania w zakresie organizowania lokalnej społeczności i animacji społecznej z wykorzystaniem animatora aktywności lokalnej:	Podobszary rewitalizacji: Czermin Nosale Nowa Wieś Książęca	10 000,00 zł	Rezultaty: Podniesienie poziomu przedsiębiorczości i aktywizacja lokalnego rynku pracy;	Przygotowanie materiałów edukacyjnych na warsztaty i zajęcia dla uczestników z uwzględnieniem ich indywidualnych potrzeb;	2025-2030	Konflikty i napięcia między różnymi grupami lub mieszkańcami; Brak zainteresowania

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030

Nazwa	Podmiot realizujący	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość [zł]	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Termin realizacji	Ewentualne zagrożenia spowodowane realizacją przedsięwzięcia dla procesu rewitalizacji
		• zatrudnienie animatora, • organizacja czasu wolnego osobom starszym zagrożonym ubóstwem i wykluczeniem społecznym – zajęcia rozwijające pasję i zainteresowania seniorów, zajęcia ruchowe, • aktywna integracja międzypokoleniowa, animacja i aktywizacja poprzez organizację zajęć integracyjno-rekreacyjno-kulturalnych dla różnych grup wiekowych np. zajęcia taneczno-ruchowe. W ramach projektu planowane jest przeprowadzenie cyklu warsztatów i szkoleń dla osób bezrobotnych, zwiększających szanse na zatrudnienie, powrót na rynek pracy, a także utworzenie własnej działalności gospodarczej. Planuje się przeprowadzić: 1. warsztaty komputerowe, 2. warsztaty samodoskonalące: mocne i słabe strony, radzenie sobie ze stresem, komunikacja społeczna; autoprezentacja, spotkania z doradcą zawodowym, psychologiem; kurs obsługi kas fiskalnych i terminali kart płatniczych;	Tabor Wielki		Ograniczenie poziomu ubóstwa; Ograniczenie małej liczby podmiotów gospodarczych na rewitalizowanym obszarze; Zwiększenie poziomu aktywności i integracji mieszkańców obszaru rewitalizacji; Wzrost kompetencji mieszkańców; Zmniejszenie problemu bezrobocia; Wskaźniki: Liczba mieszkańców biorących udział w programach i warsztatach szkoleniowych i kursach zawodowych – 20 osób Sposób oceny: Listy obecności; Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji	Organizacja warsztatów i zajęć w obiektach dostosowanych do osób ze szczególnymi potrzebami.		ze strony mieszkańców; Brak możliwości pozyskania środków finansowych, w tym z UE

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030

Nazwa	Podmiot realizujący	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość [zł]	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Termin realizacji	Ewentualne zagrożenia spowodowane realizacją przedsięwzięcia dla procesu rewitalizacji
		kurs „Obsługa wózków jezdniowych”. Grupa docelowa: mieszkańcy obszaru rewitalizacji: Czermin, Nosale, Nowa Wieś Książęca oraz Tabor Wielki: osoby wykluczone społecznie, w tym: osoby bezrobotne, długotrwale bezrobotne oraz bezrobotne z wykształceniem gimnazjalnym, bądź niższym.						
Cel rewitalizacji: Efektywnie zagospodarowania i funkcjonalna przestrzeń publiczna								
Kierunek działania: Poprawa dostępności obiektów publicznych oraz społecznych								
4. Budowa łącznika w Zespole Szkół w Nowej Wsi Książęcej	Gmina Bralin	Przedmiotem zadania jest budowa łącznika łączącego budynki wchodzące w skład Zespołu Szkół w Nowej Wsi Książęcej. Inwestycja ma na celu poprawę funkcjonalności przestrzeni szkolnej, bezpieczeństwa uczniów i pracowników, a także stworzenie nowoczesnego, energooszczędnego i estetycznego obiektu łączącego istniejące budynki. Zakres przedsięwzięcia 1.1 Prace budowlane Budowa konstrukcji łącznika w formie oszklonej	Nowa Wieś Książęca dz. nr 270 300802_2.0007.270	570 000,00 zł	Rezultaty: - Poprawa bezpieczeństwa uczniów i pracowników szkoły - Zwiększenie funkcjonalności przestrzeni szkolnej - Poprawa dostępności dla osób z ograniczeniami ruchowymi - Usprawnienie organizacji zajęć edukacyjnych i administracyjnych - Poprawa estetyki i wizerunku szkoły - Wzrost efektywności energetycznej.	Budowa łącznika z zastosowaniem nowoczesnych rozwiązań architektonicznych ułatwi dostęp uczniom, nauczycielom i gościom z niepełnosprawnościami.	2028	Opóźnienia w realizacji prac; Brak możliwości pozyskania środków finansowych, w tym z UE

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030

Nazwa	Podmiot realizujący	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość [zł]	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Termin realizacji	Ewentualne zagrożenia spowodowane realizacją przedsięwzięcia dla procesu rewitalizacji
		- izolacja termiczna i przeciwwilgociowa budynku, - montaż stolarki okiennej i drzwiowej. 1.2 Instalacje - instalacja elektryczna i oświetlenie (LED, energooszczędne), - instalacja grzewcza i wentylacyjna, - instalacja sanitarnych przyłączy (jeżeli przewidziane), - system bezpieczeństwa (alarmy, czujniki dymu, oświetlenie awaryjne). 1.3 Zagospodarowanie terenu - dojścia i chodniki do łącznika, - dostosowanie terenu wokół budynku do potrzeb uczniów i osób z niepełnosprawnościami. Budowa łącznika jest konieczna ze względu na: - brak bezpośredniego i bezpiecznego połączenia między budynkami szkoły, co utrudnia przemieszczanie się uczniów i pracowników w czasie złych warunków atmosferycznych,			Wskaźniki: Liczba wybudowanych łączników – 1 szt. Sposób oceny: Listy obecności; Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji			

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030

Nazwa	Podmiot realizujący	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość [zł]	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Termin realizacji	Ewentualne zagrożenia spowodowane realizacją przedsięwzięcia dla procesu rewitalizacji
		• konieczność podniesienia standardu bezpieczeństwa i komfortu nauki, • potrzebę poprawy funkcjonalności i dostępności szkoły, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, • możliwość lepszej organizacji zajęć edukacyjnych i administracyjnych poprzez zintegrowanie przestrzeni szkolnej, • poprawę efektywności energetycznej dzięki zastosowaniu nowoczesnych rozwiązań budowlanych i instalacyjnych. • Wytoczne Kuratorium Oświaty Grupa docelowa: mieszkańcy obszaru rewitalizacji: Nowa Wieś Książęca.						
5. Budowa Remizy Ochotniczej Straży Pożarnej w Czerminie	Gmina Bralin	Celem przedsięwzięcia jest budowa nowoczesnej remizy Ochotniczej Straży Pożarnej, zapewniającej odpowiednie warunki do przechowywania sprzętu pożarniczego, prowadzenia działań ratowniczych oraz szkoleń strażaków. Inwestycja obejmuje:	Czermin dz. nr 189 300802_2.0003.189	1 109 500,00 zł	Rezultaty: • Powstanie nowoczesny budynek OSP dostosowany do aktualnych wymogów technicznych i BHP, • Poprawa gotowości bojowej jednostki oraz warunków przechowywania sprzętu,	Budowa utwardzonych placów manewrowych, dojazdów i miejsc parkingowych ułatwi poruszanie się osobom z niepełnosprawnością ruchową.	2027	Opóźnienia w realizacji prac; Brak możliwości pozyskania środków finansowych, w tym z UE

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030

Nazwa	Podmiot realizujący	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość [zł]	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Termin realizacji	Ewentualne zagrożenia spowodowane realizacją przedsięwzięcia dla procesu rewitalizacji
		• budowę budynku remizy OSP wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną i zagospodarowaniem terenu, • wykonanie przyłączy (wodociągowego, kanalizacyjnego, energetycznego, teletechnicznego) • budowę utwardzonych placów manewrowych, dojazdów i miejsc parkingowych, • wykonanie ogrodzenia oraz oświetlenia terenu. Budowa nowej remizy poprawi bezpieczeństwo pożarowe i warunki pracy strażaków, umożliwi szybszą mobilizację jednostki OSP, a także stworzy zaplecze do prowadzenia działań edukacyjnych i integracyjnych na rzecz mieszkańców gminy. Grupa docelowa: mieszkańcy obszaru rewitalizacji: Czermin.			• Skrócenie czasu mobilizacji strażaków ochotników, • Możliwość prowadzenia większej liczby szkoleń i ćwiczeń, • Stworzenie miejsca integracji społecznej (świetlica / sala spotkań), • Wzrost bezpieczeństwa pożarowego i społecznego na terenie gminy. Wskaźniki: Liczba wybudowanych remiz OSP – 1 szt. Sposób oceny: Listy obecności; Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji			
6. Modernizacja Domu Ludowego w Taborze Wielkim	Gmina Bralin	Roboty budowlane i konstrukcyjne - modernizacja elewacji wraz z ociepleniem budynku, - wymiana stolarki okiennej i drzwiowej na energooszczędną,	Tabor Wielki dz. nr 29/5 300802_2.0009.29/5	600 000,00 zł – 1 210 000 zł	Rezultaty: • poprawa komfortu i bezpieczeństwa użytkowania budynku, • znaczące ograniczenie kosztów ogrzewania dzięki termomodernizacji,	Modernizacja sanitariatów z dostosowaniem dla osób z niepełnosprawnościami.	2029	Opóźnienia w realizacji prac; Brak możliwości pozyskania środków finansowych, w tym z UE

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030

Nazwa	Podmiot realizujący	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość [zł]	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Termin realizacji	Ewentualne zagrożenia spowodowane realizacją przedsięwzięcia dla procesu rewitalizacji
		Modernizacja wnętrza budynku: - remont głównej sali wraz z odnowieniem posadzek, ścian i sufitów, - modernizacja sanitariatów z dostosowaniem dla osób z niepełnosprawnościami, - odnowienie kuchni / zaplecza cateringowego, - przebudowa pomieszczeń pomocniczych w celu lepszego wykorzystania przestrzeni. Instalacje techniczne: - wymiana instalacji elektrycznej wraz z montażem nowego oświetlenia LED, - modernizacja lub montaż systemu ogrzewania (np. pompa ciepła, kocioł gazowy, modernizacja istniejącej instalacji), - modernizacja instalacji wodno-kanalizacyjnej, - instalacja wentylacji lub klimatyzacji w sali głównej. Zagospodarowanie terenu: zagospodarowanie terenu wokół budynku: odwodnienie, chodniki, oświetlenie zewnętrzne, elementy małej architektury. Projekt zakłada kompleksową modernizację			• zwiększenie liczby wydarzeń lokalnych, warsztatów i zajęć, • integracja mieszkańców i rozwój działalności społeczno-kulturalnej, • możliwość korzystania z obiektu przez osoby z niepełnosprawnościami. Wskaźniki: Liczba zmodernizowanych Domów Ludowych – 1 szt. Sposób oceny: Listy obecności; Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji			

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030

Nazwa	Podmiot realizujący	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość [zł]	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Termin realizacji	Ewentualne zagrożenia spowodowane realizacją przedsięwzięcia dla procesu rewitalizacji
		Domu Ludowego w Taborze Wielkim w celu podniesienia funkcjonalności, bezpieczeństwa oraz standardu użytkowania obiektu, który pełni istotną rolę społeczną, kulturalną i integracyjną na terenie miejscowości. Modernizacja obejmie zarówno prace budowlane, instalacyjne, jak i wyposażeniowe, a jej realizacja przyczyni się do stworzenia wygodnej, estetycznej i wielofunkcyjnej przestrzeni dla mieszkańców. Grupa docelowa: mieszkańcy obszaru rewitalizacji: Tabor Wielki.						
7. Modernizacja wnętrza Domu Ludowego w Nowej Wsi Książęcej	Gmina Bralin	Przedmiotem zadania jest modernizacja i doposażenie wnętrza Domu Ludowego w Nowej Wsi Książęcej. Inwestycja ma na celu poprawę funkcjonalności budynku, bezpieczeństwa użytkowników oraz stworzenie nowoczesnej, estetycznej i wielofunkcyjnej przestrzeni do spotkań, wydarzeń kulturalnych i aktywności społeczności lokalnej. Prace budowlano-remontowe	Nowa Wieś Książęca dz. nr 279/2 300802_2.0007.279/2	296 000,00 zł – 459 000,00 zł	Rezultaty: - Poprawa funkcjonalności i komfortu użytkowania budynku - Zwiększenie bezpieczeństwa użytkowników - Umożliwienie organizacji szkoleń, warsztatów i wydarzeń kulturalnych - Wzrost aktywności społecznej mieszkańców	Przy schodach budynków zlokalizowany jest podjazd dla osób z niepełnosprawnością ruchową.	2028	Opóźnienia w realizacji prac; Brak możliwości pozyskania środków finansowych, w tym z UE

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030

Nazwa	Podmiot realizujący	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość [zł]	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Termin realizacji	Ewentualne zagrożenia spowodowane realizacją przedsięwzięcia dla procesu rewitalizacji
		• odnowienie ścian i sufitów (malowanie, szpachlowanie, tynkowanie), • wymiana podłóg (panele, wykładzina, płytki – w zależności od pomieszczeń), • modernizacja zaplecza kuchennego lub socjalnego, • modernizacja sanitariatów, • poprawa izolacji akustycznej sali głównej. Instalacje i bezpieczeństwo • modernizacja instalacji elektrycznej i oświetlenia (w tym energooszczędne oświetlenie LED), • montaż nowych gniazd, punktów świetlnych, oświetlenia scenicznego, • modernizacja instalacji grzewczej lub montaż nowoczesnych źródeł ciepła, • poprawa wentylacji pomieszczeń, • instalacja systemów bezpieczeństwa (czujniki dymu, oświetlenie awaryjne). Doposażenie wnętrza: • zakup i montaż nowych stołów, krzeseł, szaf i wyposażenia kuchennego, • doposażenie sali głównej w sprzęt multimedialny			- Poprawa estetyki i wizerunku Domu Ludowego - Zmniejszenie kosztów eksploatacji i poprawa efektywności energetycznej - Stworzenie nowoczesnej i wielofunkcyjnej przestrzeni dla społeczności lokalnej. Wskaźniki: Liczba zmodernizowanych Domów Ludowych – 1 szt. Sposób oceny: Listy obecności; Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji			

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030

Nazwa	Podmiot realizujący	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość [zł]	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Termin realizacji	Ewentualne zagrożenia spowodowane realizacją przedsięwzięcia dla procesu rewitalizacji
		(nagłośnienie, projektor, ekran), • montaż elementów dekoracyjnych i poprawiających estetykę przestrzeni. Modernizacja jest konieczna ze względu na: • zły stan techniczny wnętrza i zużycie elementów wyposażenia, które nie spełniają obecnych standardów, • potrzebę zwiększenia funkcjonalności budynku pełniącego rolę centrum aktywności lokalnej, • rosnące zapotrzebowanie mieszkańców na miejsca spotkań, warsztatów, wydarzeń kulturalnych i integracyjnych, • konieczność dostosowania do aktualnych norm bezpieczeństwa, energetycznych i sanitarnych, • potrzebę poprawy estetyki i warunków korzystania z Domu Ludowego. Grupa docelowa: mieszkańcy obszaru rewitalizacji: Nowa Wieś Książęca.						
8. Modernizacja Domu Ludowego w Czerminie	Gmina Bralin	Zakres prac modernizacyjnych obejmuje w szczególności:	Czermin dz. nr 189 300802_2.0003.189	412 000,00 zł – 548 000,00 zł	Rezultaty:	Wykonanie na parterze sanitariatów z dostosowaniem dla	2027	Opóźnienia w realizacji prac;

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030

Nazwa	Podmiot realizujący	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość [zł]	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Termin realizacji	Ewentualne zagrożenia spowodowane realizacją przedsięwzięcia dla procesu rewitalizacji
		• Roboty budowlano-remontowe: - naprawę konstrukcji dachu, - ocieplenie ścian zewnętrznych, fundamentów i stropu, - wykonanie nowej elewacji wraz z obróbkami blacharskimi, - wymianę stolarki okiennej i drzwiowej na energooszczędną. • Prace wewnętrzne: - modernizację sali głównej (nowe posadzki, tynki, malowanie), - wymianę instalacji elektrycznej, wodno-kanalizacyjnej i grzewczej, - montaż energooszczędnego oświetlenia LED, - wykonanie na parterze sanitariatów z dostosowaniem dla osób z niepełnosprawnościami. • Prace zewnętrzne i zagospodarowanie terenu: - utwardzenie dojeżdż i dojazdów, - budowę miejsc postojowych, - montaż elementów małej architektury (ławki, kosze, stojaki na rowery),			• poprawi się stan techniczny i estetyczny budynku, • obiekt stanie się bardziej funkcjonalny i przyjazny użytkownikom, • zwiększy się efektywność energetyczna i obniżone zostaną koszty utrzymania, • mieszkańcy zyskają nowoczesne centrum życia społecznego i kulturalnego, • wzrośnie atrakcyjność miejscowości Czermin jako ośrodka integracji społecznej i kulturalnej. Wskaźniki: Liczba zmodernizowanych Domów Ludowych – 1 szt. Sposób oceny: Listy obecności; Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji	osób z niepełnosprawnościami.		Brak możliwości pozyskania środków finansowych, w tym z UE

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030

Nazwa	Podmiot realizujący	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość [zł]	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Termin realizacji	Ewentualne zagrożenia spowodowane realizacją przedsięwzięcia dla procesu rewitalizacji
		- uporządkowanie i zagospodarowanie terenów zielonych. Dom Ludowy w Czerminie pełni funkcję lokalnego centrum kultury i integracji mieszkańców. Jego obecny stan techniczny nie spełnia współczesnych standardów użytkowych ani energetycznych. Inwestycja jest więc niezbędna dla zachowania i rozwoju infrastruktury kulturalnej, wspierania inicjatyw społecznych oraz zapewnienia odpowiednich warunków do organizacji wydarzeń dla wszystkich grup wiekowych. Grupa docelowa: mieszkańcy obszaru rewitalizacji: Czermin.						
9. Budowa kompleksu sportowego typu „Orlik” i modernizacja placu zabaw w Taborze Wielkim	Gmina Bralin	Celem budowy kompleksu sportowego typu Orlik jest stworzenie nowoczesnej, ogólnodostępnej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, która umożliwi prowadzenie zajęć sportowych, treningów oraz organizację lokalnych wydarzeń. Obiekt ma służyć dzieciom, młodzieży i dorosłym jako miejsce aktywnego wypoczynku, integracji społecznej i rozwoju sportowego.	Tabor Wielki dz. nr 58/1 300802_2.0009.58/1	788 000,00 zł – 1 485 000,00 zł	Rezultaty: - Stworzenie nowoczesnego, bezpiecznego i funkcjonalnego boiska o powierzchni dostosowanej do lokalnych potrzeb; - Podniesienie standardu technicznego oraz estetycznego obiektu sportowego; - Zwiększenie dostępności	W ramach realizacji inwestycji przewidziano rozwiązania umożliwiające korzystanie z obiektu osobom ze szczególnymi potrzebami, w tym osobom z niepełnosprawnościami. Obejmują one w szczególności: - Zapewnienie odpowiedniej szerokości ciągów komunikacyjnych,	2029	Opóźnienia w realizacji prac; Brak możliwości pozyskania środków finansowych, w tym z UE

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030

Nazwa	Podmiot realizujący	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość [zł]	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Termin realizacji	Ewentualne zagrożenia spowodowane realizacją przedsięwzięcia dla procesu rewitalizacji
		Zakres rzeczowy inwestycji 2.1. Boisko piłkarskie • Budowa boiska piłkarskiego o wymiarach standardowych dla Orlika (m.in. 30 × 62 m). • Wykonanie profesjonalnej nawierzchni z trawy syntetycznej III generacji. • Wykonanie podbudowy, odwodnienia, drenażu oraz obrzeży. • Wykonanie trwałego oznakowania i montaż bramek piłkarskich. 2.2. Ogrodzenie i piłkochwyty • Ogrodzenie obiektu panelami stalowymi o wys. 4 m. • Montaż piłkochwyków o wys. 6 m za liniami końcowymi boiska piłkarskiego. • Montaż bram i furtek wejściowych. 2.4. Oświetlenie • Instalacja energooszczędnych masztów oświetleniowych LED. • System sterowania oświetleniem (np. zegar astronomiczny, sterowanie oszczędnościowe).			infrastruktury sportowej dla mieszkańców - Wzrost liczby osób regularnie korzystających z boiska – szczególnie dzieci i młodzieży; - Stworzenie warunków do prowadzenia profesjonalnych i półprofesjonalnych treningów; - Możliwość organizacji gminnych turniejów i zawodów sportowych; - Poprawa warunków do organizacji imprez rekreacyjnych i integracyjnych na szczeblu sołectwa i gminy; - Poprawa sprawności fizycznej dzieci i młodzieży poprzez lepsze warunki do ćwiczeń; - Promocja zdrowego stylu życia i przeciwdziałanie problemom zdrowotnym wynikającym z braku aktywności; - Poprawa bezpieczeństwa użytkowników placu zabaw - Zwiększenie funkcjonalności i	umożliwiającej swobodne poruszanie się osób na wózkach oraz opiekunów z wózkami dziecięcymi. Projektowane alejki będą wykonane z utwardzonej, równej nawierzchni o minimalnej szerokości dostosowanej do potrzeb osób z ograniczoną mobilnością. - Czytelne i kontrastowe oznakowanie, obejmujące tablice informacyjne oraz regulaminy wykonane w wysokim kontraście, z piktogramami ułatwiającymi odbiór treści przez osoby z niepełnosprawnościami wzroku oraz trudnościami poznawczymi.		

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030

Nazwa	Podmiot realizujący	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość [zł]	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Termin realizacji	Ewentualne zagrożenia spowodowane realizacją przedsięwzięcia dla procesu rewitalizacji
		- Doprowadzenie instalacji elektrycznej i przyłącza. 2.5. Zaplecze sanitarno-szatniowe (modułowe lub murowane) 2.6. Infrastruktura towarzysząca - Budowa chodników, dojść i strefy wejściowej. - Montaż ławek, koszy i elementów małej architektury. - Zagospodarowanie terenu, nasadzenia zieleni. Projekt modernizacji istniejącego placu zabaw. Celem inwestycji jest poprawa bezpieczeństwa, funkcjonalności oraz atrakcyjności terenu rekreacyjnego przeznaczonego dla dzieci w różnym wieku, a także dostosowanie przestrzeni do aktualnych norm i potrzeb użytkowników. Instalacja nowych urządzeń zabawowych Planowane jest montowanie fabrycznie nowych, certyfikowanych urządzeń zgodnych z normą PN-EN 1176, m.in.: - zestawu zabawowego wielofunkcyjnego,			atrakcyjności przestrzeni - Poprawa estetyki oraz rewitalizacja otoczenia - Stworzenie przestrzeni sprzyjającej integracji społecznej - Zwiększenie dostępności dla różnych grup użytkowników - Wydłużenie trwałości i zmniejszenie kosztów utrzymania - Podniesienie jakości życia mieszkańców. Wskaźniki: Liczba wybudowanych kompleksów sportowych – 1 szt. Sposób oceny: Listy obecności; Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji			

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030

Nazwa	Podmiot realizujący	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość [zł]	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Termin realizacji	Ewentualne zagrożenia spowodowane realizacją przedsięwzięcia dla procesu rewitalizacji
		• huśtawek (w tym huśtawki podwójnej i/lub huśtawki typu „bocianie gniazdo”), • zjeżdżalni, • bujaków na sprężynie, • piaskownicy/strefy dla najmłodszych, • urządzeń sprawnościowych (np. linarium, drabinki, równoważnie). Wykonanie nowej nawierzchni • wykonanie bezpiecznej nawierzchni amortyzującej upadki (nawierzchnia piaskowa, syntetyczna lub z mat przerosowych), • przygotowanie podbudowy zgodnie z wymaganiami technicznymi. Zagospodarowanie terenu • montaż nowych ławek, koszy na odpady, tablicy informacyjnej i regulaminu, • odnowienie lub montaż ogrodzenia, • wykonanie nowych alejek komunikacyjnych, • nasadzenia zieleni (krzewy, rośliny ozdobne, trawa), • instalacja oświetlenia (jeśli przewidziano). Budowa kompleksu sportowego typu „Orlik”						

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030

Nazwa	Podmiot realizujący	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość [zł]	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Termin realizacji	Ewentualne zagrożenia spowodowane realizacją przedsięwzięcia dla procesu rewitalizacji
		przyczyni się do podniesienia jakości lokalnej infrastruktury sportowej, aktywizacji społeczności oraz zwiększenia dostępności bezpiecznych, nowoczesnych przestrzeni do rekreacji. Inwestycja będzie służyć mieszkańcom, stanowiąc ważny element wspierania zdrowego stylu życia i integracji lokalnej społeczności. Poprawa bezpieczeństwa i eliminacja zużytych lub niezgodnych z normami elementów placu zabaw, zwiększenie funkcjonalności i atrakcyjności placu zabaw, stworzenie przestrzeni przyjaznej dla dzieci w różnym wieku, także osób z niepełnosprawnościami, podniesienie walorów rekreacyjnych i estetycznych okolicy, zapewnienie urządzeń spełniających aktualne normy i oczekiwania mieszkańców. Przedsięwzięcie ma również znaczenie dla rozwoju społecznego i poprawy jakości życia mieszkańców. Atrakcyjny i bezpieczny plac zabaw sprzyja aktywności fizycznej najmłodszych, wspiera ich rozwój ruchowy, społeczny i sensoryczny.						

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030

Nazwa	Podmiot realizujący	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość [zł]	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Termin realizacji	Ewentualne zagrożenia spowodowane realizacją przedsięwzięcia dla procesu rewitalizacji
		Stanowi ponadto ważne miejsce integracji rodzin oraz budowania więzi sąsiedzkich. Modernizacja placu wpisuje się w lokalne i ponadlokalne działania na rzecz promocji zdrowia, aktywności oraz tworzenia przyjaznych przestrzeni publicznych. Grupa docelowa: mieszkańcy obszaru rewitalizacji: Tabor Wielki.						
10. Modernizacja i doposażenie boiska sportowego w Nosalach	Gmina Bralin	Przedmiotem zadania jest modernizacja oraz doposażenie boiska sportowego w miejscowości Nosale, mająca na celu poprawę funkcjonalności, bezpieczeństwa i atrakcyjności obiektu sportowego, który służy mieszkańcom, lokalnym grupom sportowym oraz dzieciom i młodzieży z okolicy. Doposażenie obiektu sportowego • montaż małej architektury • montaż ławek rezerwowych i ławek dla zawodników, • ustawienie koszy na śmieci oraz tablicy informacyjnej/regulaminu,	Nosale dz. nr 9/26 300802_2.0006.9/26	60 000,00 zł – 120 000,00 zł	Rezultaty: - Zwiększenie bezpieczeństwa użytkowników boiska - Podniesienie funkcjonalności obiektu sportowego - Zwiększenie dostępności i komfortu użytkowania - Poprawa estetyki terenu i uporządkowanie przestrzeni publicznej - Wzrost aktywności fizycznej wśród mieszkańców - Wzmocnienie integracji społecznej i lokalnej współpracy - Zwiększenie atrakcyjności miejscowości Nosale	W ramach realizacji inwestycji przewidziano rozwiązania umożliwiające korzystanie z obiektu osobom ze szczególnymi potrzebami, w tym osobom z niepełnosprawnościami. Obejmują one w szczególności: - Zapewnienie odpowiedniej szerokości ciągów komunikacyjnych, umożliwiającej swobodne poruszanie się osób na wózkach oraz opiekunów z wózkami dziecięcymi. - Czytelne i kontrastowe oznakowanie, obejmujące tablice informacyjne oraz regulaminy wykonane w	2029	Opóźnienia w realizacji prac; Brak możliwości pozyskania środków finansowych, w tym z UE

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030

Nazwa	Podmiot realizujący	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość [zł]	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Termin realizacji	Ewentualne zagrożenia spowodowane realizacją przedsięwzięcia dla procesu rewitalizacji
		• montaż oświetlenia (oświetlenie LED na masztach wokół boiska), • wyposażenie w stojaki, znaczniki, chorągiewki lub inny sprzęt treningowy. Zagospodarowanie terenu • ogrodzenie terenu boiska, • uporządkowanie i wyrównanie terenu wokół obiektu, • poprawa estetyki przestrzeni (np. nasadzenia, zieleń, odtworzenie trawnika). Doposażenie boiska przyczyni się do podniesienia jakości lokalnej infrastruktury sportowej, aktywizacji społeczności oraz zwiększenia dostępności bezpiecznych, nowoczesnych przestrzeni do rekreacji. Inwestycja będzie służyć mieszkańcom, stanowiąc ważny element wspierania zdrowego stylu życia i integracji lokalnej społeczności. Grupa docelowa: mieszkańcy obszaru rewitalizacji: Nosale.			Wskaźniki: Liczba zmodernizowanych i doposażonych boisk sportowych – 1 szt. Sposób oceny: Listy obecności; Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji	wysokim kontraście, z piktogramami ułatwiającymi odbiór treści przez osoby z niepełnosprawnościami wzroku oraz trudnościami poznawczymi.		
11. Modernizacja boiska sportowego w Czerminie	Gmina Bralin	Projekt modernizacji boiska sportowego w Czerminie zakłada kompleksowe unowocześnienie istniejącej	Czermin dz. nr 190 300802_2.0003.190	530 000,00 zł – 625 000,00 zł	Rezultaty - Stworzenie nowoczesnego, bezpiecznego i	W ramach realizacji inwestycji przewidziano rozwiązania umożliwiające	2029	Opóźnienia w realizacji prac; Brak możliwości pozyskania

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030

Nazwa	Podmiot realizujący	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość [zł]	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Termin realizacji	Ewentualne zagrożenia spowodowane realizacją przedsięwzięcia dla procesu rewitalizacji
		infrastruktury w celu poprawy warunków do uprawiania sportu oraz organizacji wydarzeń rekreacyjnych dla mieszkańców gminy. Prace obejmują przede wszystkim przebudowę nawierzchni boiska, co umożliwi bezpieczne korzystanie z obiektu zarówno przez dzieci i młodzież, jak i dorosłych. W ramach inwestycji przewiduje się wykonanie nowej, równej i trwałej nawierzchni trawiastej, modernizację systemu odwodnienia oraz wyrównanie terenu. Zainstalowane zostaną także nowe piłkochwyty, bramki oraz elementy małej infrastruktury sportowej. Dodatkowo planuje się montaż nowego ogrodzenia oraz poprawę oświetlenia, co wydłuży możliwość korzystania z boiska w godzinach wieczornych. Modernizacja boiska przyczyni się do podniesienia jakości lokalnej infrastruktury sportowej, aktywizacji społeczności oraz zwiększenia dostępności bezpiecznych, nowoczesnych przestrzeni do rekreacji. Inwestycja			funkcjonalnego boiska o powierzchni dostosowanej do lokalnych potrzeb; - Podniesienie standardu technicznego oraz estetycznego obiektu sportowego; - Zwiększenie dostępności infrastruktury sportowej dla mieszkańców Czermina i okolicznych miejscowości; - Wzrost liczby osób regularnie korzystających z boiska – szczególnie dzieci i młodzieży; - Stworzenie warunków do prowadzenia profesjonalnych i półprofesjonalnych treningów; - Możliwość organizacji gminnych turniejów i zawodów sportowych; - Poprawa warunków do organizacji imprez rekreacyjnych i integracyjnych na szczeblu sołectwa i gminy; - Poprawa sprawności fizycznej dzieci i młodzieży poprzez lepsze warunki do ćwiczeń;	korzystanie z obiektu osobom ze szczególnymi potrzebami, w tym osobom z niepełnosprawnościami. Obejmują one w szczególności: - Zapewnienie odpowiedniej szerokości ciągów komunikacyjnych, umożliwiającej swobodne poruszanie się osób na wózkach oraz opiekunów z wózkami dziecięcymi. - Czytelne i kontrastowe oznakowanie, obejmujące tablice informacyjne oraz regulaminy wykonane w wysokim kontraście, z piktogramami ułatwiającymi odbiór treści przez osoby z niepełnosprawnościami wzroku oraz trudnościami poznawczymi.		środków finansowych, w tym z UE

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030

Nazwa	Podmiot realizujący	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja	Szacowana wartość [zł]	Prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny	Działania zapewniające dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	Termin realizacji	Ewentualne zagrożenia spowodowane realizacją przedsięwzięcia dla procesu rewitalizacji
		będzie służyć mieszkańcom Czermina, stanowiąc ważny element wspierania zdrowego stylu życia i integracji lokalnej społeczności. Grupa docelowa: mieszkańcy obszaru rewitalizacji: Czermin.			- Promocja zdrowego stylu życia i przeciwdziałanie problemom zdrowotnym wynikającym z braku aktywności. Wskaźniki: Liczba zmodernizowanych boisk sportowych – 1 szt. Sposób oceny: Listy obecności; Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji			

Źródło: Opracowanie własne

Część przedsięwzięć przewidzianych w Gminnym Programie Rewitalizacji, odnoszących się do infrastruktury sportowej, zaplanowano do realizacji poza granicami wyznaczonego obszaru rewitalizacji, jednak w obrębie tej samej jednostki urbanistycznej, w której obszar ten został ustanowiony.

Wyznaczony obszar rewitalizacji obejmuje wyłącznie tereny zabudowane, zgodnie z przyjętą metodologią delimitacji oraz obowiązującymi przepisami, które akcentują koncentrację negatywnych zjawisk społecznych w strukturze zamieszkałej. Tymczasem infrastruktura sportowa, ze względu na swoje gabaryty, wymogi bezpieczeństwa oraz dostępność komunikacyjną, lokalizowana jest zazwyczaj na terenach otwartych – często na obrzeżach zabudowy lub w strefach o mniejszej intensywności zagospodarowania.

Planowane boiska będą zatem zlokalizowane poza ścisłymi granicami obszaru rewitalizacji, jednak pozostaną w jego bezpośrednim sąsiedztwie i w granicach tej samej jednostki przestrzennej. Oznacza to, że będą one w naturalny sposób służyć mieszkańcom obszaru rewitalizacji – w szczególności dzieciom i młodzieży, rodzinom oraz osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym – stanowiąc narzędzie realizacji celów społecznych programu.

Takie podejście jest w pełni uzasadnione z punktu widzenia skuteczności interwencji. Rewitalizacja ma charakter kompleksowy i wykracza poza działania wyłącznie „wewnątrz granic”, jeśli wymaga tego osiągnięcie trwałych efektów społecznych. Lokalizacja infrastruktury sportowej w obrębie tej samej jednostki urbanistycznej zapewnia:

- realną dostępność dla mieszkańców obszaru rewitalizacji (krótki dystans, ciągłość powiązań pieszych i rowerowych),
- możliwość organizacji działań integracyjnych i profilaktycznych skierowanych do społeczności objętej wsparciem,
- wzmocnienie funkcji społecznych i rekreacyjnych całego obszaru,
- racjonalne wykorzystanie dostępnych terenów, zgodnie z zasadami ładu przestrzennego.

Podkreślenia wymaga, że działania te nie mają charakteru „rozproszonego”, lecz pozostają integralnym elementem procesu rewitalizacji, odpowiadającym na zdiagnozowane potrzeby społeczne. Ich usytuowanie poza formalną granicą obszaru rewitalizacji wynika wyłącznie z ograniczeń przestrzennych (ograniczenie obszaru do terenów zabudowanych), a nie z braku powiązania z celami programu.

W konsekwencji realizacja boisk sportowych poza granicą obszaru rewitalizacji, lecz w tej samej jednostce, należy traktować jako działanie komplementarne i funkcjonalnie niezbędne dla osiągnięcia efektów społecznych przewidzianych w Gminnym Programie Rewitalizacji.

5.2 Charakterystyka pozostałych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

W ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030, poza podstawowymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi, planowane są także działania, które wzmocnią efekty procesu rewitalizacji:

1. Rozbudowa kanalizacji sanitarnej i systemu dostarczania wody.
2. Usuwanie i unieszkodliwianie azbestu.
3. Poprawa stanu technicznego zabytków.

Unowocześnienie i rozbudowa infrastruktury wodno-kanalizacyjnej stanowi ważny element wspierający proces rewitalizacji. Zapewnienie wydajnego systemu oczyszczania ścieków oraz stabilnych dostaw wysokiej jakości wody przyczynia się do poprawy warunków sanitarnych, zwiększenia bezpieczeństwa ekologicznego oraz podniesienia standardu życia mieszkańców. Inwestycje te tworzą również korzystne warunki dla rozwoju budownictwa mieszkaniowego i lokalnej przedsiębiorczości, wspierając jednocześnie zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska.

Systematyczna likwidacja wyrobów zawierających azbest znacząco wpływa na poprawę stanu zdrowia i bezpieczeństwa mieszkańców. Planowane działania obejmują identyfikację miejsc występowania materiałów azbestowych, ich bezpieczny demontaż, transport oraz unieszkodliwienie zgodnie z obowiązującymi przepisami. Eliminacja tego szczególnie szkodliwego odpadu przyczyni się do ograniczenia zagrożeń środowiskowych, podniesienia estetyki przestrzeni oraz zwiększenia atrakcyjności inwestycyjnej obszaru gminy.

Rewitalizacja materialnego dziedzictwa kulturowego jest istotnym elementem wzmacniającym tożsamość lokalną oraz budującym poczucie dumy mieszkańców. Planowane prace konserwatorskie, remontowe i adaptacyjne przy obiektach zabytkowych wpłyną na podniesienie wartości przestrzeni publicznej, poprawią jej estetykę i funkcjonalność, a także stworzą nowe możliwości rozwoju oferty społecznej, edukacyjnej czy turystycznej. Ochrona zabytków stanowi kluczowy element podtrzymujący dziedzictwo kulturowe gminy oraz sprzyja ożywieniu społeczno-gospodarczemu.

6. Mechanizmy integrowania działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Przedsięwzięcia zawarte w niniejszym Programie zaplanowane zostały z uwzględnieniem wzajemnych powiązań, które przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 32. Powiązanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Zintegrowanie projektów		Wzajemny wpływ projektów	Sfera oddziaływania projektu
Projekt społeczny	Projekt infrastrukturalny		
1. Działania aktywizujące i integrujące osoby zagrożone wykluczeniem społecznym	4. Budowa łącznika w Zespole Szkół w Nowej Wsi Książęcej 5. Budowa Remizy Ochotniczej Straży Pożarnej w Czerminie 6. Modernizacja Domu Ludowego w Taborze Wielkim 7. Modernizacja wnętrza Domu Ludowego w Nowej Wsi Książęcej 8. Modernizacja Domu Ludowego w Czerminie 9. Budowa kompleksu sportowego typu „Orlik” i modernizacja placu zabaw w Taborze Wielkim 10. Modernizacja i doposażenie boiska sportowego w Nosalach 11. Modernizacja boiska sportowego w Czerminie	Działania infrastrukturalne obejmujące budowę, modernizację i doposażenie obiektów oświatowych, społeczno-kulturalnych oraz sportowych mają bezpośrednie znaczenie dla skutecznej realizacji działań aktywizujących i integrujących osoby zagrożone wykluczeniem społecznym. Inwestycje te tworzą niezbędne zaplecze lokalowe, podnoszą jakość i dostępność przestrzeni publicznych oraz umożliwiają prowadzenie szerokiego wachlarza działań społecznych skierowanych do różnych grup mieszkańców. Budowa łącznika w Zespole Szkół w Nowej Wsi Książęcej usprawnia funkcjonowanie placówki i zwiększa jej otwartość na inicjatywy środowiskowe. Dzięki temu szkoła może pełnić funkcję miejsca spotkań, warsztatów i wydarzeń edukacyjnych, sprzyjających integracji uczniów oraz ich rodzin, w tym osób o ograniczonych zasobach społecznych czy edukacyjnych. Podobną rolę pełni nowa remiza OSP w Czerminie, która — poza funkcją operacyjną — staje się lokalnym centrum aktywności. Dzięki nowoczesnej i dostępnej przestrzeni możliwe jest organizowanie szkoleń, zajęć, spotkań integracyjnych czy działań wolontariackich angażujących mieszkańców, w tym osoby zagrożone izolacją społeczną. Modernizacje Domów Ludowych w Taborze Wielkim, Nowej Wsi Książęcej i Czerminie znacząco wzmacniają infrastrukturę służącą życiu społecznemu. Odnowione, funkcjonalne i dostępne obiekty tworzą warunki do prowadzenia warsztatów rozwojowych, działań kulturalnych, zajęć aktywizujących, spotkań grup wsparcia oraz wydarzeń integracyjnych dla osób w różnym wieku. Dzięki temu stają się one naturalnym zapleczem dla działań budujących więzi społeczne, rozwijających kompetencje i sprzyjających wyrównywaniu szans. Rozbudowa infrastruktury sportowej — budowa kompleksu „Orlik” i modernizacja placów zabaw oraz boisk w Taborze Wielkim, Nosalach i Czerminie — tworzy miejsca aktywności, które pełnią ważną rolę integracyjną. Sport i rekreacja stanowią skuteczne narzędzie przeciwdziałające bierności, wykluczeniu i izolacji społecznej, zwłaszcza wśród dzieci, młodzieży i osób starszych. Dzięki nowym i bezpiecznym przestrzeniom możliwe jest organizowanie zajęć ruchowych, turniejów, pikników rodzinnych czy wydarzeń międzypokoleniowych, które wzmacniają poczucie wspólnoty i sprzyjają aktywizacji osób o mniejszych możliwościach uczestnictwa w życiu społecznym. Wspólnie wszystkie te inwestycje infrastrukturalne tworzą kompleksowe zaplecze dla realizacji działań społecznych, zwiększają dostęp mieszkańców do usług i wydarzeń publicznych oraz przyczyniają się do budowania bardziej spójnej, zaangażowanej i włączającej społeczności lokalnej.	Społeczna; Gospodarcza; Środowiskowa; Przestrzenno-Funkcjonalna; Techniczna
2. Prowadzenie programów pobudzających świadomość w zakresie przestępczości oraz przemocy domowej	4. Budowa łącznika w Zespole Szkół w Nowej Wsi Książęcej	Realizacja programów podnoszących świadomość w zakresie przestępczości oraz przemocy domowej wymaga odpowiedniej infrastruktury, która umożliwi prowadzenie działań edukacyjnych, profilaktycznych oraz integrujących społeczność lokalną. Inwestycje infrastrukturalne obejmujące szkoły, obiekty	Społeczna; Gospodarcza; Środowiskowa;

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030

Zintegrowanie projektów		Wzajemny wpływ projektów	Sfera oddziaływania projektu
Projekt społeczny	Projekt infrastrukturalny		
	5. Budowa Remizy Ochotniczej Straży Pożarnej w Czerminie 6. Modernizacja Domu Ludowego w Taborze Wielkim 7. Modernizacja wnętrza Domu Ludowego w Nowej Wsi Książęcej 8. Modernizacja Domu Ludowego w Czerminie 9. Budowa kompleksu sportowego typu „Orlik” i modernizacja placu zabaw w Taborze Wielkim 10. Modernizacja i doposażenie boiska sportowego w Nosalach 11. Modernizacja boiska sportowego w Czerminie	strażackie, Domy Ludowe czy tereny rekreacyjno-sportowe tworzą przestrzeń sprzyjającą zarówno przekazywaniu wiedzy, jak i budowaniu postaw społecznych zwiększających bezpieczeństwo mieszkańców. Rozbudowa Zespołu Szkół w Nowej Wsi Książęcej poprzez budowę łącznika poprawia funkcjonalność placówki i umożliwia rozszerzenie jej roli o działania edukacyjne z zakresu przeciwdziałania przemocy i przestępczości. Szkoła jest jednym z kluczowych miejsc kształtowania świadomości młodych ludzi, dlatego stworzenie lepszych warunków lokalowych wzmacnia możliwości organizowania warsztatów, prelekcji czy spotkań ze specjalistami. Nowa remiza OSP w Czerminie pełni istotną funkcję w systemie lokalnego bezpieczeństwa. Jako przestrzeń publiczna umożliwia prowadzenie programów dotyczących reagowania na przemoc, pierwszej pomocy, odpowiedzialności obywatelskiej czy współpracy ze służbami. Zmodernizowane zaplecze sprzyja organizacji debat, szkoleń oraz kampanii informacyjnych, co zwiększa gotowość społeczności do przeciwdziałania zagrożeniom. Domy Ludowe w Taborze Wielkim, Nowej Wsi Książęcej i Czerminie, dzięki modernizacji i poprawie dostępności, stają się miejscem spotkań i edukacji dla różnych grup wiekowych. Ich odnowione wnętrza sprzyjają prowadzeniu zajęć warsztatowych dotyczących rozpoznawania przemocy, budowania asertywności, wspierania osób doświadczających krzywdzenia czy wzmacniania kompetencji wychowawczych. To także bezpieczna przestrzeń dla grup wsparcia oraz inicjatyw integrujących, które wzmacniają więzi społeczne — a te są kluczowym czynnikiem ograniczającym ryzyko przemocy i wyklęcenia społecznego. Również inwestycje w infrastrukturę sportową, takie jak kompleks „Orlik” oraz modernizacje boisk i placów zabaw, przyczyniają się do realizacji celów związanych z bezpieczeństwem i przeciwdziałaniem przemocy. Miejsca te sprzyjają budowaniu pozytywnych relacji rówieśniczych, tworzeniu bezpiecznej przestrzeni do aktywności oraz prowadzeniu kampanii profilaktycznych, turniejów tematycznych czy wydarzeń informacyjnych kierowanych do dzieci, młodzieży i rodziców. Aktywność fizyczna i obecność animatorów lub trenerów dodatkowo przeciwdziała zachowaniom ryzykownym i sprzyja konstruktywnemu spędzaniu czasu. Wszystkie te inwestycje wzajemnie wzmacniają możliwości realizacji programów edukacyjnych dotyczących przestępczości i przemocy domowej, tworząc rozbudowaną sieć miejsc, w których mieszkańcy mogą zdobywać wiedzę, wsparcie i kompetencje niezbędne do budowania bezpiecznej i świadomej społeczności.	Przestrzenno-Funkcjonalna; Techniczna
3. Działania aktywizujące osoby zagrożone bezrobociem	4. Budowa łącznika w Zespole Szkół w Nowej Wsi Książęcej 5. Budowa Remizy Ochotniczej Straży Pożarnej w Czerminie	Działania aktywizujące osoby zagrożone bezrobociem wymagają odpowiednio przygotowanych, dostępnych i wielofunkcyjnych przestrzeni, w których możliwe jest prowadzenie szkoleń, warsztatów, spotkań z doradcami zawodowymi czy inicjatyw sprzyjających rozwijaniu kompetencji i motywacji do wejścia na rynek pracy. Inwestycje infrastrukturalne realizowane w gminie znacząco zwiększają	Społeczna; Gospodarcza; Środowiskowa;

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030

Zintegrowanie projektów		Wzajemny wpływ projektów	Sfera oddziaływania projektu
Projekt społeczny	Projekt infrastrukturalny		
	6. Modernizacja Domu Ludowego w Taborze Wielkim 7. Modernizacja wnętrza Domu Ludowego w Nowej Wsi Książęcej 8. Modernizacja Domu Ludowego w Czerminie 9. Budowa kompleksu sportowego typu „Orlik” i modernizacja placu zabaw w Taborze Wielkim 10. Modernizacja i doposażenie boiska sportowego w Nosalach 11. Modernizacja boiska sportowego w Czerminie	potencjał do prowadzenia tego typu działań, tworząc miejsca sprzyjające zarówno edukacji, jak i budowaniu sieci wsparcia społecznego. Budowa łącznika w Zespole Szkół w Nowej Wsi Książęcej usprawnia funkcjonowanie placówki, umożliwiając wykorzystanie jej zaplecza również poza standardową działalnością dydaktyczną. Szkoła może stać się miejscem kursów zawodowych, zajęć z kompetencji miękkich czy spotkań informacyjnych dla osób poszukujących zatrudnienia. Poprawa funkcjonalności obiektu zwiększa komfort i dostępność tego typu inicjatyw. Nowa remiza Ochotniczej Straży Pożarnej w Czerminie także pełni ważną rolę w aktywizacji osób bezrobotnych. OSP często prowadzi szkolenia z zakresu pierwszej pomocy, bezpieczeństwa, współpracy zespołowej oraz podstawowych umiejętności technicznych — kompetencji, które mogą być przydatne na rynku pracy. Nowoczesna przestrzeń remizy umożliwia organizację kursów, spotkań motywacyjnych czy działań wolontariackich, które pomagają budować doświadczenie i pewność siebie. Zmodernizowane Domy Ludowe w Taborze Wielkim, Nowej Wsi Książęcej i Czerminie tworzą wielofunkcyjne centra społeczności lokalnej. Mogą pełnić rolę miejsc szkoleń zawodowych, warsztatów rozwijających umiejętności praktyczne, zajęć aktywizujących czy spotkań z doradcami rynku pracy. Odnowione, dostępne i komfortowe przestrzenie sprzyjają również integracji osób poszukujących pracy, umożliwiając wymianę doświadczeń oraz budowanie lokalnych sieci wsparcia. Inwestycje w infrastrukturę sportowo-rekreacyjną, takie jak budowa kompleksu „Orlik” oraz modernizacje boisk i placów zabaw, pośrednio wspierają proces aktywizacji zawodowej. Miejsca te umożliwiają organizowanie zajęć z zakresu zdrowego stylu życia, warsztatów motywacyjnych, programów poprawy kondycji psychofizycznej czy inicjatyw rozwojowych skierowanych do osób długotrwale bezrobotnych. Aktywność fizyczna i budowanie relacji społecznych sprzyjają powrotowi do aktywności zawodowej poprzez wzrost energii, pewności siebie i motywacji. W przestrzeniach tych mogą być również organizowane wydarzenia promujące oferty pracy, targi zawodowe czy spotkania z pracodawcami. Łącznie wszystkie inwestycje tworzą spójny system miejsc sprzyjających aktywizacji osób zagrożonych bezrobociem. Poprawa jakości infrastruktury publicznej zwiększa dostęp do edukacji, kursów, programów wsparcia i aktywności społecznej, co w efekcie wspiera mieszkańców w podejmowaniu działań prowadzących do wejścia lub powrotu na rynek pracy.	Przestrzenno-Funkcjonalna; Techniczna

Źródło: Opracowanie własne

Inwestycje społeczne i infrastrukturalne funkcjonują w relacji silnej komplementarności — wzajemnie się wzmacniają i tworzą warunki do trwałego podniesienia jakości życia mieszkańców. Projekty społeczne, takie jak działania aktywizujące, edukacyjne czy profilaktyczne, wymagają odpowiedniego zaplecza lokalowego, aby mogły być realizowane w sposób efektywny i dostępny dla szerokiej grupy odbiorców. Infrastruktura natomiast staje się praktycznym narzędziem umożliwiającym przekazywanie założeń programowych na konkretne działania. Nowoczesne i funkcjonalne obiekty zwiększają możliwości organizacyjne, a jednocześnie budują atrakcyjne, sprzyjające integracji środowisko lokalne.

Jednocześnie projekty infrastrukturalne zyskują pełne uzasadnienie i trwałość dzięki działaniom społecznym, które wypełniają je treścią i regularną aktywnością. Bez inicjatyw kierowanych do mieszkańców nawet najlepiej wyposażone obiekty mogłyby być wykorzystywane w ograniczonym zakresie. Projekty społeczne zapewniają więc, że inwestycje infrastrukturalne będą żywymi przestrzeniami — miejscami edukacji, rozwoju, wsparcia i integracji, co przekłada się na ich większą użyteczność oraz długofalową efektywność.

Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna przedsięwzięć polega na takim rozmieszczeniu i powiązaniu miejsc realizacji projektów, aby tworzyły one spójny, funkcjonalny i wzajemnie uzupełniający się system. W przypadku analizowanych działań społecznych i infrastrukturalnych ich rozmieszczenie w różnych miejscowościach gminy sprawia, że powstaje sieć wielocentrowych punktów aktywności, dzięki którym mieszkańcy mają łatwy i równomierny dostęp do usług, wydarzeń i przestrzeni publicznych. Inwestycje nie koncentrują się w jednym obszarze, lecz są rozlokowane tak, aby odpowiadać na potrzeby różnych społeczności lokalnych, wzmacniając ich potencjał rozwojowy.

Przestrzenna komplementarność widoczna jest również w tym, że poszczególne obiekty pełnią odmienne, ale współgrające ze sobą funkcje. Modernizowane Domy Ludowe stanowią centra integracji społecznej i edukacji nieformalnej, szkoła zapewnia zaplecze do działań dydaktycznych i warsztatowych, a infrastruktura sportowo-rekreacyjna tworzy miejsca aktywności fizycznej i spotkań międzypokoleniowych. Wspólnie tworzą one logiczny i uzupełniający się układ przestrzeni publicznych, w których możliwe jest prowadzenie zróżnicowanych działań społecznych — od warsztatów, przez spotkania grup wsparcia, po pikniki i turnieje. Dzięki temu mieszkańcy mogą korzystać z usług blisko domu, a jednocześnie cała gmina zyskuje spójną ofertę aktywizacyjno-edukacyjną.

Rozmieszczenie inwestycji infrastrukturalnych w kluczowych lokalizacjach — takich jak centra miejscowości, otoczenie placówek edukacyjnych czy obszary rekreacyjne — wzmacnia ich dostępność i zapewnia powiązania funkcjonalne. Przykładowo nowoczesna remiza OSP staje

się jednocześnie miejscem działań społecznych i edukacyjnych, obiekty sportowe tworzą przestrzeń do wydarzeń integracyjnych, a zmodernizowane Domy Ludowe pełnią rolę lokalnych węzłów aktywności. Dzięki temu projekty te nie funkcjonują w izolacji, lecz oddziałują na siebie przestrzennie — zwiększając ruch pieszzy, integrując mieszkańców i poprawiając atrakcyjność otoczenia.

W efekcie przestrzenna komplementarność przedsięwzięć prowadzi do budowania zrównoważonego układu osadniczego, w którym każdy element infrastruktury publicznej pełni funkcję wzmacniającą cały system. Taki sposób planowania sprzyja wyrównywaniu szans rozwojowych między miejscowościami, zwiększa dostępność usług społecznych i aktywizujących, a jednocześnie poprawia spójność przestrzenną gminy jako całości. Dzięki temu realizowane projekty mają większą trwałość i skuteczność, a ich efekty są szerzej odczuwalne przez mieszkańców.

Komplementarność problemowa

Komplementarność problemowa przedsięwzięć polega na tym, że każde z nich — choć odpowiada na określony typ wyzwania społecznego — jednocześnie wpływa na inne obszary funkcjonowania lokalnej społeczności. Rozwiązywanie jednego problemu przyczynia się do ograniczania innych, dzięki czemu działania tworzą spójny system interwencji. W analizowanym zestawie projektów społecznych i infrastrukturalnych widać wyraźnie, że mają one charakter wzajemnie wzmacniający, a ich efekty przenoszą się na różne sfery życia mieszkańców.

Przykładowo działania aktywizujące osoby zagrożone wykluczeniem społecznym wpływają nie tylko na integrację i budowanie więzi, lecz także na wzrost bezpieczeństwa, poprawę kompetencji społecznych oraz większą gotowość do uczestnictwa w rynku pracy. Programy dotyczące przeciwdziałania przemocy i przestępczości kształtują z kolei postawy odpowiedzialności, wzmacniają umiejętności interpersonalne i budują kulturę wsparcia, co pośrednio przyczynia się do ograniczania izolacji społecznej i sprzyja aktywizacji zawodowej.

Inwestycje infrastrukturalne również odpowiadają na wiele problemów jednocześnie. Modernizacja Domów Ludowych poprawia warunki do działań integracyjnych, edukacyjnych i profilaktycznych, a także przyczynia się do wyrównywania szans między miejscowościami. Rozbudowa szkoły oddziałuje na jakość edukacji, ale jednocześnie wspiera inicjatywy społeczne, profilaktyczne i rozwojowe. Infrastruktura sportowo-rekreacyjna z kolei nie tylko promuje zdrowy styl życia, ale także przeciwdziała zachowaniom ryzykownym, wzmacnia relacje lokalne i tworzy przestrzeń do działań motywacyjno-aktywizujących.

Dzięki temu projekty nie rozwiązują problemów selektywnie, w wąskich obszarach, lecz budują efekt synergii. Interwencje społeczne i infrastrukturalne razem tworzą środowisko sprzyjające

poprawie jakości życia, ograniczaniu nierówności, wzmacnianiu bezpieczeństwa i wspieraniu aktywności zawodowej mieszkańców. Co ważne, oddziaływanie na jeden obszar nie pogłębia problemów w innym — przeciwnie, przyczynia się do ich równoległego ograniczania. Taki sposób projektowania interwencji pozwala osiągać efekty trwałe, kompleksowe i korzystne dla całej społeczności gminy.

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna w Programie Rewitalizacji Gminy Bralin opiera się na współdziałaniu wielu podmiotów odpowiedzialnych za planowanie, wdrażanie, monitorowanie i ocenę działań przewidzianych w procesie rewitalizacji. Dzięki jasnemu podziałowi zadań, wykorzystaniu istniejących struktur organizacyjnych oraz stałej współpracy między jednostkami gminnymi, Program umożliwia sprawne reagowanie na zidentyfikowane problemy społeczne, przestrzenne i infrastrukturalne. Takie podejście gwarantuje, że działania podejmowane w ramach rewitalizacji są nie tylko spójne, ale także adekwatne do potrzeb mieszkańców i zgodne z zasadami efektywnego zarządzania rozwojem lokalnym.

System zarządzania rewitalizacją w Gminie Bralin oparty jest na współpracy Urzędu Gminy Bralin, jednostek organizacyjnych gminy, lokalnych instytucji kultury, edukacji, organizacji pozarządowych oraz służb odpowiedzialnych za politykę społeczną i infrastrukturę techniczną. Kluczową rolę w koordynacji i monitorowaniu procesu pełnią pracownicy Urzędu posiadający odpowiednią wiedzę i doświadczenie w zakresie działań społecznych, inwestycyjnych, planowania przestrzennego oraz polityki senioralnej i rodzinnej. Poszczególne zadania realizowane są zgodnie z kompetencjami i zakresem obowiązków konkretnych wydziałów, co zapewnia ciągłość działań i sprawność decyzyjną.

W celu zapewnienia przejrzystości procesu i włączenia społeczności lokalnej, powołany zostanie Komitet Rewitalizacji, pełniący funkcję opiniodawczo-doradczą. Jego zadaniem będzie wspieranie władz samorządowych w planowaniu interwencji, konsultowanie kierunków działań oraz ocena zgodności realizowanych projektów z celami Programu. Funkcjonowanie komitetu wzmacnia partycypacyjny charakter rewitalizacji i pozwala na tworzenie trwałych standardów współpracy między mieszkańcami, urzędem i instytucjami lokalnymi. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna zapewnia więc spójność działań, efektywną wymianę informacji oraz wysoki poziom koordynacji, co przekłada się na skuteczność całego procesu odnowy społeczno-przestrzennej gminy.

Komplementarność międzyokresowa

Dotychczas obowiązującym był Lokalny Program Rewitalizacji Gminy Bralin na lata 2017-2023 przyjęty uchwałą nr LV/212/2017 Rady Gminy Bralin z dnia 29 listopada 2017 roku.

Przedsięwzięcia realizowane w ramach poprzedniego Programu Rewitalizacji stworzyły fundament, na którym obecne działania mogą się rozwijać i pogłębiać rozpoczęte procesy społeczne, przestrzenne i gospodarcze. Dzięki osiągniętym efektom monitoringowym możliwe jest kontynuowanie kierunków interwencji, które okazały się najbardziej adekwatne do potrzeb mieszkańców oraz specyfiki Gminy Bralin.

W poprzednim okresie istotną rolę odegrało tworzenie i rozwijanie przestrzeni sprzyjających integracji, w tym Centrum Integracji Wiejskiej. Zrealizowane przedsięwzięcia zwiększyły liczbę miejsc spotkań, wydarzeń kulturalnych i aktywności oddolnych, co potwierdziło rosnące zapotrzebowanie mieszkańców na takie formy działań. Obecny Program Rewitalizacji może więc rozszerzać skalę integracji, korzystając z już istniejącego potencjału infrastrukturalnego oraz wzrostu aktywności lokalnych liderów. Współczesne działania stanowią naturalne przedłużenie wcześniejszych, wzmacniając więzi społeczne i przeciwdziałając izolacji.

Zmiana funkcji dawnej Pastorówki stworzyła trwałą przestrzeń pracy socjalnej, wsparcia rodzin, realizacji programów pomocowych i konsultacyjnych. Monitoring wykazał, że umiejscowienie GOPS w budynku o charakterze historycznym i centralnym sprzyja większej dostępności usług społecznych. Obecne działania mogą dzięki temu rozwijać bardziej zaawansowane formy pracy środowiskowej, poradnictwa i integracji osób zagrożonych wykluczeniem. Przedsięwzięcia nowego okresu mają zatem charakter uzupełniający — wzmacniają działania już prowadzone i pogłębiają ich skuteczność, korzystając z wypracowanej infrastruktury instytucjonalnej.

W poprzednim Programie zidentyfikowano potrzebę pobudzenia lokalnej przedsiębiorczości, aktywizacji zawodowej oraz wzmacniania funkcji gospodarczych Gminy. Realizowane działania, m.in. poprzez poprawę infrastruktury, zwiększenie jakości przestrzeni publicznych oraz wsparcie inicjatyw społecznych, tworzyły warunki sprzyjające rozwojowi aktywności gospodarczej. Obecny Program może rozwijać te kierunki poprzez inwestycje przyciągające przedsiębiorców, wspierające kompetencje mieszkańców i oferujące nowe możliwości pracy. W tym sensie projekty gospodarcze stanowią kontynuację wcześniej rozpoczętych procesów przeciwdziałania bezrobociu i pobudzania lokalnej aktywności ekonomicznej.

Działania ekologiczne realizowane w poprzednim okresie — zarówno inwestycyjne, jak i edukacyjne — zwiększyły świadomość mieszkańców oraz poprawiły stan wybranych elementów środowiska. Monitoring wskazał potrzebę kontynuowania tych interwencji, ponieważ kwestie jakości powietrza, zieleni, rekreacji i adaptacji do zmian klimatu mają charakter długotrwały. Obecne przedsięwzięcia rozwijają te kierunki, podejmując bardziej kompleksowe działania zwiększające odporność środowiskową i jakość życia, a także

uzupełniając wcześniejsze prace o nowe formy zagospodarowania przestrzeni zielonych, działania proekologiczne czy infrastrukturalne.

Komplementarność międzyokresowa polega na tym, że nowe działania nie tylko kontynuują, ale i wzmacniają efekty osiągnięte wcześniej. W Gminie Bralin oznacza to przede wszystkim dalsze rozwijanie przestrzeni integracyjnych oraz wzmacnianie lokalnej przedsiębiorczości i aktywizacji zawodowej.

Komplementarność źródeł finansowania

Źródłem finansowania projektów rewitalizacyjnych będą środki pochodzące z funduszy unijnych. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne opierać się będą na uzupełnianiu i łączeniu wsparcia środków pochodzących z EFRR, EFS i FS. Ponadto projekty uzupełniane będą wkładem własnym – publicznym i prywatnym oraz innymi środkami zewnętrznymi. Dzięki zapewnieniu komplementarności z zakresu źródeł finansowania uzyskane zostaną korzystniejsze efekty dla obszarów podlegających rewitalizacji.

Komplementarność źródeł finansowania opierać się będzie na:

- uzupełnianiu i łączeniu form wsparcia (EFRR, EFS, FS, publicznych środków krajowych),
- tworzeniu warunków do włączenia środków prywatnych w finansowanie procesów rewitalizacji.

Za większość działań odpowiedzialna będzie Gmina Bralin, jednak zaplanowane zostały też zadania, do realizacji których wymagana będzie współpraca z pozostałymi interesariuszami, np. instytucjami kultury czy jednostkami organizacyjnymi Gminy. W związku z tym, że działania podejmowane będą przez różne podmioty, będą one zdywersyfikowane pod kątem źródeł finansowania. Najwyższy wkład w realizację procesu rewitalizacji wniesie Gmina Bralin, przy czym szacowane środki finansowe będą pochodziły nie tylko z budżetu własnego, ale i ze źródeł zewnętrznych, w tym środków krajowych i europejskich. Pozostałe podmioty uczestniczące w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych również będą mogły ubiegać się o dofinansowanie zewnętrzne na podstawie Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030.

7. Mechanizm włączania mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji

Program Rewitalizacji jest dokumentem o charakterze strategicznym. Skutki jego wdrożenia obejmują podmioty zlokalizowane na obszarze rewitalizowanym. W związku z tym konieczne jest zaangażowanie przedstawicieli różnych grup interesariuszy do prac zarówno w proces przygotowania Programu Rewitalizacji, jak i w proces jego zarządzania. Aktywny udział

interesariuszy jest koniecznym warunkiem powodzenia długofalowego rozwoju obszarów znajdujących się w sytuacji kryzysowej.

Prace nad przygotowaniem Programu, bądź jego aktualizacją, jak również wdrażanie programu opierają się na współpracy z różnymi grupami interesariuszy.

Interesariuszami rewitalizacji są w szczególności:

- obecni mieszkańcy gminy,
- pracownicy Urzędu Gminy Bralin i jednostek podległych Gminie,
- mieszkańcy spoza obszaru gminy, którzy ją odwiedzają i planują się na jej terenie osiedlić,
- obecni przedsiębiorcy z terenu gminy,
- przedsiębiorcy spoza terenu gminy, którzy mogą rozpocząć swoją działalność na istniejących terenach inwestycyjnych,
- powiatowy urząd pracy,
- inne podmioty zainteresowane realizacją Programu Rewitalizacji.

Zapewnienie udziału interesariuszy w proces tworzenia dokumentu polega na realizacji wśród interesariuszy następujących działań, tj.:

- poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążenia do spójności planowanych z nimi działań,
- prowadzeniu działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, skierowanych do interesariuszy (o zasadach, celach, istocie prowadzenia rewitalizacji oraz jej przebiegu),
- inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji,
- zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji,
- wspieraniu inicjatyw zmierzających do zwiększenia udziału interesariuszy w przygotowaniu i realizacji Programów Rewitalizacji,
- zapewnieniu w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy.

Rewitalizacja jest procesem, który bezpośrednio skierowany jest do społeczeństwa lokalnego, gdyż w wyniku nasilenia na danym obszarze negatywnych zjawisk, część mieszkańców może być wykluczona z życia społecznego Gminy.

W związku z tym, zaplanowane działania rewitalizacyjne mają również na celu pobudzenie lokalnej społeczności oraz aktywne zaangażowanie mieszkańców gminy i pozostałych interesariuszy w tworzeniu i realizacji GPR, który uwzględni w swoich założeniach istotne dla tych grup elementy. Współdziałanie jednostki samorządu terytorialnego z interesariuszami

przy podejmowaniu istotnych decyzji jest niezwykle ważne dla efektywności wdrażanych założeń.

Zgodnie z ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (ustawa wdrożeniowa) gminny program rewitalizacji jest uznawany za Inny Instrument Terytorialny (ITT), dzięki czemu gmina po spełnieniu wymogów dotyczących IIT może ubiegać się o środki unijne dostępne w ramach m.in. programu operacyjnego Fundusze Europejskie dla Wielkopolski na lata 2021-2027. W związku z powyższym, przystępując do prac nad procesem rewitalizacji Gmina Bralin przy okazji identyfikacji interesariuszy rewitalizacji, wzięła pod uwagę wymogi wynikające także z ustawy wdrożeniowej.

W toku analizy, za partnerów społecznych i podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie lub realizujących działania z zakresu włączania społecznego, aktywizacji społecznej, ochrony środowiska, praw obywatelskich, praw osób z niepełnosprawnością, równości płci i niedyskryminacji, wspierania osób narażonych na wykluczenie społeczne, uznano przede wszystkim organizacje i stowarzyszenia pozarządowe działające na obszarze gminy, które zostały włączone w proces tworzenia GPR lub współrealizujących zadania wyznaczone w Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Bralin:

- Biblioteka Publiczna w Bralinie;
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bralinie.

Partnerzy ci, przyczyniają się do ostatecznego kształtu przygotowywanych w sposób partycypacyjny dokumentu, jak i samej interwencji rewitalizacyjnej. Ich zaangażowanie na etapie wdrażania programu będzie przede wszystkim polegało na monitorowaniu realizacji wyznaczonych przedsięwzięć, pomagając w osiągnięciu określonych celów rewitalizacyjnych.

7.1. Proces przygotowania Gminnego Programu Rewitalizacji

Gminny Program Rewitalizacji jest wypracowywany przez samorząd gminny i poddawany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych. Podmiotem odpowiedzialnym za proces przygotowania programu rewitalizacji jest Gmina Bralin.

Fundamentem działań na każdym etapie procesu rewitalizacji jest partycypacja społeczna. W celu prawidłowego przeprowadzenia rewitalizacji i odniesienia sukcesu w tym zakresie konieczne jest podjęcie wspólnych wysiłków przez różne podmioty. Stąd istotne jest, aby wszyscy interesariusze brali czynny udział w etapie diagnozowania, programowania, wdrażania i monitorowania procesu rewitalizacji.

Po opracowaniu diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i rewitalizacji wraz z mapą obszaru przeprowadzony został pierwszy etap konsultacji. Dotyczył wyboru obszaru zdegradowanego i rewitalizacji. **Konsultacje trwały od 11.09.2025 r. do 15.10.2025 r.** Ogłoszenie o konsultacjach zostało udostępnione w prasie lokalnej, na stronie Gminy, BIP, w Urzędzie na tablicy ogłoszeń oraz zwyczajowo w miejscowościach.

Sposób włączania interesariuszy na obszarze rewitalizacji na terenie gminy opierał się na przeprowadzaniu następujących form konsultacji społecznych:

- Zbieranie uwag w postaci papierowej i elektronicznej na zamieszczonym w Biuletynie Informacji Publicznej formularzu. Uwagi na formularzu mogły być składane w Urzędzie Gminy Bralin, ul. Rynek 3, 63 - 640 Bralin, od poniedziałku do piątku w godzinach pracy Urzędu oraz mogły być przesyłane na adres e-mail: gmina@bralin.pl
- Zbieranie uwag ustnych w Urzędzie Gminy Bralin, od poniedziałku do piątku w godzinach pracy Urzędu.
- Spotkanie, które odbyło w dniu 01.10.2025 r. o godz. 16.00 w Świetlicy Środowiskowo-Terapeutycznej „Tęcza” w Bralinie, ul. Lipowa 14 A, 63-640 Bralin.

W trakcie konsultacji społecznych można było zapoznać się również z przygotowaną Diagnozą służącą wyznaczaniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Bralin.

Po przyjęciu uchwały w sprawie przystąpienia do prac nad Gminnym Programem Rewitalizacji na BIP Gminy udostępniono ogłoszenie Wójta Gminy Bralin o możliwości zgłaszania propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych. **Termin zbierania propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych: 05.11.2025 r. – 19.11.2025 r.** Propozycje przedsięwzięć rewitalizacyjnych mogły być składane na udostępnionym formularzu, który należało złożyć w Urzędzie Gminy Bralin, od poniedziałku do piątku w godzinach pracy Urzędu lub przesłać w formie elektronicznej na adres e-mail: gmina@bralin.pl. Działanie to miało na celu włączenie w proces rewitalizacji szerokiego grona interesariuszy i poznanie potrzeb wszystkich zainteresowanych.

Konsultacjom poddano również projekt Programu Rewitalizacji oraz projekt uchwały Rady Gminy dotyczący zasad wyznaczania składu oraz działania Komitetu Rewitalizacji.

Konsultacje trwały **od 14.01.2026 r. do 18.02.2026 r.** i prowadzone były w następujących formach:

1. Zbieranie uwag w postaci papierowej i elektronicznej na zamieszczonym w Biuletynie Informacji Publicznej formularzu. Uwagi na formularzu mogły być składane w Urzędzie Gminy Bralin, ul. Rynek 3, 63 - 640 Bralin, od poniedziałku do piątku w godzinach pracy Urzędu oraz mogły być przesyłane na adres e-mail: gmina@bralin.pl

2. Zbieranie uwag ustnych w Urzędzie Gminy Bralin, od poniedziałku do piątku w godzinach pracy Urzędu.
3. Spotkanie, które odbyło się w dniu **04.02.2026 r. o godz. 9:00** w Świetlicy Środowiskowo-Terapeutycznej „Tęcza” w Bralinie, ul. Lipowa 14 A, 63-640 Bralin.

Konsultacjom społecznym podlegał projekt Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030 oraz projektu uchwały Rady Gminy Bralin w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji Gminy Bralin.

W ramach przeprowadzonych konsultacji społecznych ww. formach nie wpłynęły żadne wnioski z uwagami.

Zakres działania Komitetu obejmują m.in.:

- wsparcie doradcze Wójta Gminy Bralin w zakresie dbałości o prawidłową realizację GPR,
- wyrażanie opinii i stanowisk oraz rekomendowanie rozwiązań w sprawach dotyczących przeprowadzania i oceny procesu rewitalizacji,
- ocenę postępu wdrażania GPR z punktu widzenia integracji i komplementarności podejmowanych działań przez podmioty zaangażowane w proces rewitalizacji,
- prowadzenie dialogu między poszczególnymi interesariuszami procesu rewitalizacji, a organami Gminy Bralin,
- możliwość inicjowania partnerstw między Gminą Bralin a partnerami projektowymi, w celu realizacji przedsięwzięć zapisanych w GPR,
- opiniowanie raportów z ewaluacji GPR, przekazywanie uwag i zaleceń Wójta Gminy Bralin.

Wszelkie dokumenty i informacje związane z prowadzonym na terenie gminy procesem rewitalizacji są publikowane na stronach internetowych gminy oraz w Urzędzie.

Ponadto wystąpiono także o odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Poznaniu oraz Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego.

W piśmie z dnia 12.02.2026 r. (znak: WPP-II.410.9.2026.JKa.1) Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu wskazał, iż uzgadnia możliwość odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu „Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025 - 2030”.

W piśmie z dnia 13.02.2026 r. (znak: DN-NS.9011.91.2026) Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Poznaniu wskazał, iż uzgadnia odstąpienie od procedury przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu pn. „Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030”.

Mając powyższe na uwadze stwierdzono odstępianie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu „Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030”.

Podsumowując, Gminny Program Rewitalizacji był opracowany w procesie szerokiej partycypacji społecznej oraz ścisłej współpracy z organizacjami społecznymi, instytucjami publicznymi oraz przedstawicielami środowiska gospodarczego Gminy Bralin.

7.2. Sposób włączania interesariuszy w proces zarządzania programem rewitalizacji na obszarze rewitalizacji

Uspołecznienie programu rewitalizacji musi charakteryzować się zastosowaniem różnych form – należy o tym pamiętać w szczególności na etapie wdrażania Programu Rewitalizacji. Klasyczna drabina partycypacji wyróżnia zasadniczo trzy główne poziomy:

1. informowanie (uczestnictwo bierne),
2. konsultowanie (aktywne uczestnictwo),
3. współdecydowanie (aktywne uczestnictwo).

Nieodzowną częścią programu realizacji procesu rewitalizacji jest informowanie o działaniach realizowanych w ramach Programu Rewitalizacji. Celem informowania interesariuszy jest przede wszystkim zapewnienie pełniejszego przepływu informacji, stworzenie uwarunkowań do zapoznania się interesariuszy z postępami procesu rewitalizacji oraz promocja działań, pozyskiwanie nowych przedsięwzięć, podmiotów i osób skłonnych do zaangażowania w proces rewitalizacji. Interesariusze będą informowani o postępach rewitalizacji przede wszystkim:

- podczas spotkań organizowanych na terenie gminy Bralin,
- za pomocą strony internetowej i Biuletynu Informacji Publicznej gminy Bralin, gdzie będą zamieszczane informacje o realizowanych bądź zakończonych projektach rewitalizacyjnych.

Poniżej przedstawiono sposób koordynacji działań podmiotów uczestniczących w realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji:

- zbieranie uwag ustnych – interesariusze rewitalizacji na bieżąco mogli zgłaszać swoje problemy, uwagi i wnioski pracownikom Urzędu Gminy Bralin, pracownikom Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bralinie oraz Wójtowi Gminy Bralin odnośnie koniecznych do podjęcia działań rewitalizacyjnych. Ponadto należy podkreślić, że bezpośrednimi przedstawicielami społeczności lokalnych są sołtysi i radni. Interesariusze rewitalizacji będą im mogli zgłaszać uwagi i wnioski, które następnie zostaną zaprezentowane na poszczególnych Komisjach Rady Gminy oraz Sesjach Rady,

- zbieranie uwag w wersji elektronicznej – Gminny Program Rewitalizacji będzie oceniany pod względem aktualności i stopnia realizacji przez Wójta Gminy Bralin co najmniej raz na 3 lata. Ocena sporządzona przez Wójta zostanie ogłoszona na stronie Gminy Bralin, dzięki czemu wszyscy interesariusze rewitalizacji będą mogli się z nią zapoznać i zgłosić ewentualne uwagi. W ramach niniejszej procedury mieszkańcy obszarów rewitalizacji będą mogli również proponować nowe zadania do ujęcia w Gminnym Programie Rewitalizacji, co będzie miało znaczący wpływ na przebieg rewitalizacji w kolejnych latach. Zgłoszone wnioski zostaną uwzględnione podczas aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji,
- wywiady – będą prowadzone przez pracowników Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bralinie (wywiady z osobami korzystającymi z pomocy społecznej odnośnie konieczności realizacji i zakresu realizacji projektów „miękkich”) oraz pracowników Urzędu Gminy Bralin (wywiady z interesariuszami przychodzącymi do Urzędu, jak również podczas wywiadów terenowych odnośnie koniecznych do podjęcia projektów rewitalizacyjnych),
- wymianę stanowisk – będzie ona zapewniona na spotkaniach organizowanych na terenach rewitalizowanych, w których udział będą brać pracownicy Urzędu Gminy oraz pozostali interesariusze rewitalizacji. Możliwa wówczas będzie wymiana stanowisk, np. na temat projektów rewitalizacyjnych, zakresu czy sposobu ich realizacji,
- spotkania – organizowane przez Urząd Gminy w celu bieżącego konsultowania sposobu realizacji i zasięgu poszczególnych projektów rewitalizacyjnych.

Dzięki powyższym technikom, wszyscy interesariusze będą właściwie poinformowani o postępach rewitalizacji, a ponadto będą mieli możliwość aktywnego udziału we wdrażaniu i aktualizowaniu Gminnego Programu Rewitalizacji.

Ważnym organem, który zapewnia udział interesariuszy na etapie wdrażania i oceny i realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bralin będzie Komitet Rewitalizacyjny. Stanowi on forum współpracy i dialogu przedstawicieli gminy oraz interesariuszy procesu rewitalizacji. Komitet pełni rolę opiniodawczo-doradczą Wójta Gminy Bralin. Realizować będzie on funkcje wymienione w ustawie o rewitalizacji.

7.3. Proces wyłaniania, powołania, organizacji i funkcjonowania Komitetu Rewitalizacji

Komitet Rewitalizacji stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy rewitalizacji z organami Gminy w sprawach związanych z przygotowaniem, prowadzeniem i oceną procesu rewitalizacji oraz pełnić funkcję opiniodawczo-doradczą Wójta.

Zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji określa, w drodze uchwały, właściwa rada gminy przed

uchwaleniem gminnego programu rewitalizacji, a podjęcie uchwały jest poprzedzone konsultacjami społecznymi.

W skład Komitetu wchodzi interesariusze rewitalizacji (określeni w art. 2 ust. 2 ustawy o rewitalizacji), reprezentujący trzy sektory: sektor społeczny, sektor gospodarczy oraz sektor publiczny.

Zgłoszenie chęci przystąpienia do Komitetu następuje w formie pisemnej deklaracji zgłoszenia.

Komitet powoływany jest przez Wójta w drodze zarządzenia na okres trwania Gminnego Programu Rewitalizacji. Członkowie Komitetu Rewitalizacji, wybierani są w trybie otwartego naboru, a członków wskazuje Wójt. Uczestnictwo w Komitecie Rewitalizacji ma charakter społeczny. Za udział w posiedzeniach i pracach Komitetu nie przysługuje wynagrodzenie, dieta ani rekompensata za utracone zarobki.

Komitet Rewitalizacji liczy do 10 członków:

- do 4 mieszkańców obszaru rewitalizacji;
- do 2 przedstawicieli jednostek pomocniczych Gminy Bralin, innych niż wymienieni w pkt 1;
- do 2 przedstawicieli organizacji pozarządowych, podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie lub/i grup nieformalnych, których działalność dotyczy w szczególności jednej z następujących sfer: kultura, edukacja, zagospodarowanie przestrzeni, pomoc i wsparcie społeczne;
- do 1 przedstawicieli Rady Gminy Bralin;
- do 1 przedstawicieli Wójta Gminy Bralin.

Komitet Rewitalizacji uprawniony jest do wyrażania opinii oraz podejmowania inicjatyw i proponowania rozwiązań odnoszących się do rewitalizacji Gminy Bralin. Może on uczestniczyć w inicjowaniu i opiniowaniu projektów uchwał Rady Gminy Bralin związanych z rewitalizacją na obszarze gminy.

Stanowisko Komitetu Rewitalizacji wyrażane jest w formie opinii, która jest formułowana w drodze głosowania i przyjmowana zwykłą większością głosów, w obecności co najmniej połowy Członków Komitetu. W przypadku równej liczby głosów decydujący jest głos Przewodniczącego Komitetu Rewitalizacji.

Pierwsze posiedzenie Komitetu zwołuje Wójt Gminy Bralin. Na tym posiedzeniu, spośród swojego grona, Komitet wybiera Przewodniczącego. Do momentu wyboru Przewodniczącego, posiedzeniu przewodniczy najstarszy wiekiem członek Komitetu. Wybór oraz odwołanie Przewodniczącego następuje w głosowaniu jawnym, zwykłą większością głosów, przy obecności co najmniej jednego członka Komitetu.

Pracami Komitetu kieruje Przewodniczący, a w przypadku jego nieobecności zastępuje go inny członek, wskazany przez Przewodniczącego. Posiedzenia Komitetu zwoływane są co najmniej raz w roku. Członkowie Komitetu otrzymują zawiadomienie o terminie, miejscu oraz porządku obrad przynajmniej 14 dni przed planowanym posiedzeniem.

Stanowisko Komitetu Rewitalizacji wyrażane jest w formie opinii, która jest formułowana w drodze głosowania i przyjmowana zwykłą większością głosów, w obecności co najmniej połowy Członków Komitetu.

Z każdego posiedzenia sporządzany jest protokół, który zawiera ustalenia podjęte podczas obrad. Poza formalnie zwołanymi posiedzeniami, Komitet ma możliwość uzgadniania wspólnego stanowiska w formie pisemnej. Takie stanowisko przekazywane jest Wójtowi Gminy Bralin i musi być podpisane przez co najmniej 50% członków Komitetu. Kopia pisma jest następnie dostarczana wszystkim członkom Komitetu.

W posiedzeniach Komitetu mogą uczestniczyć eksperci zewnętrzni oraz inne osoby zaproszone przez Przewodniczącego Komitetu lub Wójta Gminy Brali. Osoby te mają głos doradczy, ale nie posiadają prawa do głosowania.

8. Szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych

Na realizację przedsięwzięć Gmina, jak i pozostałe podmioty odpowiedzialne za wdrożenie zadań będą ubiegały się o dofinansowania ze środków krajowych i zagranicznych, które będą podstawowym źródłem finansowania Gminnego Programu Rewitalizacji. W związku z tym, że dla większości zaplanowanych zadań podmiotem realizującym będzie Gmina Bralin, źródłem finansowania Gminnego Programu Rewitalizacji będzie także Budżet Gminy, w tym dochody własne samorządu. Dodatkowe podmioty i instytucje zaangażowane w realizację działań będą również pokrywać koszty z własnych środków. W proces rewitalizacji będą mogli włączyć się także interesariusze prywatni.

Ze względu na brak możliwości oszacowania kosztów wszystkich przedsięwzięć rewitalizacyjnych w związku z różnym stopniem zaawansowania prac przygotowawczych, braku kosztorysów i dokumentacji projektowej, nie określono poszczególnych ram finansowych. W poniższej tabeli zaprezentowano natomiast szacunkowe źródła finansowania planowanych zadań.

Tabela 33. Szacunkowe źródła finansowania planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Nazwa	Podmiot realizujący	Szacunkowe wartości poszczególnych projektów	Środki finansowe ze źródeł publicznych	Środki finansowe ze źródeł prywatnych	Szacunkowe źródła finansowania
Główne przedsięwzięcia rewitalizacyjne					
1. Działania aktywizujące i integrujące osoby zagrożone wykluczeniem społecznym	Gmina Bralin	500 000,00 zł	500 000,00 zł	0,00 zł	Budżet Gminy Bralin; Fundusze krajowe; Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027
2. Prowadzenie programów pobudzających świadomość w zakresie przestępczości oraz przemocy domowej	Gmina Bralin	50 000,00 zł	50 000,00 zł	0,00 zł	Budżet Gminy Bralin; Fundusze krajowe; Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027
3. Działania aktywizujące osoby zagrożone bezrobociem	Gmina Bralin	10 000,00 zł	10 000,00 zł	0,00 zł	Budżet Gminy Bralin; Fundusze krajowe; Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027
4. Budowa łącznika w Zespole Szkół w Nowej Wsi Książęcej	Gmina Bralin	570 000,00 zł	570 000,00 zł	0,00 zł	Budżet gminy (środki własne jednostki samorządowej); Program Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) lub inne programy krajowe wspierające inwestycje edukacyjne; Fundusze unijne w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego (RPO); Granty i wsparcie od fundacji wspierających edukację i infrastrukturę szkolną.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030

Nazwa	Podmiot realizujący	Szacunkowe wartości poszczególnych projektów	Środki finansowe ze źródeł publicznych	Środki finansowe ze źródeł prywatnych	Szacunkowe źródła finansowania
					Program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027: Działanie FEWP.07.01 Rewitalizacja
5. Budowa Remizy Ochotniczej Straży Pożarnej w Czerminie	Gmina Bralin	1 109 500,00 zł	1 109 500,00 zł	0,00 zł	- Programy WFOŚiGW: Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oferują własne programy, np. „Nowoczesna remiza”. Często są to pożyczki z możliwością częściowego umorzenia lub środki z funduszy europejskich. - Programy PSP: Komenda Główna PSP (KGP) ogłasza corocznie programy dofinansowania, np. na zakup sprzętu i remonty budynków dla OSP. Wnioski są składane przez właściwych terytorialnie komendantów powiatowych/miejskich PSP. - Dotacje z budżetu państwa: Jednostki OSP wchodzące w skład KSRG mogą otrzymywać dofinansowanie na zapewnienie gotowości bojowej, co obejmuje m.in. remonty i budowę remiz. - Fundusze unijne: Środki z Funduszy Unijnych są dostępne w

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030

Nazwa	Podmiot realizujący	Szacunkowe wartości poszczególnych projektów	Środki finansowe ze źródeł publicznych	Środki finansowe ze źródeł prywatnych	Szacunkowe źródła finansowania
					ramach programów regionalnych, np. „Zwiększanie odporności na zmiany klimatu i klęski żywiołowe”. Program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027: Działanie FEWP.07.01 Rewitalizacja
6. Modernizacja Domu Ludowego w Taborze Wielkim	Gmina Bralin	600 000,00 zł – 1 210 000 zł	600 000,00 zł – 1 210 000 zł	0,00 zł	Środki własne Gminy Bralin; Środki zewnętrzne – dotacje i dofinansowania, w zależności od dostępnych programów, m.in.: • Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) na lata 2021–2027, • programu „Czyste Powietrze” (jeśli część inwestycji obejmuje poprawę efektywności energetycznej), • ewentualnie innych środków krajowych lub unijnych dedykowanych poprawie efektywności energetycznej i rewitalizacji obiektów publicznych. Środki z funduszu sołectkiego lub wkład społeczny, jeśli przewidziany jest udział mieszkańców (np. prace porządkowe, drobne roboty towarzyszące).

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030

Nazwa	Podmiot realizujący	Szacunkowe wartości poszczególnych projektów	Środki finansowe ze źródeł publicznych	Środki finansowe ze źródeł prywatnych	Szacunkowe źródła finansowania
					Program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027: Działanie FEWP.07.01 Rewitalizacja
7. Modernizacja wnętrza Domu Ludowego w Nowej Wsi Książęcej	Gmina Bralin	296 000,00 zł – 459 000,00 zł	296 000,00 zł – 459 000,00 zł	0,00 zł	Środki własne Gminy Bralin; Środki zewnętrzne – dotacje i dofinansowania, w zależności od dostępnych programów, m.in.: • środki w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) / LEADER, lub • środki z programów grantowych (np. Fundacja ORLEN, Fundacja PGE, Fundacja KGHM) – w zależności od wybranego źródła naboru. Środki z funduszu sołeckiego lub wkład społeczny, jeśli przewidziany jest udział mieszkańców (np. prace porządkowe, drobne roboty towarzyszące). Środki od sponsorów lub partnerów lokalnych. Program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027: Działanie FEWP.07.01 Rewitalizacja

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030

Nazwa	Podmiot realizujący	Szacunkowe wartości poszczególnych projektów	Środki finansowe ze źródeł publicznych	Środki finansowe ze źródeł prywatnych	Szacunkowe źródła finansowania
8. Modernizacja Domu Ludowego w Czerminie	Gmina Bralin	412 000,00 zł – 548 000,00 zł	412 000,00 zł – 548 000,00 zł	0,00 zł	Środki własne Gminy Bralin; Środki zewnętrzne – dotacje i dofinansowania, w zależności od dostępnych programów, m.in.: • Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (PROW) na lata 2021–2027, • programu „Czyste Powietrze” (jeśli część inwestycji obejmuje poprawę efektywności energetycznej), • ewentualnie innych środków krajowych lub unijnych dedykowanych poprawie efektywności energetycznej i rewitalizacji obiektów publicznych. Środki z funduszu sołectkiego lub wkład społeczny, jeśli przewidziany jest udział mieszkańców (np. prace porządkowe, drobne roboty towarzyszące). Program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027: Działanie FEWP.07.01 Rewitalizacja
9. Budowa kompleksu sportowego typu „Orlik” i modernizacja placu zabaw w Taborze Wielkim	Gmina Bralin	788 000,00 zł – 1 485 000,00 zł	788 000,00 zł – 1 485 000,00 zł	0,00 zł	Środki własne Gminy Bralin; Środki zewnętrzne – dotacje i dofinansowania, w zależności od

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030

Nazwa	Podmiot realizujący	Szacunkowe wartości poszczególnych projektów	Środki finansowe ze źródeł publicznych	Środki finansowe ze źródeł prywatnych	Szacunkowe źródła finansowania
					dostępnych programów, m.in.: • Program Budowy Kompleksów Sportowych „Orlik” • Ministerstwo Sportu i Turystyki – „Sportowa Polska” • Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej (FRKF) Program powiązany z MSiT. • Programy Marszałka Województwa Wielkopolskiego • Lokalna Grupa Działania (LGD) – Program LEADER / PROW Środki z funduszu sołectkiego lub wkład społeczny, jeśli przewidziany jest udział mieszkańców (np. prace porządkowe, drobne roboty towarzyszące). Program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027: Działanie FEWP.07.01 Rewitalizacja
10. Modernizacja i doposażenie boiska sportowego w Nosalach	Gmina Bralin	60 000,00 zł – 120 000,00 zł	60 000,00 zł – 120 000,00 zł	0,00 zł	Środki własne Gminy Bralin; Środki zewnętrzne – dotacje i dofinansowania, w zależności od dostępnych programów, m.in.:

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030

Nazwa	Podmiot realizujący	Szacunkowe wartości poszczególnych projektów	Środki finansowe ze źródeł publicznych	Środki finansowe ze źródeł prywatnych	Szacunkowe źródła finansowania
					• Ministerstwo Sportu i Turystyki – „Sportowa Polska” • Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej (FRKF) Program powiązany z MSiT. • Programy Marszałka Województwa Wielkopolskiego • Program Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego (FERS) • Fundusze Europejskie dla Rozwoju Regionalnego (RPO w danym województwie) • Lokalna Grupa Działania (LGD) – Program LEADER / PROW - Środki z funduszu sołectkiego lub wkład społeczny, jeśli przewidziany jest udział mieszkańców (np. prace porządkowe, drobne roboty towarzyszące). - Fundacje i granty społeczne: • Programy firm prywatnych • Fundacja ORLEN – „Moje miejsce na Ziemi” • Fundacja PGE • Fundacja LOTTO – programy sportowe • Fundacja KGHM i inne — zależnie od regionu.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030

Nazwa	Podmiot realizujący	Szacunkowe wartości poszczególnych projektów	Środki finansowe ze źródeł publicznych	Środki finansowe ze źródeł prywatnych	Szacunkowe źródła finansowania
					Program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027: Działanie FEWP.07.01 Rewitalizacja
11. Modernizacja boiska sportowego w Czerminie	Gmina Bralin	530 000,00 zł – 625 000,00 zł	530 000,00 zł – 625 000,00 zł	0,00 zł	Środki własne Gminy Bralin; Środki zewnętrzne – dotacje i dofinansowania, w zależności od dostępnych programów, m.in.: • Ministerstwo Sportu i Turystyki – „Sportowa Polska” • Fundusz Rozwoju Kultury Fizycznej (FRKF) Program powiązany z MSiT. • Programy Marszałka Województwa Wielkopolskiego • Lokalna Grupa Działania (LGD) – Program LEADER / PROW; Środki z funduszu sołeckiego lub wkład społeczny, jeśli przewidziany jest udział mieszkańców (np. prace porządkowe, drobne roboty towarzyszące). Program Fundusze Europejskie dla Wielkopolski 2021-2027: Działanie FEWP.07.01 Rewitalizacja

Źródło: Opracowanie własne

Budżet Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Bralin, w którym dominującą część stanowią przedsięwzięcia infrastrukturalne wynika bezpośrednio z charakteru i specyfiki tych działań. Koszt realizacji projektów twardych jest nieporównywalnie wyższy niż w przypadku przedsięwzięć miękkich — działania infrastrukturalne wymagają bowiem kompleksowych prac budowlano-renowacyjnych. Te uwarunkowania powodują, że przedsięwzięcia infrastrukturalne generują wysokie, a zarazem nieuniknione nakłady finansowe, które przekładają się proporcjonalnie na strukturę budżetu całego programu.

Jednocześnie warto podkreślić, że znaczenie zadań miękkich nie zostało pomniejszone. W programie przewidziano konkretne działania społeczne, edukacyjne i integracyjne (m.in. zajęcia dla seniorów, osób z niepełnosprawnościami, czy osób korzystających z pomocy społecznej), które będą realizowane w odnowionych, bezpiecznych i funkcjonalnych przestrzeniach będących rezultatem projektów infrastrukturalnych.

Niska wartość finansowa zadań miękkich wynika z ich specyfiki — mają one przede wszystkim charakter czasowy i usługowy, a nie inwestycyjny. Realizacja takich działań opiera się zazwyczaj na zatrudnieniu specjalistów, zakupie materiałów dydaktycznych czy organizacji wydarzeń, co nie wiąże się z koniecznością ponoszenia kosztów budowlanych, zakupu trwałych składników majątku czy prowadzenia prac projektowych i nadzorczych. W rezultacie nawet długofalowy i intensywny program aktywizacji społecznej generuje koszty rzędu kilkudziesięciu tysięcy złotych — co w porównaniu z wielomilionowymi wydatkami na inwestycje infrastrukturalne jest relatywnie niewielką pozycją w budżecie.

Wreszcie, taki podział budżetu sprzyja zarówno efektywnej realizacji celów rewitalizacji, jak i zapewnieniu ich trwałości. Inwestycje w infrastrukturę umożliwiają wieloletnie świadczenie usług publicznych i społecznych w odpowiednich warunkach, podczas gdy działania miękkie — choć często czasowo ograniczone — mogą być elastycznie kontynuowane w oparciu o inne źródła finansowania, takie jak fundusze unijne (np. EFS+), środki krajowe czy granty organizacji pozarządowych.

Z tego względu obecna struktura budżetu programu jest w pełni uzasadniona i wynika z przemyślanego połączenia aspektów strategicznych, ekonomicznych i społecznych, które Gmina przyjęła jako fundament skutecznego procesu rewitalizacji.

9. Struktura zarządzania realizacją gminnego programu rewitalizacji, koszty i harmonogram realizacji programu

Za zarządzanie procesem rewitalizacji odpowiedzialny jest Wójt Gminy Bralin. Rewitalizacja jest procesem łączącym kompetencje wielu stanowisk w ramach struktury organizacyjnej Urzędu Gminy Bralin, jak i struktury jednostek organizacyjnych, dlatego w wypełnieniu swoich

obowiązków Wójt będzie delegował zadania pracownikom Urzędu oraz kierownikom i dyrektorom jednostek.

Jednostkami organizacyjnymi Gminy Bralin są następujące jednostki:

1. Urząd Gminy Bralin;
2. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bralinie;
3. Zespół Szkół im. Ks. Michała Przywary i Rodziny Salomonów w Nowej Wsi Książęcej;
4. Szkoła Podstawowa im. Mikołaj Kopernika w Bralinie;
5. Przedszkole „Kwiaty Polskie” w Bralinie;
6. Żłobek Samorządowy „Wiosenka” w Bralinie;
7. Biblioteka Publiczna w Bralinie.

Kierownicy i dyrektorzy jednostek organizacyjnych Gminy będą stanowili wsparcie merytoryczne dla Wójta Gminy Bralin w zakresie organizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz zbierania danych niezbędnych do oceny stopnia realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji.

W realizację działań edukacyjnych i kulturowych zaangażowane zostaną także pozostałe jednostki organizacyjne Gminy Bralin, poprzez dostarczenie zasobów ludzkich lub rzeczowych niezbędnych do organizacji warsztatów lub zajęć. Jednostki te będą również związane z realizacją procesu rewitalizacji w związku z planowanymi pracami dostosowującymi budynki publiczne do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami. Ponadto Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bralinie stanowi źródło danych do mierzenia efektów rewitalizacji.

W zarządzaniu realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji uwzględnione zostaną następujące stanowiska wchodzące w strukturę Urzędu Gminy Bralin:

- Wójt Gminy Bralin,
- Zastępca Wójta,
- Skarbnik Gminy,
- Sekretarz Gminy.

Wójt Gminy Bralin będzie pełnił funkcję nadzorczą i strategiczną w procesie wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji. Do jego zadań należeć będzie podejmowanie kluczowych decyzji dotyczących kierunków działań, zatwierdzanie dokumentacji projektowej oraz reprezentowanie Gminy w kontaktach z partnerami zewnętrznymi i instytucjami finansującymi. Wójt będzie także łączyć działania poszczególnych referatów w spójną strukturę operacyjną programu.

Koordinacją całego procesu wdrażania Programu zajmować się będzie Sekretarz Gminy. Osoba na tym stanowisku będzie odpowiedzialna za nadzorowanie przebiegu prac,

organizację harmonogramów realizacji poszczególnych działań, a także za utrzymywanie kontaktu i współpracy z interesariuszami – zarówno wewnętrznymi, jak i zewnętrznymi.

Skarbnik Gminy odpowiadać będzie za zapewnienie kompleksowej obsługi finansowej procesu rewitalizacji, w tym przygotowanie i realizację budżetów dla poszczególnych przedsięwzięć, monitorowanie wydatkowania środków oraz sporządzanie sprawozdań finansowych i rozliczeń projektów współfinansowanych ze środków zewnętrznych. Zadaniem na pozostałych stanowiskach będzie m.in. poszukiwanie źródeł finansowania przedsięwzięć spoza środków budżetowych, przygotowanie dokumentacji aplikacyjnej w ramach ubiegania się o dofinansowanie z funduszy krajowych i zagranicznych, nadzorowanie realizowanych przez Gminę projektów, na które zostały złożone wnioski o dofinansowanie, a także przygotowanie dokumentacji przetargowej i udział w pracach komisji przetargowej w zakresie wyboru wykonawców przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które nie będą wykonywane w ramach własnych zasobów Gminy Bralin.

Ponadto na każdym etapie prac i wdrażania dokumentu Gminnego Programu Rewitalizacji będą uczestniczyć podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, podmioty działające na rzecz ochrony środowiska oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób z niepełnosprawnościami, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem GPR.

Prace nad sporządzeniem Gminnego Programu Rewitalizacji rozpoczęły się w 2025 roku. Harmonogram realizacji Programu obejmuje okres od 2025 roku, kiedy przeprowadzono konsultacje wyznaczonego obszaru rewitalizacji, a następnie zebrano propozycje przedsięwzięć rewitalizacyjnych, do 2030 roku, tj. planowanego zakończenia wdrażania poszczególnych projektów i ocenę założonej wizji oraz celów.

Tabela 34. Harmonogram realizacji procesu rewitalizacji

Lp.	Nazwa zadania	Okres realizacji					
		2025	2026	2027	2028	2029	2030
1.	Rozpoczęcie prac diagnostycznych dotyczących wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji						
2.	Przeprowadzenie konsultacji społecznych projektu uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji ³						
3.	Przyjęcie uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji ⁴						
4.	Zbieranie propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych ⁵						
5.	Przyjęcie uchwały w sprawie przystąpienia do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji ⁶						
6.	Przeprowadzenie konsultacji społecznych projektu uchwały w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji						
7.	Przeprowadzenie konsultacji społecznych i opiniowanie Gminnego Programu Rewitalizacji						
8.	Przyjęcie uchwały w sprawie w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji						
9.	Przyjęcie uchwał Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030						

³ Przeprowadzono w dniach 11.09.2025 r. – 15.10.2025 r.

⁴ Uchwała nr XXV/138/2025 Rady Gminy Bralin z dnia 28 października 2025 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Bralin

⁵ Przeprowadzono w dniach 05.11.2025 r. – 19.11.2025 r.

⁶ Uchwała nr XXVII/146/2025 z dnia 26 listopada 2025 roku w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Bralin na lata 2025-2030.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030

Lp.	Nazwa zadania	Okres realizacji					
		2025	2026	2027	2028	2029	2030
10.	Prace nad powołaniem, powołanie i działalność Komitetu Rewitalizacji						
11.	Wprowadzenie i aktualizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych do Wieloletniej Prognozy Finansowej						
12.	Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych						
13.	Prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych w zakresie rewitalizacji						
14.	Monitorowanie realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji						
15.	Podsumowanie działań realizowanych w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji						

Źródło: Opracowanie własne

Wdrażanie Gminnego Programu Rewitalizacji będzie obejmować następujące główne czynności:

- poszukiwanie i ubieganie się o środki zewnętrzne na realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- przygotowanie do realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w tym określenie zasobów ludzkich, rzeczowych i finansowych niezbędnych do prawidłowego przebiegu prac,
- monitorowanie postępów realizowanych działań,
- informowanie interesariuszy rewitalizacji o rozpoczęciu przedsięwzięć, etapach ich realizacji i zakończeniu wraz z określeniem uzyskanych efektów,
- promocję procesu rewitalizacji,
- okresową ocenę poziomu osiągnięcia celów i wizji stanu obszaru rewitalizacji,
- przygotowanie aktualizacji w zależności od zidentyfikowanych potrzeb.

Koszty zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji

Zarządzanie realizacją Gminnego Programu Rewitalizacji będzie generować koszty związane z koniecznością przygotowania szczegółowej dokumentacji technicznej dla poszczególnych przedsięwzięć infrastrukturalnych, opracowania ewentualnych analiz wykonalności lub przygotowania dokumentacji aplikacyjnej w celu ubiegania się o zewnątrz dofinansowanie ich realizacji. Dodatkowym kosztem związanym z wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji będzie promocja w mediach i przygotowanie materiałów informacyjnych dla interesariuszy rewitalizacji (np. broszur informacyjnych, ulotek czy plakatów). W przypadku konieczności aktualizacji Programu należy również uwzględnić koszt jej wykonania przez zewnętrznych ekspertów.

Koszty zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji dla Gminy Bralin będą mieściły się w ramach wydatków bieżących funkcjonowania Urzędu Gminy Bralin i określane będą w planie budżetu na dany rok.

Nieodzowną częścią realizacji procesu rewitalizacji jest informacja i promocja prowadzonych działań. Celem informowania interesariuszy jest zapoznanie ich z tematyką rewitalizacji, zdiagnozowanymi problemami i oczekiwanymi efektami na każdym etapie wdrażania Programu. Udostępnianie informacji i promowanie realizowanych działań ma również na celu osiągnięcie zakładanej wizji stanu obszaru rewitalizacji poprzez zwiększenie zaangażowania uczestników projektów społecznych, jak również organizatorów w proces realizacji zaplanowanych przedsięwzięć. Głównym narzędziem informacji i promocji wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji jest strona internetowa Gminy Bralin oraz Biuletyn Informacji Publicznej. Informacje nt. procesu rewitalizacji, w tym organizowanych spotkań z interesariuszami będą publikowane również w mediach społecznościowych. Uzupełniając

informacje o postępie procesu rewitalizacji będą także rozpowszechniane w sposób zwyczajowo przyjęty oraz na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy.

Interesariuszami rewitalizacji są m.in.:

- mieszkańcy obszaru rewitalizacji, właściciele, użytkownicy wieczystości nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze,
- pozostali mieszkańcy gminy,
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą,
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe,
- organy władzy – Wójt Gminy Bralin oraz Rada Gminy Bralin,
- jednostki organizacyjne Gminy oraz ich kierownicy/ dyrektorzy.

Kluczową rolę w zakresie trwałego i systematycznego kontaktu różnych grup interesariuszy odgrywać będzie Komitet Rewitalizacji, stanowiący forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami Gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełniący funkcję opiniodawczo-doradczą Wójta Gminy Bralin.

Osoby wchodzące w skład Komitetu Rewitalizacji są odpowiedzialne przede wszystkim za wzmocnienie dialogu pomiędzy interesariuszami procesu rewitalizacji oraz integrację środowisk interesariuszy i prowadzenie procesu edukacyjnego związanego z rewitalizacją. Ponadto będą dokonywać okresowego przeglądu postępów realizacji podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, określać zmiany w kierunkach realizacji Programu, o ile zaistnieje taka potrzeba, a także inicjować przeprowadzenia dodatkowych analiz mających na celu zwiększenie efektywności podejmowanych działań.

Zarządzenie realizacją GPR należy do pracowników Urzędu Gminy Bralin i odbywać się będzie w ramach bieżących wydatków administracji samorządowej. Koszty te związane będą z kosztami: materiałów informacyjno-promocyjnych, zapotrzebowania na materiały biurowe oraz koszty związane z obsługą techniczną i administracyjną Komitetu Rewitalizacji.

10. System monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji

Monitoring realizacji procesu rewitalizacji będzie realizowany w wymiarze całego Gminnego Programu Rewitalizacji, jak i w wymiarze poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

System monitorowania i oceny powinien zapewnić dostęp do danych statystycznych niezbędnych do analizy wskaźników, które służyły przeprowadzeniu diagnozy i wyznaczenia obszaru rewitalizacji, aby następnie móc ocenić czy zmiany w wyniku realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji wpłynęły na poprawę sytuacji i realizację określonych celów. Dla

wydzielonych jednostek osadniczych pozyskano materiał statystyczny dostępny w zasobach Urzędu Gminy Bralin oraz Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, jak i w formie specjalnie wygenerowanych danych przez instytucje zewnętrzne, m.in. Powiatowy Urząd Pracy oraz Komisariat Policji.

Monitoring procesu rewitalizacji powinien być prowadzony na 2 poziomach:

- strategicznym – oceny postępu realizacji całego programu,
- operacyjnym – oceny efektów poszczególnych przedsięwzięć.

Ocena na poziomie operacyjnym będzie trwała podczas całego okresu obowiązywania dokumentu. Wyniki wartości określonych do osiągnięcia poszczególnych zadań będą weryfikowane po zakończeniu każdego z nich na bieżąco, natomiast na poziomie strategicznym, czyli po realizacji wszystkich zaplanowanych zadań sprawdzony zostanie ich całkowity efekt, tj. czy wdrożenie wskazanych działań przyczyniło się do poprawy sytuacji kryzysowej na obszarach rewitalizacji.

Wartości docelowe mierników uzyskane dla obszaru rewitalizacji nie powinny być gorsze niż średnia dla gminy Bralin uzyskana w 2024 r. Dla porównania w poniższej tabeli przedstawiono wartości bazowe dla poszczególnych jednostek wchodzących w obszar rewitalizacji, tj. jednostek Czermin, Nosale, Nowa Wieś Książęca oraz Tabor Wielki, a także wartość docelową, której mierniki nie powinny przekroczyć – w przypadku mierników, których wartość powinna ulec zmniejszeniu oraz wartość docelową, którą mierniki powinny osiągnąć – w przypadku mierników, których wartość powinna ulec zwiększeniu.

Tabela 35. Mierniki osiągnięcia celu rewitalizacji

Cel	Mierniki osiągnięcia celu ⁷	Wartość bazowa dla jednostki Czermin	Wartość bazowa dla jednostki Nosale	Wartość bazowa dla jednostki Nowa Wieś Książęca	Wartość bazowa dla jednostki Tabor Wielki	Oczekiwana zmiana wartości miernika	Źródło danych dla mierników
Aktywni społecznie i świadomi mieszkańcy, w tym osoby zagrożone wykluczeniem społecznym	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym biorącej udział w przedsięwzięciach rewitalizacyjnych	0	0	0	0	Czermin Nosale Nowa Wieś Książęca Tabor Wielki – Wzrost wartości	Urząd Gminy Bralin
	Liczba osób z niepełnosprawnością biorących udział w przedsięwzięciach rewitalizacyjnych	0	0	0	0	Czermin Nosale Nowa Wieś Książęca Tabor Wielki – Wzrost wartości	Urząd Gminy Bralin
	Wskaźnik liczby Niebieskich Kart na 100 mieszkańców	0,00	0,62	0,15	0,40	Nosale Tabor Wielki – Spadek wartości Czermin – Utrzymanie na niezmienionym poziomie Nowa Wieś Książęca – Spadek lub utrzymanie na niezmienionym poziomie	Komenda Powiatowa Policji w Kępnie
	Wskaźnik liczby przestępstw na 100 mieszkańców	1,51	1,86	1,62	0,60	Czermin Nosale Nowa Wieś Książęca – Spadek wartości Tabor Wielki – Spadek wartości lub utrzymanie na	Komenda Powiatowa Policji w Kępnie

⁷ Wartość bazowa niektórych wskaźników wynosi „0”, ponieważ zadania rewitalizacyjne nie rozpoczęły się.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030

Cel	Mierniki osiągnięcia celu ⁷	Wartość bazowa dla jednostki Czermin	Wartość bazowa dla jednostki Nosale	Wartość bazowa dla jednostki Nowa Wieś Książęca	Wartość bazowa dla jednostki Tabor Wielki	Oczekiwana zmiana wartości miernika	Źródło danych dla mierników
						niezmienionym poziomie	
Wsparta przedsiębiorczość, edukacja i integracja zawodowa mieszkańców, w tym osób zagrożonych wykluczeniem społecznym	Udział bezrobotnych w ludności w wieku od 18 do 59 lat włącznie (kobiety) oraz od 18 do 64 lat włącznie (mężczyźni) na danym obszarze	3,48%	2,20%	1,40%	2,03%	Czermin Nosale Nowa Wieś Książęca Tabor Wielki – Spadek wartości	Powiatowy Urząd Pracy w Kępnie
	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy przez ponad 12 miesięcy w ogólne bezrobotnych na danym obszarze	75,00%	50,00%	83,33%	50,00%	Czermin Nosale Nowa Wieś Książęca Tabor Wielki – Spadek wartości	Powiatowy Urząd Pracy w Kępnie
	Udział bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym bądź niższym w ogólnej liczbie bezrobotnych	0,00%	100,00%	16,67%	33,33%	Czermin – Utrzymanie na niezmienionym poziomie Nosale Nowa Wieś Książęca Tabor Wielki – Spadek wartości	Powiatowy Urząd Pracy w Kępnie
	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców	2,01%	3,11%	1,47%	0,80%	Czermin Nosale Nowa Wieś Książęca – Spadek wartości Tabor Wielki – Spadek lub utrzymanie na niezmienionym poziomie	Ośrodek Pomocy Społecznej w Bralinie
	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	4,52	8,07	5,00	6,36	Czermin Nosale Nowa Wieś Książęca Tabor Wielki –	CEiDG

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030

Cel	Mierniki osiągnięcia celu ⁷	Wartość bazowa dla jednostki Czermin	Wartość bazowa dla jednostki Nosale	Wartość bazowa dla jednostki Nowa Wieś Książęca	Wartość bazowa dla jednostki Tabor Wielki	Oczekiwana zmiana wartości miernika	Źródło danych dla mierników
						Wzrost wartości	
Efektywnie zagospodarowania i funkcjonalna przestrzeń publiczna	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym biorącej udział w przedsięwzięciach rewitalizacyjnych	0	0	0	0	Czermin Nosale Nowa Wieś Książęca Tabor Wielki – Wzrost wartości	Urząd Gminy Bralin
	Liczba osób z niepełnosprawnością biorących udział w przedsięwzięciach rewitalizacyjnych	0	0	0	0	Czermin Nosale Nowa Wieś Książęca Tabor Wielki – Wzrost wartości	Urząd Gminy Bralin
	Wskaźnik liczby Niebieskich Kart na 100 mieszkańców	0,00	0,62	0,15	0,40	Nosale Tabor Wielki – Spadek wartości Czermin – Utrzymanie na niezmienionym poziomie Nowa Wieś Książęca – Spadek lub utrzymanie na niezmienionym poziomie	Komenda Powiatowa Policji w Kępnie
	Wskaźnik liczby przestępstw na 100 mieszkańców	1,51	1,86	1,62	0,60	Czermin Nosale Nowa Wieś Książęca – Spadek wartości Tabor Wielki – Spadek wartości lub utrzymanie na niezmienionym poziomie	Komenda Powiatowa Policji w Kępnie

Źródło: Opracowanie własne

Ponadto w ramach systemu monitorowania należy uwzględnić ocenę realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w tym m.in. kosztorys, harmonogram realizacji, wskaźniki produktu i rezultatu. Uzyskanie planowanych efektów pojedynczych projektów wpłynie na realizację celów rewitalizacji i przybliży Gminę do osiągnięcia stanu wyrażonego w wizji obszaru rewitalizacji.

Gminny Program Rewitalizacji będzie podlegał ocenie aktualności i stopnia realizacji przez Wójta Gminy Bralin co najmniej raz na 3 lata. Sporządzona przez Wójta ocena będzie podlegała następnie zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji oraz ogłoszeniu na stronie Gminy Bralin w Biuletynie Informacji Publicznej.

Ocena aktualności ma za zadanie poddać poszczególne składowe dokumentu pod kątem spójności z bieżącymi uwarunkowaniami oraz zidentyfikować przesłanki związane z potrzebą zmiany GPR.

Przesłankami do wprowadzenia zmian w GPR są m.in.:

- realizacja mniej niż 50% podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych w okresie 5 lat obowiązywania Gminnego Programu Rewitalizacji,
- trudności związane z pozyskiwaniem środków finansowych na realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- trudności związane z prowadzeniem monitorowania (np. z powodu braku możliwości pomiaru zaplanowanych wskaźników).

Jeśli aktualizacja Gminnego Programu Rewitalizacji okaże się konieczna, zgodnie z ustawą o rewitalizacji Wójt Gminy Bralin wystąpi do Rady Gminy z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku zostanie załączona opinia Komitetu Rewitalizacji. Zmiana programu rewitalizacji nastąpi w trybie, w jakim został on uchwalony. Zmiana programu nie będzie wymagała opinii uprawnionych organów i przeprowadzenia konsultacji społecznych:

- jeśli zmiana nie dotyczy podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych zawartych w Gminnym Programie Rewitalizacji na podstawie art. 15 ust. 1 pkt. 5 lit. a ustawy o rewitalizacji,
- jeśli zmiana nie wymaga zmiany uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji dla Gminy Bralin.

Po zakończeniu wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji, tj. po zakończeniu 2030 r. sporządzony zostanie raport z ewaluacji zawierający podsumowanie osiągniętych efektów w całym okresie jego wdrażania. Pozwoli to uzyskać pełny obraz i ocenę przeprowadzonego w obszarze rewitalizacji procesu. W raporcie przedstawione zostaną wnioski i rekomendacje, które pozwolą zaplanować działania na kolejne lata.

11. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego

Z uwagi na zakres planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, nie jest wymagana zmiana w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego, tj. w uchwale w sprawie wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy ani w uchwale w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy.

12. Określenie niezbędnych zmian w uchwale w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji

Na etapie opracowywania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030 Rada Gminy Bralin nie przyjęła uchwały w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji, w związku z czym nie istnieje konieczność określenia zmian w uchwale, o której mowa w art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji.

13. Specjalna Strefa Rewitalizacji

W wyznaczonym na terenie gminy Bralin obszarze rewitalizacji nie planuje się utworzenia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji.

14. Sposób realizacji gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego

Realizacja Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030 nie wymaga dokonania zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy ani uchwalenia bądź zmiany miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Ponadto nie istnieje konieczność uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji. W wyniku realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji nie nastąpi zmiana funkcjonalno-przestrzenna obszaru rewitalizacji.

Zwraca się natomiast uwagę, iż w celu prowadzenia sukcesywnej i właściwie realizowanej polityki przestrzennej w gminie oraz synergii i wzmocnienia procesu rewitalizacji należy dążyć do tego, aby w pierwszej kolejności obejmować miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego wyznaczony obszar rewitalizacji, tj. podobszar Czermin, Nosale, Nowa Wieś Książęca i Tabor Wielki oraz pozostały obszar zdegradowany.

Dodatkowo, w związku ze znowelizowaną ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, należałoby w planie ogólnym gminy uwzględnić założenia struktury funkcjonalno-przestrzennej obszarów rewitalizacji.

W wyznaczonym obszarze rewitalizacji obowiązują następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego:

- uchwała nr XVI/60/03 z dnia 29.12.2003 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Bralin obejmującej obszary położone we wsiach: Nosale i Chojęcin;
- uchwała nr XXXVII/213/02 z dnia 09.10.2002 r. w sprawie uchwalenia zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Bralin obejmującej obszary położone we wsiach: Gola, Tabor Wielki, Nowa Wieś Książęca.

15. Załącznik graficzny

Załącznik 1. Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji. Czermin.

Załącznik 2. Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji. Nosale.

Załącznik 3. Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji. Nowa Wieś Książęca 1.

Załącznik 4. Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji. Nowa Wieś Książęca 2.

Załącznik 5. Podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji. Tabor Wielki.

Spis tabel i rysunków

Tabela 1. Wykaz ulic i miejscowości wchodzących w skład jednostek osadniczych	5
Tabela 2. Wykaz wskaźników wykorzystanych w analizie	11
Tabela 3. Zbiorcze zestawienie jednostek osadniczych i występowanie w nich stanu kryzysowego w sferze społecznej	14
Tabela 4. Powierzchnia oraz liczba ludności obszaru zdegradowanego na tle gminy Bralin	21
Tabela 5. Zbiorcze zestawienie podobszarów zdegradowanych i występowanie w nich stanu kryzysowego w sferach: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej	23
Tabela 6. Powierzchnia oraz liczba ludności obszaru rewitalizacji na tle gminy Bralin	25
Tabela 7. Zabytki ujęte w wojewódzkiej ewidencji zabytków zlokalizowane w obszarze rewitalizacji ..	29
Tabela 8. Zabytki ujęte w gminnej ewidencji zabytków zlokalizowane w obszarze rewitalizacji	31
Tabela 9. Wartości wskaźników osiągnięte przez podobszar Czermin oraz całą gminę w sferze społecznej	35
Tabela 10. Wartości wskaźnika osiągnięte przez podobszar Czermin oraz całą gminę w sferze gospodarczej	38
Tabela 11. Wartości wskaźnika osiągnięte przez podobszar Czermin oraz całą gminę w sferze środowiskowej	39
Tabela 12. Wartości wskaźnika osiągnięte przez podobszar Czermin oraz całą gminę w sferze przestrzenno-funkcjonalnej	41
Tabela 13. Wartości wskaźnika osiągnięte przez podobszar Czermin oraz całą gminę w sferze technicznej	42
Tabela 14. Wartości wskaźników osiągnięte przez podobszar Nosale oraz całą gminę w sferze społecznej	44
Tabela 15. Wartości wskaźnika osiągnięte przez podobszar Nosale oraz całą gminę w sferze gospodarczej	47
Tabela 16. Wartości wskaźnika osiągnięte przez podobszar Nosale oraz całą gminę w sferze środowiskowej	48
Tabela 17. Wartości wskaźnika osiągnięte przez podobszar Nosale oraz całą gminę w sferze przestrzenno-funkcjonalnej	50
Tabela 18. Wartości wskaźnika osiągnięte przez podobszar Nosale oraz całą gminę w sferze technicznej	52
Tabela 19. Wartości wskaźników osiągnięte przez podobszar Nowa Wieś Książęca oraz całą gminę w sferze społecznej	54
Tabela 20. Wartości wskaźnika osiągnięte przez podobszar Nowa Wieś Książęca oraz całą gminę w sferze gospodarczej	57
Tabela 21. Wartości wskaźnika osiągnięte przez podobszar Nowa Wieś Książęca oraz całą gminę w sferze środowiskowej	58
Tabela 22. Wartości wskaźnika osiągnięte przez podobszar Nowa Wieś Książęca oraz całą gminę w sferze przestrzenno-funkcjonalnej	60
Tabela 23. Wartości wskaźnika osiągnięte przez podobszar Nowa Wieś Książęca oraz całą gminę w sferze technicznej	62
Tabela 24. Wartości wskaźników osiągnięte przez podobszar Tabor Wielki oraz całą gminę w sferze społecznej	64
Tabela 25. Wartości wskaźnika osiągnięte przez podobszar Tabor Wielki oraz całą gminę w sferze gospodarczej	67
Tabela 26. Wartości wskaźnika osiągnięte przez podobszar Tabor Wielki oraz całą gminę w sferze środowiskowej	68
Tabela 27. Wartości wskaźnika osiągnięte przez podobszar Tabor Wielki oraz całą gminę w sferze przestrzenno-funkcjonalnej	70
Tabela 28. Wartości wskaźnika osiągnięte przez podobszar Tabor Wielki oraz całą gminę w sferze technicznej	71
Tabela 29. Cele strategiczne, operacyjne i kluczowe kierunki interwencji określone w Strategii rozwoju województwa wielkopolskiego do 2030 roku	89
Tabela 30. Cele rewitalizacji	95
Tabela 31. Planowane podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne	98

Tabela 32. Powiązanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych	122
Tabela 33. Szacunkowe źródła finansowania planowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	138
Tabela 34. Harmonogram realizacji procesu rewitalizacji	149
Tabela 35. Mierniki osiągnięcia celu rewitalizacji	154
Rysunek 1. Podział Gminy Bralin na jednostki osadnicze	10
Rysunek 2. Wyznaczony obszar zdegradowany na terenie gminy Bralin	22
Rysunek 3. Wyznaczony obszar rewitalizacji na terenie gminy Bralin	26
Rysunek 4. Infrastruktura techniczna na terenie gminy Bralin	28
Rysunek 5. Podobszar rewitalizacji Czermin	34
Rysunek 6. Podobszar rewitalizacji Nosale	43
Rysunek 7. Podobszar rewitalizacji Nowa Wieś Książęca	53
Rysunek 8. Podobszar rewitalizacji Tabor Wielki	63
Rysunek 9. Cele strategiczne i cele operacyjne określone w Strategii Rozwoju Gminy Bralin na lata 2024-2029	80

UZASADNIENIE

do uchwały Rady Gminy Bralin w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030

Proces rewitalizacji zgodnie z ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji polega na wyprowadzaniu ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych i jest prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.

Uchwałą Nr XXV/138/2025 Rady Gminy Bralin z dnia 28.10.2025 r. wyznaczony został obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji dla Gminy Bralin. Jako obszar rewitalizacji uznano jednostki osadnicze: Czermin, Nosale, Nowa Wieś Książęca oraz Tabor Wielki. Kolejnym krokiem było przystąpienie do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji na podstawie uchwały Nr XXVII/146/2025 Rady Gminy Bralin z dnia 26.11.2025 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030.

Po sporządzeniu projektu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030 Wójt Gminy Bralin zawiadomił o konsultacjach społecznych projektu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030. Konsultacje trwały od 14.01.2026 r. do 18.02.2026 r. Projekt Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030 podlegał również zaopiniowaniu przez odpowiednie podmioty i instytucje zgodnie z art. 17 ust. 4 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji. Informacja podsumowująca przebieg konsultacji społecznych wraz z odniesieniem do zmian wynikających z uzyskanych opinii została opublikowana w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Bralin.

Zgodnie z art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2024 poz. 1112 ze zm.), organ administracji opracowujący projekt dokumentu może po uzgodnieniu z właściwymi organami, o których mowa w art. 57 i 58 ww. ustawy, odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli uzna, że realizacja postanowień danego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko.

Odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko może dotyczyć wyłącznie projektów dokumentów stanowiących niewielkie modyfikacje w ustaleniach przyjętych już dokumentów lub projektów dokumentów dotyczących obszarów w granicach jednej gminy.

W piśmie z dnia 12.02.2026 r. (znak: WPP-II.410.9.2026.JKa.1) Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Poznaniu wskazał, iż uzgadnia możliwość odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu „Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025 - 2030”.

W piśmie z dnia 13.02.2026 r. (znak: DN-NS.9011.91.2026) Wielkopolski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Poznaniu wskazał, iż uzgadnia odstąpienie od procedury przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu pn. „Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Bralin na lata 2025-2030”.

W świetle powyższego uzasadnione jest przyjęcie uchwały.